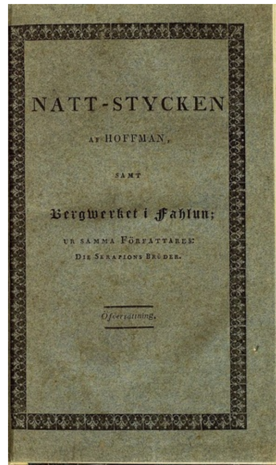

Natt-stycken af Hoffmann, samt Bergwerket i Fahlun ur samma författares Die Serapions Brüder

---

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta tyska verk av E. T. A. Hoffmann (1776-1822) har digitaliserats i svensk dräkt 2016 av Kungl. Biblioteket i Stockholm och anpassats för Projekt Runeberg i januari 2017 av Ralph E.

Tyvärr saknas sidorna 8-9, 86-87 och 184-185 i denna digitalisering och behöver kompletteras.

NATT-STYCKEN

af HOFFMAN,

samt

æ-etøtø.et&et i J^ltW;

ur samma Författares:

d i £ Serapioks brüder.

Öfversåttning,NATT-STYCKEN

i

AF HOFFMAN,

SAMT

ämgtøetftet i ffiäfyimi

ur samma Författares Die Serapions Brüber.

Öfversättning:

Linköping, 1829,

Axel Petre.

Pä eget förlag.jFt^eisiN mttti£$e*£

Heke långt från Östersjöns stränder ligger baronliga familjen af R,..s stamgods, kalladt B.. . säte. Trakten deromkring är vild och ödslig, knappast upsticker här och der ett grässtrå ur den bottenlösa drifsanden, och i stället för de trägårdarhvilka vanligen försköna herregårdars granskap., äro de nakna murarne åt landsidan omgifna af en dvergaktig fuVüskog, hvars eviga d3'stra sorgdrägt försmår vårens mångfärgade prakt, och i hvilken, i stället för de till ny fröjd uppvaknande foglarnas glädtiga qvitter endast korparnas och de stormbådande fiskmåsarnas hemska skrik genljuda. En fjerdedels mil derifrån antager nejden ett helt annat utseende. Liksom genom ett trollslag befinner man sig på en gång omgifven af blomstrande fält, bördiga åkrar och gräs-* bevuxna ängar. Man blir varse den stora trefliga byn, i hvilken förvaltarens rymliga.2

boningshus är beläget. I en vänlig lund af alträd upptäcker man grundvalen till ett j stort slott, som en af de fordna egarne haft i sinnet att uppbygga. Hans efterträdare; "vistandes på sina gods i Kurland, öfvergåfvo detta företag, och äfven Baron Roderik af R.., som ånyo bebodde stamgodset, hade ingen lust alt fortsätta byggnaden, e-medan vistandet i det gamla slottet behagade hans dystra menniskoskygga väsende. Han reparerade så mycket möjligt den förfallna byggnaden, och inneslöt sig der med en vresig hofmästare och ett ringa antal tjenstfolk. Högst sällan såg man honom i byn, men deremot gick och red han ofta af och an vid hafsstranden, och man trodde sig hafva bemärkt att han uttalade be-svärjelse-formulärer öfver vågorna, samt lyssnade på bränningarnas brusande och susande, liksom om han förnummit hafs-andens" svarande röst. På vårdtornets högsta spets hade han låtit inrätta ett kabinett och försett det med teleskoper och ett fullständigt astronomiskt apparat, der gaf ban om dagarna akt på skeppen, hvilka ofta liksom hvita bevingade sjöfoglar flögo förbi vid den aflägsna horisonten. De stjernklara nätterna tillbragte han med astronomiska, eller, som man påstod, ined astrologiska beräkningar, hvarvid den gamle hofmästaren var honom behjälplig. I allmänhet utbredde sig under hans lifstid den sagan att ban3

sysselsatte sig med förborgade vettenskaper, eller den så kallade svartkonsten, och att eh misslyckad operation, hvarigenom ett förnämt furstligt hus på det känbaraste blifvit förolämpadt, fördrifvit honom ur Kurland. Den minsta erinran om lians vistande derstädes uppfyllde honom med ovilja. Men allt hvad der tilldragit sig, och på ett förstörande sätt influtit på hans öfriga lefnad, tillskref han endast sina förfäder, som skamligt öfvergifvit sitt stamgods. I afsigt att för framtiden åtminstone fängsla familjens öfverhufvud vid fäderneborgen, gjorde han den till Fidei-Kommiss. Lands-herren bekräftade så mycket heldre denna stiftning, som derigenom en på ridderliga dygder rik familj, hvars grenar redan utsträckt sig i främmande länder, fastades vid fäderneslandet. Men hvarken Rodriks son Hubert eller den närvarande Fidei-Kommissärien, efter sin far-fader kallad Rodrik, knnde förmås att vistas på sitt stamgods, utan de förblefvo i Kurland. Man bör tro att de, såsom gladare och lef-nadslustigare än deras dystre stamfader, skydde den hemska ödsliga vistelseorten. Baron Rodrik hade lemnat tvenne gamla torftigt utstyrda fastrar fritt underhåll och Iria boningsrum i sitt slott. Dessa bebodde med en gammal tjenarinna sidobyggnin-gens små trefliga rum. Utom dem och kocken, som hade en kammare i nedra vå-.4

ningen bredvid köket, vandrade endast eft ntlefvad jägare, som äfven förrättade ka-stellanstjensten, omkring i hufvudbyggnin-gens höga rum och praktfulla salar. Det öfriga tjenstfolket bodde i byn hos förvaltaren. Endast under de sena höstmånaderna, när den första snön började fulla och varg- samt vildsvinsjagten inföll, blef det lifligt i det dystra, ödsliga slottet. Då kom Baron Rodrik från Kurland med sin ge-snäj, slägtingar, vänner och ett talrikt jagt-följe. Den nästgränsande adeln, jä! till och med jagthugade vänner från den närbelägna staden infunno sig: knapt förmådde huf-vudbyggningen och flyglarna rymma de tillströmmande gästerna: i alla eldstäder och kakelugnar sprakade rikligt üptända eldbrasor: från första gryningen till sent inpå natten surrade stekspetet: trappa upp och trappa ned sprungo hundrade lustiga menniskor, herrar och tjenare: der genljödo pokaler och jägarnas muntra visor, liar stegen af de efter en glädtig musik dansande: öfverallt hördes ett gladt sori och salfvov af skratt. Sålunda liknade slottet under fyra eller sex veckors tid snarare ett präktigt, vid en starkt befaren landsväg beläget her-berge än en egendomsherres boning. Baron Ro dr i k använde denna tid, så mycket möjligt

var, åt allvarsamma affairer i det han, drasramie sig tillbaka ur gästernas hvirfvel, upfyldde en Fidei-Kommissaries pligter L}.%

nog att han genomsåg räkningarna Öfver inkomsterna, ban afhörde tillika hvarje förslag, som hade någon slags förbättring tilL föremål, lyssnade till sina underliafvandes klagan och sökte så mycket han förmådd® ställa allt i ordning, samt godtgöra hvarje obillighet eller orättvisa. Vid clessa göromål bistods ban troget af den gamle Advokaten Y— inom hvars familj sysslan a£ R.. ska husets fullmägtig och justiarie öfver de i P— belägne gods, gått i arf fråri, fader till son; och Y— plägade derföre resa ut till stamgodset åtta dagar före Baronens ankomst. År 179— inföll den tidepunkt då den gamle V— skulle begifva sig till, A .. säte. Så rask den sjuttie-årige gubben än kände sig, trodde han likväl att något biträde vid hans göromål skulle blifva honom angenämt. Liksom på skämt sade ban. således en dag till mig: kusin (så kallade ban mig, sin brorsons son, emedan jag var \ippkallad efter honom) kusin! det faller mig in att du en gång borde låta litet hafs-vind blåsa dig kring öronen och följa mig till R..säte. Utom det att du troget kan bistå mig vid mina mångfaldiga ock ofta kinkiga göromål, så har du äfven tillfälle att en gång försöka dig i den vilda jägare-lefnaden och tillse huru du, sedan du, den ena förmiddagen hållit ett sirligt protokoll, den andra förstår att skåda sådana yilda djur, som en långhårad vresig vargy6

eller ett obändigt vildsvin i de gnistrande ögonen, eller till och med att nedlägga dem genom ett dugtigt skott. Jag skulle ej redan hafva hört så mycket sällsamt om den lustiga jagttiden på R..säte, ej af hela min själ ,varit den herrliga gamle onkeln tillgifven för att ej hjertligen glädja mig öfver att han denna gången ville taga mig med sig. Redan temligen öfvad i sådana göromål, som han hade för hand, lofvade jag att genom min outtröttliga flit bespara honom all möda och omtanka. Andra dagen sutto vi, insvepta i varma pelsar, i vagnen, och foro i ett starkt den inbrytande vintern förkunnande urväder till R . . säte. Under vägen berättade mig gubben mycket underbart om Baron Rodrik, som stiftat Fidei-Kommisset och hvilken, oaktadt hans dåva-varande ungdom, utnämnt honom till sin Justitiarie och Sterbhus-utredningsman. lian talade om den gamle herrens sträfva, vilda väsende, som tycktes hafva fortplantat sig på hela slägten; ty till och med den närvarande Fidei-Kommissarien, hvilken ban känt som en saktmodig nästan veklig yngling, blef med hvarje år dystrare. Han förmanade mig att dristigt och otvunget framställa mig för Baronen, om jag ville erhålla något värde i hans ögon. Slutligen började min onkel tala om de rum ban en gång för alla valt sig i slottet, emedan de voro varma, beqväma och så aflägsna, alt vi kunde,7

irär vi ville, draga oss undan det jubilerande sällskapets stojaude glädje. Hans boning var alltid beredd för honom i tvenne små med varma tapeter försedda rum, tätt bredvid tingssalen i sidobj'ggningen midt emot den fröknarna bebodde. Ändtligen efter en hastig men besvärlig resa kommo vi sent om natten till A . . säte. Vi foro genom byn. Det var söndag. Från krogen genljöd dans-musik ocli ett muntert sorl. Förvaltarens hus var uppfylldt från den öfversta till den nedersta våningen, äfven derifrån skallade musik och sång. Så mycket hemskare framställde sig den ödsliga trakt, mot hvilken vi ställde vår kosa. Vinden från hafssidan tjöt i skorrande klagotoner, och liksom om den väckt dem ur en djup förtrollad sömn, suckade de dystre furorna i öfverensstämmelse med honom en otydlig jemmersång. Slottets nakna, svarta murar uppreste sig öfver den snöbetäckta marken. Vi höllo vid inkörsporten. Men der hjelpte inga rop, inga pisksmällar, intet hamrande eller klappande; allt tycktes vara utdödt, i intet fenster syntes något ljus. Gubben lät sin staVka, fylliga röst genljuda: Franz! — Franz, hvar håller ni till? — För fan i våld — Vi frysa ihjäl här vid porten. Snön piskar ju sönder ansigtet på en! — Skynda er då? — Nu började en gårdshund tjuta, ett vandrande ljus blef synligt i nedra våningen, nycklar skramlade och snart öpna-io

och med den venstra sköt räfskinsmössan ur pannan, vände han sig till mig och sade högt skrattandé: i sanning kusin! vi måste hålla munnen och ej fråga vidare, annars erfara vi ännu större oljekor, eller ock störtar hela slottet tillsammans öfver våra hufvuden; men, fortfor han vändande sig till den gamle, kunde ni då ej vara så klok att låta uppstäda och elda ett annat rum åt mig. Kunde ni ej i hast inrätta en sal i hufvudbyggnaden till tingssal? Allt detta är redan gjordt, sade gubben, i det han vänligt pekade på trappan, och började att stiga uppföre den. Nå se en gång den narraktiga menniskan! ropade onkeln, i det vi följde gubben. Yår väg förde genom långa högt hvälfda korridorer, Franz's fladdrande ljus spridde ett besynnerligt sken i det djupa mörkret: Pelare, kapitaler, och mångfärgade hvalfbågar visade sig ofta liksom sväfvande i luften: jätte-stora skredo våra skuggor bredvid

oss, och de sällsamma bilderna på väggarna, öfver hvilka de sväfvade förbi tycktes darra och röra sig. Det förekom oss som «#m deras röster hviskade mellan genljudet af våra dånande steg: väck oss icke, vi äro narraktiga trollkarlar som sofva här bland dessa stenar I —Ändtligen, sedan vi genomvandrat en lång sträcka af kalla, mörka rum, öppnade Franz en sal, i hvilken en klart upplågande spiseld genom sitt vänliga sprakande på ettT (

hemmastadt sätt tycktes helsa oss välkomna. Vi blefvo genast vid inträdet ganska väl till mods, likväl stannade min onkel midt i rummet, såg sig omkring, och sade med allvarsam, nästan högtidlig ton: Här således skall tingssalen vara?—Franz upplyftande sitt ljus, så att en ljusfläck stor som en dörr blef synlig på den breda dunkla väggen, sade med qväfd och sorglig röst: Här är väl en gång förut dom hållen! Hvad faller er in, gubbe! utropade onkeln i det han hastigt trädde till spiselden. Det kom mig endast så på tungan sade Franz, upptände ljusen och öppnade sidorummet, hvilket var ganska trefligt tillredt att mottaga oss. Det varade ej länge, så stod ett väl anrättadt bord framför eldbrasan; gubben bar in välsmakande rätter, på hvilka, till min onkels och mitt stora välbehag följde en stor skål, på äkta Nordiskt vis tillagad punsch. Trött af resan gick min onkel, så snart aftonmåltiden var förbi, till sängs; men det nya, sällsamma af denna vistelseort, ja till och med punschen hade allt för mycket upprört mina lifsandar för att tillåta mig tänka pà sömn. Franz afdukade bordet, lagade om elden, och lemnade mig med vänliga bugningar.

Nu satt jag allena i den stora höga riddarsalen. UrVädret hade saktat sig, stormen hade uphört att hvina, himmelen hade klarnat och den klara fnllmånan ka-M

stade sina silfverstrålar in genom de brei3à livälfda fenstren, och utbredde en magisk glans öfver det sällsamma rummets mörka ställen, dit eldbrasans och ljusets dystra sken . ej trängde. Som man väl ännu ser det i gamla slott, voro väggarna oc!i taket utsirade på ett besynnerligt, gammalmodigt sätt, de förnämsta med tunga panelningar, det sistnämnda med fantastiska målningar» och mångfärgade förgyllda bildhuggeri-arbe-ten. Ur de stora taflorna, som till större delen föreställde vilda varg- och björnjag-ter, framträdde hufvuden af djur och menniskor, utskurna i träd och som stodo i förening med de målade kropparna, så att det hela, isynnerhet vid eldens och månans o-säkra, fladdrande upplysning, tycktes lefva i rvslig verklighet. Emellan dessa taflor voro infogade bilder i naturlig storlek af riddare, klädde i jägar-drägt, sannolikt föreställande den nu varande egarens jagtlyst-na förfäder. Allt, målningar och biidhug-geri-arbeten, bar prägeln af en längesedan förfluten tid; så mycket mera uppmärksamhet väckte den ljusa bara fläcken på väggen mellan tvenne dörrar, som förde in i sidorummen; snart upptäckte jag att äfven der måste hafva varit en dörr, som sedermera blifvit igenmurad, och att just detta nymurade, ej en gång, som den öfriga delen af väggen, öfverstrukna eller med bild-huggeri-arbelen utsirade ställe förorsakader

denna påfallande kontrast —• Hvem vet ej Iiuru en ovanlig äfventyrlig vistelseort med hemlighetsfull magt bemäktigar sig själar: äfven den trögaste fantasi blir liflig i en af sällsamt formade klippor innesluten dal, eller inom en kyrkas dystra murar o. s. v., och anar hvad den aldrig förr erfarit. Tillägger jag ännu, att jag var tjuge år och drucket flera glas stark punsch, så skall man lätt föreställa sig' att jag blef besynnerligt till mods i min riddarsal. Man tänke sig nattens tystnad, hafvets entoniga brusande, nattvindens sällsamma hvinande likt tonerna af en väldig, af andar vidrörd, orgel -— de förbiflyende skyarna, hvilka ofta klara och lysande tycktes vara forbisväfvande jättegestalter, som tittade in genom de skramlande hvälfda fönsterna — i sanning, jag Itände af den hastiga rysning, soin genomfor mig, att en känd andeverld i detta ögonblick var nära att på ett synbart och tydligt sätt uppenbara sig för mig. Men denna känsla liknade den lätta rysning man si gerna erfar vid en lifligt framställd spökelse-historia. Dervid föll det mig in att jag ej i någon mera passande sinnesstämning kunde företaga läsning af den bok, hvilken jag liksom alla andra beundrare af det romantiska, bar i fickan. Det var Schillers Andeskådare. Jag läste ifrigt ocb upphetsade allt mer och mer min fantasi. Jag fcade hunnit till den med mägtig trollkraft*4

fängslande berättelsen om bröllopsfesten bos Grefven af V... Just som Jer ön i mos blodiga gestalt inträdde, sprang dörren som. förde ut i förstugan upp med ett förfärligt buller — Förskräckt springer jag upp, boken faller

mig ur händerna — Men i samma ögonblick är allt åter tyst, och jag blyges-öfver min barnsliga fruktan! — Luftdraget eller andra orsaker kunde hafva föranledt dörrens uppspringande •— Det är intet —• min öfverspända fantasi förvandlar hvarje naturlig händelse till en öfvernaturlig uppenbarelse! — Sålunda lugnad upptager jag boken från golfvet och kastar mig åter i en ländstol — då går det sakta och långsamt med afmätta steg tvers Öfver salen, dere-mellan suckar och klagar det, och i dessa suckar, i denna klagan ligger uttrycket af det djupaste menskliga lidande, af den tröst-lösaste jemmer — Ha! det är något sjukt kreatur, som är inläst i nedra våningen. Man känner ju den akustiska förvillelsen, som närmar hvarje aflägset ljud — hvem låter skrämma sig af något sådant -— Så lugnade jag mig ånyo; men nu kratsar det på den tillmurade dörren, medan det utstöter allt djupare och hörbarare suckar, liksom under dödskampens förfärliga ångest

— Ja! det är ett stackars inspärradt djur

— jag skall, nu ropa högt, jng vill stampa dugtigt med foten, och genast skall allt åter blifva tyst, eller djuret tydligt låta hö-i5

ra sitt naturliga läte — Så tänkte jag, men blodet stelnade i mina ådror — kallsvett betäckte min panna, orörlig blef jag sittande i min länclstol, oförmögen att resa mig, ännu mindre att ropa. Det vederstyggliga kratsandet uphörde ändtligen — stegen låta ånyo höra sig — Det förekom mig, som om jag åter erhöll bruket af mina lemmar, mitt stelnade blod kom åter i omlopp, jag springer upp, och går två steg fram, men nu for ett isande väderdrag genom salen, och i samma ögonblick kastar månan sina klara strålar på bilden af en ganska allvarsam man, hvars dystra utseende nästan uppväckte fasa, och liksom om hans varnande röst susat genom hafsvågornas starka brusande och nattvindens gälla hvinande hörde jag tydligt: Gå ej längre — gå ej längre, annars är du föl fallen den rysliga andeverlden! Nu lillslöts dörren med samma häftiga buller som förut, jag hörde tydligt stegen genljuda i förstugan — det går utföre trappan, slottsporten öppnar sig rasslande och tillslutes åter. Sedan förekommer det mig, som om en häst fördes ur stallet, och efter en stunds förlopp återfördes dit — Derpå herrskar en djup tystnad! —I nästa ögonblick hör jag min gande onkel ängsligt stånka och sucka i sidorummet, detta återgaf mig fullkomligt min sansning, jag fattade ljuset och skyndade till honom. Gubben tycktes kämpa med elaka, plågsamma.|Ö

drömmar; -Vakna! vakna, ropade jag högt, under det jag sakta fattade hans hand och]at det klara ljusskenet falla på hans ansigte. Gubben spratt upp med ett qväfdt rop, sedan betraktade han mig vänligt och sade: Det har du gjort väl i, kusin! att du väckt mig. Jag hade en ganska elak dröm, men dertill är endast detta rummet och salen skull, ty de hafva kommit mig att tänka på det förflutna och många besynnerliga händelser, som här tilldragit sig. Men nu vilja vi sofva rätt dugtigt. Yid dessa orden insvepte gubben sig i täcket och tycktes genast åter vara insomnad. Sedan jag utsläckt ljusen och laggt mig på sängen, hörde jag att den gamle bad sakta. — Redau den andra dagen fingo vi fullt upp att göra, förvaltaren inställde sig med sina räkningar, och folk, som ville hafva någon stridighet bilagd, eller några angelägenheter ställda i ordning, anmälde sig. Mot middagen gick onkeln med mig öfver i den andra flygeln, för att aflägga ett ceremoni-besök hos de begge gamla fröknarna, Franz anmalde oss, vi måste vänta i några ögonblick och blefvo sedan af en sextiårig lutande, i brokigt sidentyg klädd matrona, hvilken presenterade sig som det nådiga Herrskapets Kammar-Mamsell införda i helgedomen. Der mottogo oss de gamla efter längesedan för* åldradt mod besynnerligt utstofferade damerna!7

merna oss med löjlig högtidlighet, isynnerhet vav jag ett föremål för deras förundran, då onclen med muntert lynne presenterade mig som en ung jurist, hvilken bistod honom vid hans göromål. Deras mine uttryckte tydligt att de vid min ungdom ansågo R--sätes underhafvandes välfärd i fara. Hela uppträdet hos de gamla damerna hade öfverhufvud något ganska löjligt, men den föregående nattens fasa skakade ännu mitt inre, jag kände mig under inflytandet af en obekant makt, eller snarare förekom det mig som om jag redan vidrört den krets, hvilken det endast behöfdes etti enda stèg för att öfverskrida oeh utan räddning gå förlorad, som om det fordrades ansträngningen af alla mina själskrafter för att skydda mig mot den fasa, hvilken endast plägar vika för den obotligaste vansinnighet. Deraf kom det att de gamla Fröknarna med sina sällsamma torn-höga frisurer, i sina af ovanliga tyger med brokiga band och blommor utsirade kläder, förekommo mig, i stället för löjliga, ganska

gräsliga och spökelselika. I de gula hop-krumpna ansigtena, i de blinkande ögonen, på den dåliga fransyskan, som till hälften irarnskorrades genom de blå tillknipta läpparna , till hälften genom den spetsiga näsan, trodde jag mig se och höra, att de gamla damerna åtminstone lefde i godt föl-Natt- S tyckena 1 2iS

stånd med de hemska i slottet spökande Varelserna, och kanske sjelfva voro i stånd att frambringa förstörande och fasansfulla uppträden. Onclen altid hugad att roa sig, insnärjde genom sin ironi gummorna i ett så narraktigt pladder, att jag säkert i hvarje annan sinnesstämning ej vetat huru jag skulle qväfva det omåttligaste skratt-begär; men som sagdt är, Fröknarna samt deras prat var och blef mig spöklikt, och gubben , som velat bereda mig ett synnerligt nöje, såg den ena gången efter den andra på mig med förundran. Så snart vi efter måltiden voro allena i våra rum utbrast han: Men säg mig, i himmelens namn, kusin, hvad som fattas dig. Du skrattar ej, du talar intet, du äter intet, du dricker,intet? — Är du sjuk? eller hvad går åt dig? — Jag. drog nu icke i betänkande att ganska utförligt berätta honom det förskräckliga och fasansfulla, som jag utstått den föregående natten. Jag förteg icke heller att jag druckit mycket pounsch, och läst i Schillers Andeskådare: Jag måste bekänna detta, tillade jag, ty derigenom blir det troligt att min öfverspänndt arbetande fantasi ensam skapat alla dessa uppenbarelser, hvilka endast verkligen existerat i min hjerna. Jag trodde nu att onclen dugligt skulle anfalla mig med obarmhertigt skämt öfver mitt andeskåderi, men i det stället blef han ganska allvarsam, stirrade i mar-•9 i

ken, kastade sedan hufvudet hastigt i vädret och sade: Jag banner ej denna bok kusin! Men du bör hvarken tillskrifva den eller punschens spiritus den föregående nattens händelser. Ty vet alt hvad som vederfors dig drömde jag. Jag satt liksom du (så förekom det mig) i ländstolen viel , eldbrasan, men hvad som endast genom ljudet, uppenbarade sig för dig, det såg jag tydligt med själens inre syn-förmåga! .Ta! jag såg den fasansfulla gasten, huru den inträdde, huru ban maktlös smög sig till den tillmurade dörren, huru han i tröstlös förtviflan skrapade på väggen tills blodet strömmade fram mellan de sönderrifva naglarna, huru ban steg ned, ledde hästen ur stallet och ditförde den åter. Hörde du ej hur tuppen gol i byens aflägsna gårdar? — Då väcktev du mig och jag öfvervann snart den fasa som den rysliga varelsens spökande qvarlemnat hos mig, denna varelse, hvilken ännu förmår att tillvälla sig ett förstö-r rande inflytande öfver det glada lifvet. Gubben tystnade, men jag vågade ej fråga, öfvertygad att ban skulle förklara mig alt, om ban fann det rådligt. Efter en stuijd, under hvilken han satt fördjupad i sina tankar, fortfor ban: Har du mod nog kusin att nu, sedan du vet huru allt tilldragit -sig, ännu en, gång träda spöket under ögor nen? och det med mig? Det var naturligt att jag förklarade mig- villig att bistå ektUiüO

äfventyr! Nå! vi vilja då tillsammans vaka nästa natt, tillade gubben. En inre röst säger mig, alt det hemska spöket skall vika, ej så väl för mitt andliga välde, som för mitt mod, hvilket grundar sig på en fast förtröstan, och att det icke är ett öfverdådigt företag utan ett christligt modigt verk, om jag vågar lif och kropp för att bannlysa den fasansfulla gasten, som här drifver sönerna ur förfädernas slott. — Men här är ju ej frågan om något vågstycke, ty med. ett så ståndaktigt redligt sinne med en så from förtröstan som bor i mitt inre, är och förblifver man en segerrik hjelte. — Men skulle det likväl vara Guds vilja att det onda får makt öfver mig, så skall du kusin, förkunna, att jag dukade under i en redlig christlig kamp mot den helvetes-anden som här drifver sitt förstörande väsende» — Du skall hålla dig på afstånd, så vederfars dig intet ondt.

Under hvarjehanda förströende samtal inbröt aftonen. Franz hade liksom dagen förut borttagit aftonmåltiden och inburit pounsch, fullmånan sken klart genom de försilfrade skyarna, hafsvågorna brusade oclx nattvinden hven samt skakade de skramlande fönsterrutorna. Vi tvungo oss, ehuru upprörda i vårt inre, till likgiltiga samtal. Gubben hade lagt sin repeter-klocka på bordet, den slog tolf. Då slog dörren upp med ett förfärligt brakande, och liksoma!

natten förut, sväfvade tysta och långsamma steg tvers igenom sälen, suckandet samt klagotonerna läto åter höra sig. Gubben bleknade, men hans ögon strålade af en ovanlig eld, ban uppreste sig ur ländsto-len och med sin stora resliga gestalt, den venstra handen vidt utsträckt mot midten af sälen liknade ban en befallande hjelte. Men suckningarne och jämmer tonerna blefvo allt tydligare och hemskare, och nu började det att ännu vederstyggligare än natten förut krafsa på väggen. Då skred gubben rakt fram mot den tillmurade dörren med så

fasta steg att golfvet genljöd dervid. Tätt bredvid det stället, hvarest det allt starkare och starkare krafsade, stannade han och sade med en högtidlig röst, som jag alldrig förr hört af honom: Daniel, Daniel, hvad gör du här vid denna tiden! Då krafsade det på det fasansfullaste och förfärligaste sätt, och ett dåft buller hördes liksom när något tungt störtas till marken. Sök nåd och förbarmande inför den högstes thron, der är din plats! bort med dig ur lifvet, som du alldrig mer kan komma att tillhöra. — Så ropade gubben med ännu väldigare röst än förut, det var som prn en svag klagoton sväfvade genom sälen och sammansmälte med den lös-brytazide stormens tjutande. Då gick gubben till dörren och slog den igen, så att det dånade i den öde förstugan. I hansord och i hans Åtbörder låg något öfver-in ensk lig t som ingaf mig en djup vördnad'. Då han åter nedsatte sig i ländstolen, var hans blick liksom förklarad, han hopknäppte sina händer och bad sagta. Sålunda hade väl några minuter förflutit, då sade han med denna milda och till hjertat trängande röst, som han så fullkomligt hade i sin makt: Nå väl kusin? Intagen af fasa — förskräckelse — ångest — helig vördnad och kärlek, störtade jag på knä och fuktade med heta tårar den mot mig utsträckta handen. Gubben slöt mig i sina armar, och i det ban ganska ömt tryckte mig till sitt hjerta sade han mycket veit; Nu skola vi äfveii sofva ganska ljuft. — Det skedde äfven, och då intet förskräckande lät höra sig den följande natten, så återfingo vi vår vanliga munterhet, på de gamla Fröknarnas bekostnad, som, om de äfven i sjelfva verket fortforo att genom sitt sällsamma väsende synas litet spöklika, likväl drefvo endast ett förnöjsamt spökeri, till hvilket den gamle förstod att på ett tokroligt sätt gifva anledning.

Äntligen efter flera dagars förlopp anlände Baronen med sin gemål och ett talrikt jagtfölje; de bjudna gästerna samlade sig, och nu började s i det hastigt folkrika slottet det högljudda lustiga lefnadssättet, som förut är beskrifvet. Då Baronen genast efter sin ankomst inträdde till oss,»3

syntes han på ett besynnerligt sätt förvånad öfver våra förändrade boningsrum, han kastade en dyster blick på den tillmurade dörren, och vändande sig hastigt om, strök ban handen öfver patinan liksom om han velat förjaga någon obehaglig erinran. Min oncle Inlade om ting-salens och de derintill stötande rummens förstöring, Baronen tadlade att Franz ej inqvarterat oss bättre, och anmodade den gande ganska vänligt att endast befalla i händelse någon beqvämlighet felades honom i de nya rummen, hvilka i alla afseenden voro mycket sämre än de han förut bebott. Öfverhufvud var Baronens-uppförande mot min gamle oncle ej allenast hjertligt, utan deri blandade sig äfven en viss barnslig vördnad, liksom om Baronen stått i något vördnadsfullt .släktförhållande till gubben. Detta var äfven det enda, som tili någon del försonade mig med Baronens sträfva, befallande väsende, hvilket med hvarje ögonblick mer och mer utvecklade sig. På mig tycktes han föga» eller intet gifva akt, han såg i mig endast en vanlig skrifvare. Redan första gången jag uppsatte ett dokument, fann han fel deri, blodet kokade i mina ådror och jag var på vägen att svara honom något bitande, då min oncle, tagande ordet försäkrade att jag alltid gjorde honom i làg, och att det vore hufvudsaken då frågan var om juridiska mål. När vi blefvo allena, be-[-anklagade-] {+an- klagade+} jag mig bittert öfver Baronen, som af allt hjerta var mig förhatlig] Tro mig kusin, svarade gubben, oaktadt sitt ovänliga väsende är Baronen den förträffligaste, mest godhjertade menniska i verlden. Och detta tillbakastötande sätt att vara, har ban först antagit sedan han blef fidei-kommis-sarie, förut var han en mild, blygsam yngling. Öfverhufvud målar du honom med allt för svarta färgor, och jag skulle gerna vilja veta hvarföre han så mycket misshagar dig? Under det gubben sade dessa sista orden, smålog ban ganska bespottande-, och blodet steg mig sjudande upp i ansigtet. Måste jag nu ej sjelf skåcla rätt klart i mitt inre, måste jag ej tydligt känna att detta sällsamma hat härledde sig från kärlek, eller snarare af förkärlek till ett väsende, hvilket syntes mig det huldaste, det herrligaste som någonsin vandrat på. jorden. Denna varelse var ingen annan än Friherrinnan sjelf. Genast vid hennes ankomst, då hon i en sobelpäls som tätt slöt sig till den fina vexten, och med hufvudet insvept i, rika slöjor, sväfvade genom rummen, verkade hennes anblick på mig liksom en mäktig oemotståndlig trollkraft. Ja till och ined den omständigheten alt de gamla Tanterna, med sällsammare kläder och fontanger, än jag någonsin förr sett -dem, trippade på båda sidor om henne och framsuattrade sin Fransyska yälkomslh.els-.ning-, under det Baronessan med obeskrifligt mild blick skådade omkring sig, och vänligt nickade än till den ena, än till den andra, och dess emellan framhviskade några Tyska ord med ren K ur län ds k dialekt, Redan delta framställde en underbar ovanlig anblick, och ovillkorligt sammanband fantasien denna bild med det hemska spökandet i slottet, och förvandlade Baronessan till en ljusens engel, för hvilken de onda spökande

makterna bugade sig. — Den underbart herrliga, frun framställer sig ännu lifligt för min erinran. Hon var väl då knappt nitton år gammal: hennes ansigte, lika så fnit som hennes vext, uttryckte den mildaste englagodhet: i synnerhet hade hennes mörka ögon en obeskriflig trollkraft: likasom i fuktig månskensglans strålade der en vemodig trånad: vid hennes intagande småleende, öppnade sig en himmel af sällhet och förtjusning. Ofta syntes hon alldeles förlorad i sig sjelf, och då sväfvade dystra moln öfver hennes milda anlete. Man skulle i sådana ögonblick hafva trott henne intagen af någon djup smärta, men jag tillskref dem den dystra aningen om en sorglig olycksdiger framtid, hvilken vid sådana tillfällen bemäktigade sig henne, och jag förmodade, utan att sjelf kunna förklara på hvad grund, att Baronessans anfall af svårmodighet stod i någon slags förbindelse med spökandet i slottet.— Andra

/36

morgonen efter Baronens ankomst församlade sig hela sällskapet till frukost, min onde presenterade mig för Friherrinnan , och lika som det plägar ske vid en sådan sinnesstämning som min, uppförde jag mig ganska tölpaktigt, i det jag till svar på den hulda fruns enkla fråga huru vistandet i slottet behagade mig o. s. v. intrasslade mig i det mest osammanhängande och sällsammaste prat, så att de gamla Fröknarna, hvilka endast tillskrefvo min förlägenhet den djupa vördnaden Friherrinnan ingaf jmig, trodde sig böra komma mig till hjelp, och på Fransyska berömde mig som an ganska hygglig, belefvad yngling, och kallade mig un jo li gar con. Det förtretade mig, och oöfverlagdt undföll mig ett infall på bättre Fransyska ängummorne någonsin talat, hvarvid de bekikade mig med stora ögon, och rikligen trakterade de långa spetsiga näsorna med snus. På den allvarsamma blicken, hvarmed Baronessan vände sig från mig till en dam i sällskapet, märkte jag att mitt infall gränsade nära till en dumhet, detta förargade mig ännu mer och jag önskade inom mig sjelf guramorne långt ned i afgrunden. Onclens ironiska skämt hade länge sedan vant mig af med ett herdelikt försmäktande, och det kärleksqval som finner sin näring i ett barnsligt sjelfbedrägeri; men jag insåg ganska väl att Friherrinnan gjort ett mäktigare och djupare intryck påmig, än hitintills något annat fruntimmer. Jag såg, jag hörde endast henne, men icke dess mindre kände jag tydligt och bestämdt att det skulle vara dåraktigt, ja till och med vansinnigt att våga någon, äfven indirekt kärleksförklaring, ehuru väl jag likaledes insåg omöjligheten af att, som en förälskad gosse tillbedja och beundra på afstånd, en rol, hvilken hade kommit mig sjelf att blygas. Men närma mig den ädla frun utan att någonsin låta henne ana mina känslor, insuga hennes blickars, hen*-nes ords söta gift, och sedan fjerran skiljd från henne, länge, kanske alltid förvara hennes bild i mitt hjerta; dertill kände jag mig äga styrka och vilja. Denna romantiska, ja ridderliga kärlek, sådan den framställde sig för mig under de sömnlösa nätterna, öfverspände till den grad mina känslor, att jag var barnslig nog att hålla tal till mig sjelf och slutligen med klagande ton framsucka: Seraphine, ack! Sera-phine! så att gubben vaknade dervid, och utropade: Kusin! kusin! jag tror du fanta-serar med hög röst! Är det dig möjligt, så gör det om dagen, och låt mig sofva om nätterna. Jag var ej litet rädd att gubben, som redan allt för väl märkt milfc upprörda väsende vid Baronessans ankomst, skulle hafva hört namnet, och i anledning deraf förfölja mig med sitt bitande skämt; axen han sade endast den andra morgonen,•28

då vi gingo ned i ting-salen: Gud gifve en hvar tillbörligt menniskoförstånd, och omsorg alt behålla det i godt fö»var, ty det är illa att för ingenting förvandla sig till en inbilsk narr. Derpå intog ban sin plats vid det stora bordet och sade: Skrif väl och tydligt, kära kusin, på det jag må kunna läsa det utan möda'.

Den aktning, ja! den barnsliga, vördnad som Baronen visade min gamla oncle yttrade sig i allt. >Så måste han äfven vid bordet intaga den af många afundade platsen bredvid Baronessan: mig flyttade händelsen än hit än dit, men vanligen plägade tvenne officerare från den närbelägna hufvudstaden lägga beslag på mig, för att rätt få prata om. allt det nya och lustiga, som der tilldrog sig, samt flitigt helsa på flaskan. Deraf kom det att jag i flera dagar satt långt från Baronessan vid nedra v ändan af bordet, tills en tillfällighet förde mig i hennes grannskap. När matsalen öppnades för det församlade sällskapet, hade just Friherrinnans sällskaps-dam, en ej mera ung men annars ej obehaglig och tämligen vettig Fröken, invecklat mig i ett samtal, som tycktes intressera henne. Enligt bruket måste jag bjuda henne armen,, ocli

1'ag blef ej litet glad när hon intog sin plats lelt nära Baronessan, som vänligt nickade åt henne. Man kan tänka att allt hvad jag nu talade mera gällde Friherrinnan än min29

granne. Det kan vara att min inre spänning gaf alJt hvad jag sade en egen vändning; nog af Fröken blef allt uppmärksammare, och slutligen oemotståndligt fängslad af de mångfaldigt städse omväxlande bilder jag framställde för henne. Som sagdt är, hon var ej utan vett och sålunda blef vårt samtal snart, oberoende af gästernas högljudda sorl på egen hand ganska lifligt, och ådrog sig äfven mitt hjertas afguds uppmärksamhet. Jag märkte nemligen, att Fröken kastade betydande blickar på Friherrinnan, samt att denna bemödade sig att höra livad vi sade. I synnerhet var detta tillfället då talet föll på musik, och jag med liflig entliusiasm talade om denna herrliga, heliga konst, och slutligen ej dolde att jag, oaktadt den torra, tråkiga juridiken, åt hvilken jag egnat mig, med tämlig färdighet spelade fortepiano, sjöng och väl äfven komponerat mången sång. — Man hade gått in i förmaket, der kaffe och likörer serverades, och oförmodat utan att jag sjelf visste huru, stod jag framför Baronessan, som talat med Fröken. Hon vände sig genast till mig i det lion med den vänliga, förtroliga tonen, hvarmed man tilltalar en bekant, upprepade sina frågor: Huru vistandet i slottet behagade mig o. s. v. Jag försäkrade att under de lörsta dagarna hade den öde trakten, ja! till och med det gamla slottet gjort ett sällsamt intryck på mig,3o

men att just under denna sinnesstämning hade mycket herrligt uppgått i mitt inre, och att jag endast önskade blifva frikatlad från den vilda jagten, vid hvilken jag ej var van. Baronessan smålog i det hon sade: Jag kan lätt föreställa mig att det vill— da oväsendet i våra tallskogar ej kan vara angenämt för er. — Ni är musikus, och, jag bedrager mig icke, belt säkert äfven poet! — med passion älskar jag båda konsterna! — jag spelar sjelf litet harpa , men detta nöje måste jag sakna på R--säte ty min man önskar ej att jag medtager instrumentet, hvars ljufva toner illa skulle öfverensstämma med jagtens vilda rop och jagthornens gälla skall, den enda musik» som här låter höra sig! —- ack! huru mycket skulle det ej glädja mig, att här njuta harmoniens behag! Jag försäkrade att jag gerna skulle uppbjuda hela min konst för att uppfylla hennes önskan, och att det utan tvifvel måste finnas något instrument i slottet, om det äfven endast vore ett gammalt klaver. Då skrattade Fröken Adelheid (det var Friherrinnans sällskaps-dams namn) och frågade^ om jag då ej visste, att i mannaminne hade intet annat instrument blifvit hördt i slottet än skonande trumpeter, jagthornens oharmoniska jubilerande, samt kringvandrande musikanters hesa violer, förstämda bas violer och bräkande valdt-hoca. Baronessan förblef viel sin önskan3t

att höra musik och i synnerhet af mig. Hon och Adelheid uttömde sig i förslager huru man skulle kunna anskaffa ett någorlunda brukbart fortepiano I detta ögonblick gick den gamle Franz genom rummet! "Se der hafva vi den, som vet råd för allt, som' anskaffar allt, till och med det oerhörda och osedda !" Med dessa ord ropade Fröken Adelheid honom, och under det hon förklarade för honom, hvarom frågan var, lyssnade Baronessan med sammanknäppta händer, framåt lutadt hufvud, och ögonen med ett mildt småleende fästade på gubben. Hon var högst intagande när hon stod der som ett huidt älskvärdt' barn, hvilket så gerna redan skulle vilja hafva den' efterlängtade leksaken i händerna. Franz, sedan ban med sin vanliga utförlighet upprepat alla orsaker, som gjorde det nästan omöjligt att i denna brådska anskaffa ett godt instrument, strök sig slutligen med förnöjt småleende om skägget, och sade: Men Fru Förvalterskan der uppe i byn spelar utomordentligt väl klavcym-bal, eller huru de nu kalla det med-sitt utländska namn, och sjunger dertill så skönt och lamentabélt, att man dervid blir röd i ögonen som af lök, och får lust att hoppa med bägge fötterna. Har hon ett fortepiano, föll honom Adelheid i talet: "Ja visserligen, fortfor den gamle, det är kommit direkte från Dresden, ett - - Ack!32

det är herrligt afbröt lionom Baronessan' — ett skönt instrument fortfor gubben, endast litet bräckligt, ty då orgelnisten nyligen ville spela derpå, förderfvade han det alldeles, så att - — O! min Gud ! utropade Baronessan och Fröken Adelheid på en gång—så att, fortfor gubben, det med stor kostnad måste föras till R-- för att repareras. Är det då nu åter här, frågade Fröken Adelheid otåligt." Ja visserligen nådig Fröken, och Fru Förvalterskan skall göra sig en ära af att — I detta ögonblick gick Baronen förbi, ban såg förvånad på vår grupp och hvisskade med spottskt leende till Baronessan: måste Franz åter utdela goda råd? Friherrinnan nedslog rodnande ögonen, och den gamle Franz afbröt den påbörjade meningen och stod der med hufvudet rakt i vädret,

de nedhängande armarna tätt tryckta intill kroppen | i en. militärisk ställning. — De gamla tanterna sväfvade emot oss i sina styfva sidentygskläder och bortförde Friherrinnan. Fröken Adelheid följde henne. Jag qvarstannade liksom fasttrollad. Förtjust att

i'ag nu skulle närma mig henne den til I— jedda, som beherrskade hela mitt väsen- de; kämpande med dystert missnöje och | förargelse öfver Baronen, hvilken förekom 111ig som en sträng despot. Om ban ej var det, hade yäl då den gamle, i tjensten

grå-grånade tjenaren uppfört sig så slafviskt? — "Hör du, ser du ändteligen" ropade min oncle i det ban klappade mig på axeln; vi gingo upp på våra rum: Träng dig ej så mycket in till Baronessan, sade han då vi inkommit, hvartill skall det tjena, öfverlemna denna dårskap åt de unga narrarna, som gerna kurtisera, och hvilka alldrig fattas föremål för sina artigheter. —- Jag berättade huru allt tilldragit sig och uppfordrade honom att säga mig, om jag förtjente hans förebråelser, men ban svarade derpå intet annat än "Hm, hm" — drog på sig nattrocken, satte sig med upptänd tobakspipa i ländstolen, talade om gårdagsjagtens händelser och raljerade mig öfver mina felskott. I slottet hade det blifvit tyst, Herrar och damer sysselsatte sig på sina rum med sin toilette för aftonen. Ty musikanterne med den hesa violen, den förstämda basviolen och det bräkande valdhornet, om hvilka Fröken Adelheid talat voro ankomna, och det var ej frågan om någon ting mindre för natten, än en bal i bästa möjliga form. Gubben, som föredrog en lugn sömn för sådana fjolliga nöjen, blef på sitt rum, jag der emot hade nyss börjat att kläda mig till balen, då det sakta klappade på vår dörr, och Franz inträdde som med förnöjdt småleende förkunnade mig att Fru Förvalterskans klavcyrnbal just nu Nait-St yckena. 334

anländt på en släda, och blifvit uppburefe till Fru Baronessan. Fröken Adelheid lät bedja mig att genast komma dit. Mail kan föreställa sig, huru alla mina puisar slogo och med hvilken ljuf bäfvan jag öppnade det rummet der jag fann henne. Friherrinnan, redan alldeles bàl-klädd sätt tankfull framför den hemlighetsfulla låren, i hvilken de toner slumrade, 'som jag var kallad att väcka. Hon steg upp, så strålande i bela skönhetens glans att jag, ur stånd att frambringa ett enda ord, stod förlorad i hennes åskådande. Nå Theodor (enligt Nordens fryntliga sed, som man återfinner längst ned i södern, kallade hon en hvar vid dess förnamn) Nå Theodor, sade hon vänligt, instrumentet är anländt, gifve Gud att det ej är allt för -ovärdigt er konst. Som jag öppnade locket rassläde en mängd söndersprungna strängar emot mig-, och då jag slog några accorder läto de vidriga och skonande, emedan alla de qvarsittande strängarna voro alldeles förstämda. Orgelnisten hade åter varit framme med sina små, nätta händer., utropade Fröken Adelheid skrattande, men Barö-nessan sade ganska misslynt, det är 'likväl bra ledsamt! — Ack! jag skall ej en gång här njuta någon glädje? — Jag sökte i instrumentets lådor, och fann lyckligtvis några rullar strängar, men ingen stämhammare! —t Ny klagan — Hvarje nyckel hvarsI

35

ax passar till skrüfvarnë kunde begagnas, Förklarade jag — då sprungo bägge, Baronessa u och Adelheid gladt hit och dit, och innan kort låg ett helt magazin blaitka nycklar framför mig på resonansbotten. Nit började jag ifrigt mitt arbete. — Fröken Adelheid, Baronessan sjelf bemödade sig att bistå mig, proberande än den ena änden andra af nycklarne —• der är en som passar: Det går! det går! ropade de förnöjda. — Då sprungo rasslande strängarna, som redan blifvit uppstämda till rena toner, och de foro förskräckta tillbaka. —- Baronessän handterar de sköra metallsträngarna med sina fina händer» räcker mig de nummer jag begär, och håller varsamt rullarna medan jag upprullar dem; hastigt surrar eil ihop sig —> och Friherrinnan utstöter ett otåligt ack! — Fröken Adelheid skrattar högt; jag förföljer den intrasslade rullen i ett hörn af rummet, och vi alla söka gemensamt att utdraga så mj^cket af strängarna, som ännu ar i behåll, men till vår förtret springer den stämda strängen åter men slutligen — slutligen finna vi goda strängar, de börja att låta stämma sig, och småningom framgår Ur det oliarmoniska surrandet, rena klara ackorder. Ack! det lyckas, det lyckas, instrumentet låter stämma sig! utropar Baronessan i det hon ser på mig med ett intagande småleende! — Huru hastigt förjagar ej dessa gemensammaq,.

mödor allt främmande, allt förbehållsaYnt* som konvenansen ställt emellan oss, hvilken hemmastadd förtrolighet uppstod ej i dess ställe, den genomglödgade mig som en elektrisk stöt och bortsmälte hastigt den tyngd, som hvilat på mitt bröst. Denna sällsamma rörelse, hvilken väl ofta uppkommer af sådana känslor, som

mina, hade alldeles försvunnit, deraf kom det att, när fortepiano,t äntligen var någorlunda stämdt, jag i stället för att, som jag ämnat, rätt tydligt uttrycka mina inre känslor i musikaliska fantasier, spelade dessa behagliga intagande C a n z ön e tto' e r hvars ljufva melodier ljudit från södern öfver till oss. Under dessa Senza di te — dessa Sen tim i idol mio, dessa Almen se non poss'io och hundrade Morir mi sento's, Addio's och Oh dio's lågade Seraphines blickar i allt lifligare glans. Hon hade satt sig belt närä mig vid instrumentet, jag kände hennes andedrägt leka på mina kinder, i det hon bakom mig stödde sin arm på stolkarmen, nedföll ett hvitt band, som lossnat från hennes sirliga balklädning, öfver min axel och sväfvade, vidrördt af mina toner pch Seraphines tysta suckar, af och ann liksom ett troget kärleksbud. — Det var förunderligt att jag behöll bruket af mitt förnuft. — Under det jag besinnade mig på en ny sång, slog några ackorder, sprang Fröken Adel-37

Sieid, som suttit i ett hörn af rummet fram, knäföll för Baronessan ocli bad'i det hon fattande hennes bägge händer, tryckte dem till sitt bröst: O! bästa Friherrinna —- älskade Seraphine nu måste du äfven sjunga. — Baronessan svarade: Hvarpå tänker du Ad elbe id! — huru skulle jag väl våga låta vår virtuos höra min obetydliga röst! — Det var intagande att påse huru hon som ett fromt blygt barn med nedslagna ögon och högtrodnande kinder kämpade mellan sin håg att sjunga och misstroendet till sig sjelf. —r Man kan tänka, huru jag bönföll, och då hon nämnde små Kurland-ska folksånger, upphörde jag ej med mina böner* förr än hon, sträckande fram den vänstra handen, försökte några toner på instrumentet liksom till inledning. Jag ville lemna henne plats vid fortepiano't, men hon tillät det ej, utan försäkrade, att hon ej var i stånd att taga ett enda riktigt ackord, och att just derföre skulle hennes sång utan accompagnement taga sig rätt illa ut, och låta ganska stapplande. Nu började hon med rena klara silfvertoner och en djupt ur hjertat trängande röst en sång, hvars enkla melodi bar fullkomligt stämpeln af dessa folksånger hvilka så klart framlysa ur själens inre, att vi i det sken de utgjuta kring oss måste erkänna vår högre poetiska natur. En hemlighetsfull trollkraft ligger i textens obetydliga ord, som'38 ~

förvandlar sig till hieroglyfer af det outsägliga, som uppfyller vårt bröst.. Hvem tänker ej med nöje på den Spanska Can-zonetten-, hvars innehåll ej är stort annat än: "Jag inskeppade mig på hafvet med min fliéka, då blef vädret stormigt och min flicka svigtade rädd hit och dit. Nej!. -— alldrig mer inskeppar jag mig på hafvet med min flicka. — Så innebon Baro-nessans' sång nästan endast: Nyss dansade jag med min käraste på brölloppet^ då föll en blomma ur mitt hår, ban tog den upp,, gaf mig den och sade: När, min flicka, när gå vi åter på bröllop? — Då jag vid den andra strofen accompagnerade' med harmoniska ackorder, då jag i den hänryckning som intog mig, bortstal melodien till de följande versarna från Baronessan^ läppar,, då sjaites jag henne och Fröken Adelheid den största mästaren i tonkonsten, och de öfverhopade mig med beröm. De upptända ljusen i dans-salen i sidobyggningen kastade sitt sken in i Baronessans rum» och , trumpeternas samt jagthornens. oharmoniska sltrål förkunnade, att clet var tid samla sig till balen. "Ack! nu måste jag bort!" ropade Baronessan, jag sprang upp från instrumentet; ni har förskaffat mig en herrlig stund — det var de angenämaste ögonblick jag någonsin tillbragt på R--säte. Med dessa'orden räckte Baronessan mig handen då jag i yrseln af den högsta förtjusningüjiryckte- den till mina läppar, kände jag hennes, fingrars häftiga pulsslag i min hand!, Jag vet ej huru jag kom i min oncles rum, och derifrån i dans-salen. — En viss gascognare fruktade alla. bataljer, då hvarje blessur måste blifva dödlig föl* honom , emedan hela hans kropp var hjerta. — Jag och hvarje annan i min sinnesställning liknar honom!" Det minsta, vidrörandet blir dödligt. Baronessans hand, pulsslagen i hennes fingrar hade verkat på mig liksom förgiftade pilar,, blodet brann i mina ådror.

— Utan att just fråga mig hade min oncle snart den andra morgonen lockat af mig hela berättelsen om den föregående med Baronessan tillbragta aftonen, och jag blef ej litet bestört då hans skrattande mine och muntra ton på en gång förvandlade sig till dyster allvarsamhet, och han sade: Jag ber dig kusin, motstå din galenskap, som med all makt vill bemäktiga sig dig.

— Vet att ditt företag, så oskyldigt det än synes, kan hafva de förskräckligaste följder^ du står i tanklös vansinnighet på en tunn is-skorpa, den skall brista under dina fötter, då du minst förmodar det, och du nedstörtar i djupet. Jag skall taga mig i akt, att hålla dig fast vid rockskörtet, ty jag vet du ai'betar dig sjelf åter upp och säger dödssjuk: den obetydliga srtufvan Jiar jag erhållit i drömmen; men en elakartad feber skall tära på dina

lifskrafter, och år4 o

skola förgå innan da repar dig. — Fan t'a din musik om du ej kan använda den till något annat än att musisera känslofulla fruar ur deras fredliga lugn. Men, afbröt jag gubben, har det då någonsin, fallit mig in att söka vinnaBaronessans kärlek? Narr! utropade gubben, visste jag det, så kastade jag» dig här på stället ut genom fönstret. — Baronens ankomst afbröt detta pinliga samtal, och de på nytt började göromålen väckte mig ur mina kärleksdrömmar under hvilka jag endast såg och tänkte på Seraphine. I sällskapet talade Baronessan endast då och då några vänliga ord. med mig, men nästan ingen afton förbigick utan att jag erhöll hemliga bud från Fröken Adel-lieid, som kallade mig till Seraphine. Snart omväxlade mångfalldiga samtal med musiken: Fröken Adelheid, som nästan var allt för barnslig och tokrolig för sin ålder, afbröt genom allahanda lustiga och äfven sällsamma infall vårt samtal, när Seraphine och jag började att fördjupa oss i känslofulla aningar och drömmar. Af flera antydningar erfor jag snart att något förstörande verkligen låg i Baronessans sinne, liksom jag genast den företa gången jag såg henne trott mig läsa det i hennes blick,, och slotts-spökets fiendtliga verkan blef nu klar för mig. Något ganska fasansfullt var skedt eller skulle ske. Huru ofta erfor jag ej begäret att berätta för Seraphine, hu-.tu den osynliga fienden kringsväfvat mig, och huru den gamle säkert för alltid förvist honom ; men en mig sjelf obegriplig fruktan fängslade min tuuga hvarje gång jag ville hörja att tala derom.

En dag visade Baronessan sig ej viel middags-måltiden; man sade att hon var opasslig och ej kunde lemna sitt rum. Deltagande frågad^e gästerna Baronen,. om det onda var af betydenhet. Han smålog på ett högst vidrigt sätt, rätt bittert försmädligt, och sade: End-ast en obetydlig hosta, som den råa sjöluften ådragit henne, den fordrar nu en gång ingen melodisk röst, och tål inga andra toner än kraftfulla .jagt-' rop. — "Vid dessa orden kastade Baronen en skarp blick på mig, som satt midt för honom. Ej till sin granne utan till mig hade han talat. Fröken Adelheid, som satt bredvid mig, blef blodröd i ansigtet; stirrande framför sig på tallriken och ritande derpå med gaffeln hviskade hon: Och ännu i dag ser.du Seraphine, ännu i.dag lägra sig dina milda sånger lugnande kring hennes sjuka hjerta. — Äfven Adelheid talade dessa orden för mig, men i delta ögonblicket förekom det mig, som om jag stod i en hemlig oloflig kärleksförbindelse med Baronessan, och att den endast kunde sluta sig med det förfärligaste, en förbrj'-telse. — Gubbens varningar föllo tungt på milt hjerta! — Hvad skulle jag företagamig! — Ej mera, se henne ?' —^ Det vaie-omöjligt,, så, länge jag qvarstannade, i slot--tet, och skulle jag äfven lemna clet och återvända till K-- så förmådde jag det icke. Ack!, allt; för väl kände jag att jag ej sjelf var mäktig afskaka denna dröm, som gäckade rqig roed fantastisk kärlekslycka. Adelheid förekom mig nästan som en gemen kopplerska! värdig mitt förakt — och likväl när jag rätt besinnade mig, måste jag blygas öfver min barnsbghet. Hvad hade under dessa sälla aftonstunder tilldragit sig, som kunde leda till ett närmare förhållande med Seraphine än anständighet och plägsed tilläto.. Huru vågade jag förmoda att Baronessan någonsin kunde hysa någon ömmare känsla för mig, och. likväl insåg jag faran af min belägenhet. —< Måltiden slutades tidigt, emedan man ännu på eftermiddagen skulle gå löst på vargar, som visat sig i tallskogen helt nära slottet. Jagten kom mig väl till pass i min upprörda sinnesstämning, och jag förklarade 'min oncle, att jag gerna skulle följa med, han smålog förnöjdt mot mig och sade: Det är rätt att äfven du en gång försöker din lycka, jag blir hemma, du kan taga min bössa, du kan äfven beväpna dig med min hirschsvängare; då det gäller är den ett godt och säkert vapen, endast man behåller sin rådighet. Den del af skogen, i hvilken vargarna hade sitt tillhåll, blef kring-ränd af jägarne. Det var en skarp, köld, stormen hvinade genom skogen,, och dref mig snöflingorna i ansigtet, så att jag, då skymningen inbröt,. knapt kunde se sex steg framför mig. Aldeles stelnad lemnade jag den mig anvista platsen, och sökte skygd djupare in i skogen. Der lutade jag mig mot ett träd med bössan under armén. Jag glömde jagten, och försatte mig i tankarna i Seraphines. trefliga rum. På afstånd hördes skott, i samma ögonblick rasslade det i buskarna, och ej tio steg ifrån mig blef jag varse en stor varg, som ville springa förbi. Jag lade ann och tryckte löst — jag hade skjutit miste, djuret sprang med gnistrande ögon emot mig, jag hade varit förlorad om jag ej haft rådighet nog att draga min hirschsvängare, som jag, när djuret ville angripa mig, stötte djupt in i dess strupe, så att blodet^ sprutade öfver min hand och min arm. En af Baronens jägare, som ej stått långt ifrån mig, koin nu springande och skrek med full hals; på hans upprepade jagt-rop samlade sig alla omkring oss. Baronen ilade emot mig och utropade: I himmelens namn! ni blöder? — ni blöder? — ni är sårad?

Jag försäkrade att ej så var; då vände Baronen sig till jägaren som stått mig närmast, och öfverhopade honom med förebråelser att han ej skjutit när mitt skott felade, och oaktadt denne försäkrade att det varit omöjligt,44

emedan vargen i samma Ögonblick vusaü; emot mig, så att hans skott lätt hade kuiir nat träffa mig, så förblef likväl Baronen vid sitt påstående, att lian hade bort taga mig,, som en mindre erfaren jägare under sin synnerliga omvårdnad. Emellertid hade jägarne upplyft vargen, det var den störste, som på lång tid blifvit sedd i den.-na trakt, och man beundrade enstämmigt mitt mod och min rådighet, ehuru mitt uppförande förekom mig sjelf ganska naturligt, och jag verkligen ej tänkt på den lifs-fara i hvilken jag sväfvade. I synnerhet visade sig Baronen synnerligt deltagande, ban upphörde ej att, ehuru jag icke var sårad, fråga om följderna af den överståndna förskräckelsen likväl icke kunde vara att befara. Tåget vände tillbaka till slottet, Baronen tog mig vänskapsfullt under armen, en jägare följde med bössan. Han talade ännu beständigt om min hjeltebragd, så att jag slutligen sjelf började beundra min gerning, förlorade all blyghet, och dristigt som en man af mod och sällsynt beslutsamhet intog min plats bredvid Baronen. Skolgossen som lyckligt öfverstått sin examen var ingen skolgosse mer, och pojkårens ödmjuka ängslighet hade hastigt vikit ifrån honom. Jag tyckte mig hafva förvärfvat rättighet att bemöda mig om Se-raphines gunst. — Man vet ju hvilka dåraktiga slutsatser en kär ynglings fantasi är45

1 stånd att alstra, — I slottet, vid eldbrasan, vid den rykande pounsch-bålen förblef jag dagens hjelte; Baronen var den enda af sällskapet, undantagandes jag, som nedlagt en duktig varg, de andra måste åtnöja sig med àtt tillskrifva sina felskott vädret, mörkret, och berätta rysliga historier om de farligheter de utstått och den lycka de vid andra tillfällen haft på jagt. Jag trodde ätt min oncle nu ganska mycket skulle berömma och beundra mig. I denna öfvertygelse berättade jag honom temligen vidlöftigt mitt äfventyr, och glömde éj att med de lifligaste färgor afmåla den glupande vargens vilda blodtörstiga utseende. Men gubben skrattade mig midt i synen och sade: Gud är mäktig i de svaga.

Då jag, ledsen vid det af drickandet upplifvade sällskapet, sakta gick genom korridoren till Ting-salen, såg jag framför ini g en gestalt med ett ljus i handen, som smög sig dit in från en motsatt sida. Inträdande i sälen igenkände jag Fröken Adelheid: Måste man ej irra omkring som ett spöke, en nattvandrerska, för att få rätt på er, min tappre varg-jägare] — Så hvisskade hon sagta i det hon fattade min hand. De orden: Nattvandrerska, spöke, föllo mig, uttalade på detta ställe, tungt på hjertat, i ögonblicket framställde sig för mig de spöklika uppenbarelserna under de tvänne fasansfulla nätterna; liksom då, tjöt hals-46

vinden i djupa orgeltoner, det knastrade och skramlade hemskt i de hvälfda fönsterna, och månan kastade sitt bleka sken just på den hemlighetsfulla väggen, der det rysliga krafsandet låtit höra sig. Jag trodde mig der upptäcka blodfläckar. Fröken A d elli eid, som ännu beständigt höll mig vid handen, måste hafva känt den isande köld, som genomfor mig: livad fattas er, hvad fattas er? frågade hon sagta, ni blir ju alldeles stel? — Nå vänta, jag vill tipplifva er. Vet ni att Baronessan är högst otålig att se er? — Förr tror hon ej att den glupande vargen verkligen icke sönderslitit er. Hon är ganska ängslig. — Aj, aj min vän, huru ni har förvandlat Serapliine! Ännu alldrig såg jag henne i en sådan sinnesoro! — Bevars! — hvad pulsen nu börjar att slå häftigt — Huru hastigt har ej den stelnade Herrn fått nytt lif! — Nej, kom nu, men sagta — vi måste skynda ti FI den väntande Baronessan! — Jag lät tigande föra mig. Det sätt hvarpå Adelheid taladeom Baronessan syntes mig ovärdigt; och hennes antydningar på ett hemligt förstånd mellan oss— alldeles gemena. När jag inträdde med Adelheid, kom Seraphine hastigt med ett sakta ack! tre fyra steg emot mig; sedan blef hon, liksom besinnande sig, stående mitt i rummet, jag vågade att fatta hennes hand och trycka den till mina läppar. Baronessan lät sin hand'hvila i min under det hon sade: Men min. -Gud! är det då er kallelse att strida med vargar? vet. ni ej att Orpheus's, Am-phion's fabelaktiga lider längesedan äro förbi, och att vilddjuren alldeles förlorat all respekt för stora sångare? — Denna behagliga vändning, lYvärigenom Baronessan gjorde all misstydning af hennes lifliga deltagande omöjlig, återförde mig i ögonblicket till den -riktiga ton och takt jag borde iakttaga. Jag vet ej sjelf huru det kom, att jag i stället för att som vanligt intaga min plats vid instrumentet satte mig bredvid Baronessan på kanapeen. Med de orden: Huru råkade ni då i denna fara? yttrade sig våra sinnens öfverensstämmelse-, att i dag ej skulle blifva frågan om musik', utan samtal intaga dess ställe. Sedan jag berättat mitt äfventyr i skogen, omnämnt Baronens

lifliga deltagande, med en lätt antydan att jag ej väntat att finna denna känslofullhet hos honom, inföll Baronessan med vek nästan sorgsen röst: Ack! huru hård och sträf måste ej Baronen förekomma er»-men tro mig, endast under sitt vistanr de inom dessa hemska murar, endast under den vilda jagten i dessa ödsliga skogar ändrar sig hela hans väsende, åtminstone hela hans yttre uppförande, livad som i synnerhet så helt och hållet förstämmer honom, är den tanken som beständigt förföljer honom, att något ganska fasansfullt

Iskall här tilldraga sig; derföre har ert äfventyr, sora lyckligtvis ej medförde några obehagliga följder djupt skakat honom. Han •vill ej tillåta' att den ringaste af hans tjenare blottställer sig for den minsta fara , ännu mindre en älskad, nyss förvärfvad vän, och jag är säker att Gottlieb, som ban beskyller för att hafva lemnat er i sticket, skalf, om ej straffas med fängelse, åtminstone blifva nödsakad underkasta sig det skymfliga, bland jägarne öfliga straff, alt utan gevär med en träklubba i handen följa efter jagttäget. Redan att sådana jag-ter, som här icke äro utan fara och att .Baronen alltid fruktande någon olycka, likväl genom den förnöjelse de förorsaka honom och den ifver hvarmed han, öfverlemnar sig deråt sjelf, tyckes gäckas med den onda demonen, bringar något förstörande i hans lif, hvilket måste verka fiendtligt äfven på mig. Man berättar många sällsamma saker om stammfàdern, som stiftat fideikommisset: jag vet det väl att en hemsk, inom dessa murar innesluten familjehemlighet fördrifver ägarne derifrån och endast tillåter dem att vistas här en kort tid i hvirfveln af vilda stojande förströelser. Men jag! — Huru ensam måste jag ej finna mig bland denna larmande mängd, och huru måste ej det hemska intryck, som omsväf-var mig från alla sidor uppröra mitt innersta!

" , Ni

E\ i

Ni min älskade vän hàr genom er talang förskaffat mig det första glada ögonblick jag här tillbragt! huru kan jag således nog hjert-ligen tacka er derföre! — Jag kysste den hand hon räckte mig i det jag tillstod, atfc äfven jag redan den första dagen eller snarare den första natten blifvit djupt skakad a£ denna vistelse-orts fasansfulla hemskhet. Baronessan såg mig skarpt i ansigtet, då jag tillskref detta intryck hela slottes åldriga byggningssatt, och i synnerhet ting-salens sällsamma sirater, den hvinande hafsvinden ni. m. Det kan vara att min ton och uttrycket af min röst häntydde på något annat, nog af då jag tystnade utropade baronessan häftigt! "Nej! nej." — JNi har erfarit något förskräckligt i den hemska salens som jag aldrig beträder utan fasa! — Jag besvär er säg mig alt.

Dödsblekhet öfverdrog vid dessa orden Seraphines ansigte, och jag insåg nu ganska väl att det vore bättre troget berätta hvad som händt mig, än öfverlemna åt Seraphines upphetsade fantasi att framställa en uppenbarelse, som kanske i afseende på ett mig obekant förhållande kunde vara ännu förskräckligare än verkligheten. Hon af-börde mig uppmärksamt, men hennes ångest och ängslan steg med hvarje ögonblick. När jag omtahide krafsandet på väggen utropade hon: det är förfärligt! — ja, ja —- i denna Katt-Styckena 45 o

mur ligger flen fruktansvärda bemliglie&m förborgad. — Då jag sedan vidare berättade huru min oncle med andlig kraft och öfvermakt besvurit spöket, suckade hon djupt liksom om hennes bröst blifvit befriadt från en svår tyngd. Lutande sig tillbaka på ka-napeen betäckte hon ansigtet med sina båda händer. Först nu bemärkte jag att Ad elli ei d lemnat oss. Redan länge hade jag upphört att tala, och då Seraphine ännu beständigt teg, steg jag sakta upp, gick till instrumentet och bemödade mig genom fylliga ackorder att framkalla tröstande andar, som skulle föra Seraphine tillbaka ur det mörka rike min berättelse öppnat för henne. Snart intonerade jag så ljuft jag förmådde en af Abbé S te f fan is högtidliga Conzoner. Vid de melankoliska tonerna af: O c h i, perchc piangete — uppvaknade Seraphine ur sina dystra drömmar , och lyssnade mildt småleende, med glänsande perlor i ögonen. — Huru gick det till att jag då föll på knä för henne, att hon lutade sig ned till mig, att jag omslöt henne med mina armar, och att en lång eldig kyss brände på mina läppar? — Huru var det möjligt att jag blef mina sinnen mäktig, att jag kände huru hon sakta tryckte mig intill sig, att jag slet mig ur hennes annar och hastigt uppresande mig trädde till instrumentet? Vändande sig från mig gick baronessan några steg fram till fönstret, sedan vände5r

sig om ©ch nalkades mig med en nästan slolt hållning, som annars var ovanlig lios henne blickande mig skarpt in

i ögonen sade hon: Er Oncle ar den vördnadsvärdaste gubhe jag känner, han är vår familjs skyddsängel — måtte ban äfven innesluta mig i sina fromma böner! Jag var ur stånd att frambringa ett enda ord; det förderfliga gift jag insugit i denna själfulla kyss, brände och glödgade i alla mina ådror och nerver! — Fröken Adelheid inträdde; den strid, som rasade 1 mitt inre, utgöt sig i Iieta tårar, soin jag ej förmådde tillbakahål-la! -— Adelheid betraktade mig förundrad, och med ett tvifvelaktigt småleende — jag hade varit i stånd att mörda henne. Baronessan räckte mig handen, och sade med obeskriflig mildhet: Lef väl, min älskade vän! — Lef väl, rätt väl; påminn er att kanske ingen bättre än jag förstått er musik. — Ack! dessa toner skola länge — länge genljuda i mitt inre. — Jag tvang mig atfc framstamma några osammanhängande, intet sägande ord, och skyndade till våra rum. Min Oncle hade redan begifvit sig till hvila. Jag blef i salen, jag kastade mig på knä, jag snyftade högt — jag ropade den älskades namn, med ett ord jag Öfverlemnade mig åt alla en vansinnig kärleks dårskaper, och endast min oncles tilltal hvilken vaknat vid det stormande utbrottet af mina känslor, och ropade till mig: kusin! jag trordn.60

blifvit fÖiTyckt, eller brottas da ånyo med en varg? — laga dig i säng om du behagar; — endast dessa ord förmådde mig att begifva mig till mitt rum, men jag lade mig med den fasta föresats att drömma om Seraphine. Det var omkring midnatten då jag, ännu ej insomnad trodde mig höra aflägsna röster, en ovanlig rörelse i slottet, och bullret af dörrar som man öpnade och tillslöt. Jag lyssnade och urskillde tydligt steg i korridoren, de nalkades, sals-dörren öpnades, och snart klappade någon på vår dörr, hvem är der? ropade jag: Herr Justi-tiarie! Herr Justitiarie! vakna — vakna! Jag igenkände Franz's röst och i det jag frågade: Är elden lös i slottet? vaknade gubben, ropade, hvar brinner det? hvar är nu den onde lös igen? Ack! stig upp Herr Justitiarie, sade Franz stig upp, .Baronen låter kalla er? Hvad vill Baronen mig, frågade gubben vidare, vet ban ej att juridiken går till sängs med Justitiarien, och sofver äfven så väl som han? Ack! utropade Franz med ängslig röst; käre Herr Justitiarie, stig för Guds skull upp, den nådiga fru Baronessan håller på att dö. — Med ett utrop af fasa rusade jag ur säugen. Öppna dörren lör Franz, sade gubben till mig; men sanslös raglade jag omkring rummet och kunde hvaken finna dörren eller låset. Minoncle måste hjelpa mig. Franz inträdde med ett blekt och förstördt ansigte och53

upptände ljusen. Knappast hade vi kastat kläderna på oss förr än vi hörde Baronen yopa i sälen : kan jag få tala med er käre V--? — Hvarföre har du klädt dig kusin, Baronen har endast låtit kalla mig? frågade gubden vid utgåendet. Jag måste ned —• jag niäste se henne, och sedan dö, sade jag med dåf röst och liksom sönderkrosad under den tröstlösa smärta som nedtyngde mig. Ja så! då har du rätt kusin! med dessa orden tillslöt gubben dörren för mig, och igenläste den utvändigt. I första ögonblicket ville jag, uppretad öfver detta tyranni, bryta upp dörren, men besinnande mig hastigt att detta endast skulle medföra ett otygladt raseris förderfliga följder beslöt jag afbida gubbens återkomst, och sedan—kosta hvad det ville, undandraga mig hans uppsigt. Jag hörde min oncle häftigt tala med Baronen — jag hörde.dem flera gånger nämna mitt namn, utan att kunna urskillja något vidare

--Med hvarje sekund blef min ställning a-

drägligare — ändtligen förnam jag att Baronen erhöll ett budskap och hastigt skyndade bort. Gubben återkom till mig. Hon är död! med detta utrop störtade jag emot honom! — Och du är galen! inföll han kallsinnigt, fattade mig och tryckte mig ned på en stol. Jag måste ned, skrek jag, se henne om det äfven skulle kosta mitt lif! —< Gör det käre kusin, sade gubben i det ban ^illslöt dörren o&h stoppade nyckeln i fickan.

\54

Ku upplågade |ag £ vansinnig C raset?,, utsträckte handen efter den laddade; bosssasw och utropade: här för edra ögon jagar jag denna kula genom hufvudet, om ni ej genast, öpnar dörren. Då trädde gubben emot. mig och sade i det han skarpt blickade mig; in i ögonen: tror dus pojke att dina eländiga hotelser kun.ua förskräcka mig? — Tror du. att jag- anser det lif af något värde,, o ni du förmår att i barnslig dårskap bortkasta det liksom en onyttig, leksak? — Hvad har du att göra med baronens maka? — Hvad berättigar dig- att som en efterhängsen narr intränga dig dit du ej hör,, och der man e| vill hafva-dig? -— "Vill du sp-:la en suckande herde i den allvarsamma döds-stunden.?' — Jag; nedsjönk förkrossad i en ländstolf —-Efter ett ögonblicks tystnad fortfor gubbens med mildare röst: Och,, på det du må Veta det, baronessans föregifna lifs far a har sannolikt ingenting att betyda. Men

Fröken Adelheid är genast utom sig öfver det minsta, om en regndroppa- faller henne på näsan, så utropar hon straxt,, hvilket fasligt oväder! — Till all olycka nådde detta blinda alarm de gamla tanternas öron,, och de „ kommo genast anryckandes> under ett omått-ligt gråtande med en hel arsenal af stärkande droppar* elexirer och mera sådan strunt»

•— En hastig åkomma af svimniiw. — Gub--i'-» » ben tystnade, bemärkande utan tvifvel hvilken strid rasade i mitt inre. Han gick nå-gra gånger af och an i rummet, ställde sig åfcer framför mig, skrattade hjertligen och sade kusin! kusin! livad drifver du för narrspel ? — Nå —- det är nu en gång så, den onde spökar här på mångahanda sätt, du har helt lustigt sprungit honom i klorna, och han låter dig nu dansa efter sin pipa.

— Han. gick åter några steg af ocli an, sedan fortfor han:. Mecl sömnen är clet nuen gång förbi,, jag tycker således det vore bäst att vi rökte ea pipa,, och bortpratade d"e öfrigas timmarna, af natten och mörkret — Med

1 dessa orden, nedtog gubben erti lerpipa ur väggskåpet,, och stoppade den långsamt och sorgfälligt,, under det ban gnolade en visa; sedan sökte han? bland en mängd papper tills lian; fann. ett blad,, som ban ref sönder, sammanrullade det och påtände dermed sin pipa. Insvepande sig i ett måla af tobaksrök mumlade han mellan tänderna.. Nå kusin, huru; tilldrog det sig; med vargen? — Jag vet. ej sielf hvilket sällsamt intryck detta gubbens, lugna upförancle gjorde på. mig — Det förekom mig,, som. 0111 jag icke mera vore- på. R - - säte — baronessan långt — fjerran skilld från mig, så att jag endast med de bevingade tankarne kunde' hinna henne;

— Gubbens, sista fråga?förtröt mig: Men, inföll jag,, finner ni då- mitt -jagt-äfventyr så lustigt, så skämtsamt? Aldelesicke, svarade ban, aldeles: icke». Herr kusin; men du tror intet hvilka komiska åtbörder en sådan kik56

jn i verlden som du har — huru pusslustigt han öfverhufvud beter sig när deri kära Gu-r den en gång bevärdigar honom med något synnerligt äfventyr — Jag hade en vän vid akademien, som var en saktmodig, förståndig menniska. Händelsen invecklade honom, ehuru han aldrig gaf anledning till något sådant,i en duell, och han, hvilken af de flesta studenterna ansågs för en vekling, en enfaldig stackare uppförde sig dervid med ett så allvarsamt, oförskräckt mod, att alla på det högsta beundrade honom. Men sedan den tiden var han aldeles förändrad. Den flitige, förståndige ynglingen blef en skrytaktig odräglig slagskämpe. Han väsnades, jubilerade och slogs sålänge till en äldre kamrat, som ban på det plumpaste sätt förolämpat, dödade honom i en duell —- Jag berättar dig endast detta för ro skull, kusin; dukan deraf draga hvad slutsatser du behagar? — Men för att nu återkomma till Baronessan

och hennes sjukdom---I samma ögonblick

hördes sakta steg i salen, och det förekom mig som om en hämsk klagande ton susade genom luften — Hon är död! denna tanka genomfor mig, som en dödande ljungeld! — Gubben uppreste sig hastigt och ropade högt: Franz! — Franz! — Ja käre Herr Justitiarie svarade det der ute. Franz, fortfor gubben, laga litet om elden i spiseln, och om det är möjligt så skaffa oss ett par koppar the — Det är förbannadt kallt, sade57

gubben, i det ban vände sig till mig, och derföre vilja vi helldre prata litet tillsam^ mans der ute vid spisel-brasan. Min oncle öppnade dörren , jag följde honom mekaniskt. Huru slår till der nere? frågade ban. Ah! svarade Franz, det hade icke stort att betyda, den nådiga fru Baronessan är åter ganska rask, och tillskrifver det obetydliga anfallet af svinaning en elak dröm. — Jag var just på vägen att utstöta ett ulrop af glädje och förtjusning, men en ganska allvarsam blick af gubben höll mig tillbaka.

— Ja, sade min oncle väl öfverlagdt, det vore likväl bäst att vi lade oss att sofva ännu några timmar. — Bry er ej om theetså. länge, Franz! — Som Herr Justitiariea befaller, svarade Franz i det han lemnade salen och önskade oss en rolig god natt, e-huru tuppen redan började att gala. Hör kusin! sade den gamle under det han i spiseln knackade askan ur sin pipa, hör kusin! det var likväl bra, att det ej hände dig någon olycka med vargar och laddade bössor!

— Jag förstod, hans mening, och blygdes att jag gifvit gubben anledning behandla mig som ett ostyrigt barn.

Var så god — sade gubben den andra morgonen —r- var så god, käre kusin, och gå ned Jör att efterfråga huru

Baronessan mår. Du behöfver endast bedja att få tala vid Fröken Adelheid så skall hon nog förse dig med en omständlig bulletin. Maxi58

kan tänka liurus skyndsamt. jag' ilacTe* necL Men just som jäg sakta ville klappa på Baronessans förmaks-dörr, trädde Baronen; hastigt emot mig; ur.densamma. Han stannade förundrad» och betraktade-, mig ined en dyster genomträngande blick. Hvad vill ni här? röt han till.. Ehuru mitt hjerta häftigt, klappade, bemannade jag mig likväl oclx svarade med säker röst:. på min Oneles befallning „ att underrätta mig om Fru Friherrinnans tillstånd. Åh!: det var af ingen betydenhet —- endast hennes; vanliga nervösa attacker!' Hon sofver lugnt,, och jag. vet aft lion frisk och munter skall, visa sig vid middagsbordet — Säg1 det. — säg' er Oncle det. Detta sacle Baronen med en viss; orolig häftighet* som låt mig frukta att. han var mera bekymrad- Jag vände mig om,, för att. gå tillbaka,, då fattade Baronen hastigt min arm. och utropade med lågande: blickar: Jag har att tata med er unge man.. Såg jag icke den svårt förolämpade maken framför mig* och måste- jag; icke befara: ett uppträde,, som kunde sluta, sig på, ett för mig skymfligt sätt. Jag var beväpnad, men, i ögonblicket, påminde jag mig en konstigt arbetad jagtkniK,, som min oncle först sedan vår ankomst till R-- säte gifvit mig,, och hvilken jag ännu bar i fickan. Ku följde jag den hastigt förutgående Baronen med den fasta föresats att ej skona något lif,., om jag skulle löpa fara alt blifva ovär-5gi

läfgl behandlad. VI inträde 1 Baronens, ifum» hvars dorr han tillslöt efter sig. Han-gick några "gånger med armarna i kors häftigt af och an på golfvet,, sedan ställde han sig framför mig och upprepade: Jag här att tala med er unge mani Det. öfverdådigaste-mod hade upplågat hos mig» och jag sade med temmeligen hög ton:, jag hoppas det skall vara ord, som ostraffade kunna här vändas till mig? Baronen betraktade mig förvånad, som om han ej hade förstått mig. Sedan nedslog ban dystert sinà blickar till marken, lade armarna på ryggen och gick åter oroligt af och an i rummet. — Han nedtog en bössa och stötte laddstocken in i den likasom för att försöka om den var laddad eller icke! — Blodet kokade i mina ådror, jag grep efter knifven och med handen fast på skaftet gick jag helt nära intill Baronen, i afsigt att hindra honom lägga ann på mig. Ett skönt gevär sade Baronen i det han ställde bössan i ett hörn. Jag vek några steg tillbaka, Baronen följde mig oeh sade, med ett kraftigare slag på min axel, än som just var nödvändigt: Jag måste synas er upprörd och förstörd Theodor? jag är det äfven verkligen af den i pinlig ångest genomvakade natten. Jag inser nu ganska väl alt min hustrus anfall af norvsjuka hade aldeles intet att betyda, men här - - här i detta dystra slott» hvarest en ond ande drifver silt spel, fruktar jag d-et6©

fasansfullaste, ocli det är äfven första gån-, gen hon varit illamående här. Ni —- endast ni är skulden därtill. — Det är mig omöjligt att ana huru det skulle kunna vara möjligt, svarade jag lugnt. O! fortfor Baronen »— hade förvallerskans .fördömda, olycksaliga instrument-låda ändå blifvit sönderbruten i tusende stycken på den hala isen, o! vo-er ni! — men nej! Det skulle, det måste så vara, jag ensam är skulden till allt. I-från första ögonblicket, då ni började uppföra musik i min hustrus rum, hade jag bort underrätta er om hela förhållandet, om min hustrus sinnesställning.-—Jag gjorde mine af att tala — Låt mig fortfara, utropade Baronen. Jag måste på förhand vederlägga edra förhastade omdömen. Ni skall anse mig för en obildad man, som ej eger den minsta känsla för de vackra kom-sterna. Det är jag ingalunda. Men en på den säkraste erfarenhet grundad öfvertygelse nödgar mig att här, om möjligt är utestänga all slags musik, som gör ett allt för djupt intryck på hvarje sinne och således äfven på mitt. Ni måste veta att min hustru lider af en nervernas retlighet, som. slutligen skall göra henne oskicklig till njutningen af hvarje lefnadsglädje. Inom dessa hemska murar är hon i ett beständigt öf-v verspändt och retligt tillstånd, som annars endast plägar inträffa stundtals, och oftast som förebud till en svår sjukdom. Ni skall6t

tned skäl fråga mig, hvarföre jag ej besparade denna lättrörda varelse vistandet i detta dystra slott, och anblicken af den vilda jagtens tygellösa uppträden? Kalla det, om ni vill, svaghet men det är mig icke möjligt att skiljas från henne, äfven för korrt tid. Jag skulle sväfva i en beständig ångest, och vore oskicklig till alla allvarsamma göromål, ty jag vet det, de fasansfullaste föreställningar om allahanda förstörande tillfälligheter, som kunde hända henne skulle förfölja mig i skogen och 1 ting-salen — Utomdess trodde jag äfven att just detta vilda lefnadssätt skulle verka pä den svaga qvinnan, som ett styrkande mineraliskt bad. •— I sanning måste lia fsv in-»

den som på sitt vis dugtigt hviner genom tallskogen, hundarnas raska skällande, jagt-hornens modiga muntra toner här segra Öfver det vekligt smäktande pjunkandet vid klaveret, som följaktligen ingen man borde spela. Men er plan tycks gå ut på att metodiskt pina min hustru till döds. — Baro-* nen sade detta med starkare röst och vildt gnistrande ögon — blodet steg mig tijl hufvudet, jag gjorde en häftig rörelse med handen mot Baronen, jag ville tala, men ban lätt mig ej komma till ordet. Jag vet hvad ni vill säga återtog han, jag vet det, och upprepar likväl att ni. var på vägen att döda min hustru, och att jag ej på minsta sätt kan tillräkna er det, ehuru ni inser att&S

jag måste förebygga 4et —- NI exalterade min hustru genom spel och sång, och nar hon utan stöd och styre kastades hit ock dit på det bottenlösa haf af drömmande visioner och aningar, hvilket er musik liksom en ond trollkraft tillskapat, störtar ni ned henne i djupet genom berättelsen om ett hemskt spökande, som skall hafva gäckat edra sinnen der uppe i ting-salen. Er oncle har berättat mig allt; meri jag ber er upprepa hela förloppet för mig, allt hvad ni såg eller intet såg •— hörde — kände — anade. Jag bemannade mig och berättade lugnt huru allt tilldragit sig från början till slut. Baronen abröt mis: endast stundom genom ovilkoriiga utrop af förundran. Då jag omtalade huru min oncle uppträdt emot spöket och med kraftiga ord. bannlyst det för alltid, slog Baronen ihop händerna, upplyfte dem, hopknäpta mot himmelen, och utropade eldigt: Ja! han är vår familjs skyds-engel — hvars jordiska qvarlefvor skola hvila i våra förfäders grift. — Jag hade slutat. Daniel, Daniel, hvad gör du här vid denna stunden! ?numlade Baronen för sig sjelf, i det han med armarna i kors gick af och ann i rummet. Ni har således intet vidare att befalla H:r Baron? frågade jag i det jag gjorde mine af att aflägsna mig. Baronen spratt till, som om han uppvaknat ur en dröm, fattade vänligt min hand, och sade: Jo! bästa vän! min hustru, soiu63

ini så mycket skadadt, titan att vilja det, måste ni återställa till lielsa och lugn — endast ni kan göra det. Jag kände att jag rodnade, och om en spegel varit midt för mig , så hade säkert i densamma ett ganska enfaldigt förvirradt ansigte framställt sig för mig. Baronen tycktes glädja sig åt min förlägenhet, han sågj mig skarpt in i ögonen med ett försmädligt ironiskt småleende, vad i all verlden skall jag då företaga.mig, framstammade jag ändtligen mödosamt. Nå nå! afbröt mig Baroneu. Ni har ej att göra med någon farlig patient. Nu gör jag uttryckligen anspråk på er konst. Baronessan har en gång blifvit lockad in i trollkretsen af er musik., att hastigt rycka henne derur vore grymt och dåraktigt. Fortsätt således er musik. Ni skall alla aftonstunder vara välkommen i min hustrus rum. Men öfvergå småningom till en lifligare musik. Förena på ett in si gtsfullt sätt det glädtiga med det allvarsamma — och oipprepa framför allt rätt ofta berättelsen .cm det hemska spökeriet. Baronessan skall vänja sig dervid, hon skall glömma att detta spöke drifver sitt oväsende inom dessa murar., och er berättelse skall slutligen ej verka starkare på henne än hvarje annan saga, som hon läser i någon roman eller spökelse-historia. Gör det kära vän! — Med dessa orden lemnade Baronen mig.— Jag aflägsnade mig — J;ig var förkrossad i64 - v

mitt inre, nedsjunken till en dåraktig, obetydlig pojke! — Jag vansinnige, sora inbillade mig att svartsjuka kunde uppstiga i hans bröst; ban sjelf skickade mig till Seraphine, han har i mig endast det blinda verktyg, som ban begagnar och förk as-1 tar efter behag! — Få ögonblick förut fruk-1 tade jag Baronen, medvetandet af min orätt låg förborgad i djupet af min själ, men just denna orätt lät mig tydligt känna det högre herrligare lif, mot hvilket jag sträfvade; nu var* allt nedsjunkit i en dyster natt: jag såg endast den dåraktige gossen j hvilken i barnslig enfaldighet anser den papperskrona, hvarmed ban smyckade sitt varma hufvud för äkta guld. — Jag skyndade till min oncle, som redan vänta-1 de mig: Nå kusin! hvar blir du af, hvar blir du af! ropade han emot mig! Jag har talat med Baronen svarade jag hastigt och sakta, utan att våga se på gubben: för tusan! — utropade lian med låtsad förundran! -— Baronen har visst bjudit ut dig kusin? — Det hjertliga skratt, som snart följde på dessa orden, öfvertygadè mig att gubben nu som alltid genomskådat mitt inre; — Jag bet ihop tänderna — jag vågade ej svara något, ty jag visste att det endast behöfdes ett enda ord för att blifva öfverhopad med de gäckerier, hvilka redan sväfvade min oncle på läpparna.

Bä-65

Baronessan visade sig vid middagsbordet i sinlig morgondrägt hvars bländande ' hvithet öfverträffade den nyss

fallna snöns. Hennes utseende var matt och smäktande, men 'när hon nu, under det sakta joch melodiska ljud smögo sig öfver hennes läppar upplyfte de mörka ögonen, blixtrade en ljuf trånande längtan i den dystre glöden, och en flygtig rodnad flög öfver kindens liljor. Hon var -skönare än någonsin! — Men hvem beräknar alla en ynglings dårskaper, som har allt för varmt blod i hufvudet, och i hjertat. — Det bittra agg Baronen uppväckt hos mig, utsträckte sig äfven till Friherrinnan. Det bela förekom mig som èn elak. mystifikation, och nu ville jag bevisa, att jag egde fulla , bruket af mitt förstånd^ och var öfver måttan skarpsinnig. — Sorn ett misslynt barn undvek jag . Baronessan, och slingrade'mig äfven undan den mig förföljande Adelheid; sålunda kom jag efter min önskan alt sitta vid bordsändan mellan de förut omnämnda officerare med hvilka jag tappert började att dricka Om. Vid desserten klingade vi flitigt med glasen och, som det' plägar hända vid en sådan sinnesstämning, blef jag ovanligt högljud och munter. En betjent räckte mig. med de orden:. fr ån F r ö k e n \ d e i h e i d en talrik hvarpå någon konfekt lä». Jag tog den och upptäckte snävt alt på en af sockergryns-strutarna NattS tyckena 566

var skrifvit med blyartspenna: Ocli frän Seraphine. — Blodet sjödi mina ådror. Jag kastade ögonen på Adelheid, hon såg på mig rned en slug, listig min, tog glaset och i nickade åt mig, med en liten höjning på hufvudet. Nästan ovilkorligt mumlade jag sakta S er a p hi n e/fattade mitt glas och tömde det i ett drag. Mina blickar flögo till henne och jag såg att äfven hon druc-jkit i samma ögonblick, och just då nedsatte sitt glas på bordet;— våra ögon möttes, och en skadeglad djefvul hviskade mig i örat: Olycksalige! hon älskar dig likväl. — En af gästerna stod upp och proponerade efter nordisk sed värdinnans skål. — Glasen klungo under högljudd jubel. —Hänryckning och förtviflan kämpade i mitt hjerta; allt gick rundt omkring för mina ögon, det förekom mig som om jag i allas åsyn måste störta ned för hennes fötter och der uppgifva min anda! — Hvad falas er kära vän? Denna fråga af min granne återkallade mig till sans-ning; men Seraphine var försvunnen — Man steg upp från bordet. Jag ville aflägsna mig — A d e 1 h i fe d höll mig q var, hon talade hvarjehanda, jag hörde, men förstod ej ettendaord — honfattade mina bådahänder, och ropade mig skrattande något högt i ö-' rat. •— Lika som förlamad af slag förblef jag stum och orörlig. Jag påminner mig endast att jag slutligen mekaniskt mottog ett glas likör af Adelheids hand, tömde dett .' %

öcli åter fann mig ensänl i ott fönster — att jag stöt tade ur salen—utför trappan och skyndade in i skogen. Snön föll i tjocka flingor, tallarna suckade höjda af stormen; som en vansinnig sprang jag omkring i en vid krets, skrattade och skrek högt: Se på, Se på! —; Hej! djefvulen dansar lustigt om ftied gossen, som ville smaka af den förbud na frakten. — Hvem vet huru min dåraktiga yrsel slutat sig, om jag ej hört mitt namn högt ropas i skogen. Ovädret hade saktat sig, månan sken klart genom de skingrade måhlén, jag hörde hundar gläfsa, Och såg en mörk gestalt, som nalkades mig. Det var den gamle jägaren. Aj, aj, käre Herr Th eo d or , sade han, huru ni förvillat er under detta fasliga urvädret— Herr Justitiärien väntar på er med största otålighet. — Tigande följde jag gubben. Jag fann min oncle arbetande i ting-salen, Det har du gjort rätt i, ropade han emot mig, alt du gick litet ut i fria luften för att afkyla dig. Drick ej så mycket vin, dertill är du ännu mycket för u ng» det är icke hälsosamt. — Jag kunde ej frambringa ett enda ord -—tigandesatte jag mig vid skrifbordet. Men säg mig nu käre kusin, hvad ville Baronen dig egentligen? — Jag hera Hade allt sa.mm.ltis och slutade med den försäkran att jag alldeles icke ville biträda vid den tvetydiga kur Baronen föreslagit.— Skulle icke heller låta sig göra, föl! gubben mig i talet, ty i morgon ganska tidigt a fre-68

sa vi käre kusin! — Det skedde, jag återsåg alldrig Seraphine!

Knappt ankomna till K-- klagade min "gamle oncle att han kände sig mer än vanligt angripen af den besvärliga resan. Hans tvära tystnad, hvilken endast afbröts genom häftiga utbrott af elakt lynne, bebådade en ny attack af hans gikt-plågor. En dag blef jag hastigt tillkallad, jag fann gubben rörd af slag, mållös på sin säng, med ett bref i den krampaktigt tillslutna handen. Jag i-genkände förvaltarens på R - ^ säte stil, men genomträngd af den djupaste smärta, vågade jag icke fråntaga honom brefvet; jag tvifla cl e ej på min gode oncles snara död. Men redan innan läkaren anländt började pulsarna åter stå, den sjuttie årige gubbens ovanligt starka natur motstod defi dödliga attacken. Ännu samma dag förklarade läkaren honom utom all fara. "Wintérn var mera hårdnackad än någonsin; en fuktig, töcknig vår aflöste den, och deraf kom det att icke endast denna tillstöt utan i sjmnerbet giekt-kràmpor, förvärrade genom den elaka väderleken, för lång tid nedlade gubben på sjuksängen, TJnder denna

tid beslöt han att draga sig tillbaka från alla göromål. Han afträdde sitt justitiarie embete åt en annan, -och derigenom såg jag mig beröfvad allt hopp att någonsin återkomma till R--sätè.' Gubben tålde ingen annan skötsel än min; endast af mig begärde ban uppmuntrande• ; %

samtal och förströelse. Men när äfven i skämtsamma stunder hans muntra lynne tog öfverhanden, när det ej fattades glädtigt narri, äfven när talet slöt på lustiga jagtäfventyr, och jag i hvarje ögonblick väntade, att min jijeltebragd, då jag med hirschfänga-ren dödade den blodtörstige vargen skulle ko mina å bane; aldrig —. aldrig omnämnde min oncle vårt visstande på R--säte., och hvem inser icke att jag af naturlig försynthet väl tog mig i akt att först börja detta ämne. —» Min bittra smärta, min oro öfver gubbens tillstånd hade ställt Ser a phines bild i bakgrunden. Men när min oncles hälsa förbättrade sig,, påminde jag mig lifligt dessa sälla stunder i ßaronessans rum, hvilka förekommo mig som en lysande stjerna, som för alltid gått ned för mig. En till falligliet framkallade åter alla fordna smärtor, i det; den tillika genomlefvade mig med isande rysning, liksom en uppenbarelse ur andeverlden! —- Då jag nämligen en afton öpnade den plånboken jag burit på R - t säte, föll mig i handen ur de kringströdda papperen en mörk hårlock, omlindad med ett hvitt bänd, jag igenkände på ögonblicket Seraphines hår! Men då jag nogare betraktade bandet upptäckte jag på detsamma tydliga spår af en blod-droppa! — Kanske hade det tyckats Adelheid att under de ögonblick af sanslös vansinnighet, som öfverföllo mig den sista dagen7°

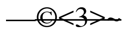
obemärkt tillslälla mig delta åminnelsetee-ken, men hvarföre blodsdroppan, soin låt n,rig ana det förskräckligaste, och förvandlade den nästan allt för romaneska kärlekspanten till en hemsk erinran om en passion, som kunde komma att kosta det dyrbaraste hjerteblod? — Det var samma hvita band, som, då jag första gången förtroligt nalkades Seraphine, lekande fladdrade emellan oss, och som nu dystra aningar omskapade till dödens förebud. Den tanklöse gossen borde ej leka med vapen hvilkas fara han ej kan beräkna.

Ändtligen upphörde vår-stormarne att rasa, sommaren återtog sin rätt, och hade förut kölden varit odräglig, så blef värmen det nu i början af Juli. Gubbens krafter tilltogo synbart, och ban flyttade efter vanligheten ut i en trägård i förstaden. En lugn qvalmig afton sutto vi tillsammans i den välluktande jasmin-löf-salen. Gubben var ovanligt munter, och hans glädtighet yttrade sig icke som fördom geno.ru bitande ironiska infällen, utan ban var af en mild nästan vek sinnesstämning» Kusin, började han, jag vet ej hur jag är till mods i dag; en sällsam känsla af välmående, sådan som jag ej på flera år erfarit den, genomtränger bela mitt väsende, liksom med elektrisk värma. Jag tror det bebådar mig en snar död. Jag bemödade mig att förskingra dessa dysr trå tankar. Låt det vara käre kusin sade

BlBMlllMIIIIIII<>fcllll*l>Ml|lllMfnBMnfi

han, länge vandrar jag ej raera på jorden, och derföre vill jag ännu afbörda mig en skuld till dig. — Påminner du dig ännu hösttiden på Pi--säte? — Som en blixt genomfor mig gubbens fråga. Innan jag ännu förmådde svara, fortfor ban: Himmelen beslöt att du der skulle framträda på ett be-synnerligt sätt, och mot din vilja blifva inblandad i denna familjs hemligheter. Nu är det tid att du erfar allt. Ofta nog, lcusin, hafva vi talat om saker, som du snarare a-nade än förstod. Naturen framställer symboliskt det menskliga lifvets perioder i årstidernas omvexlingar, det säga I alla; men jag menar det på annat sätt än I. Vårens töcken falla, sommarens dunster skingra sig, och endast höstens rena ether tillåter att tydligt urskilja det aflägsna landskapet, tills allt här nere åter nedsjunker i vinterns natt. —. Jag menar att för ålderns klarseende öga uppenbarar sig tydligare den outgrundliga maktens styrande hand. Det är ålder-doinmen förunnadt att blicka in i det förlofvade landet, dit vår pilgrimsfärd börjar med den timliga döden. Huru klara framställa sig icke i detta ögonblick för mig den-r na familjs dunkla öden, hvilken jag tillhör genom fastare band, än dem slägtskapen förmår knyta? Iiuru uppenbarar sig ej allt för min själs ögon! — Men ehuru klart det bela framställer sig för mig, så kan jag likväl ej med ord uttrycka för dig det egenUliga, det förmår ingen mensklig tunga. Af-liör, min son, hvad jag förmår berätta dig, som en märkvärdig historia, hvilken ganska väl kunde tilldraga sig. Bevara väl i din själ den föreställningen, att de hemlighetsfulla förhålländerna, i hvilka du väl icke sjelfmant kastade dig', hade kunnat förderfva dig ! — men — det är nu förbi.

Historien om R -- säte-fideikommisset som gubben nu berättade, har så troget fästat sig i mitt minne, att jag nästan förmår uprepa den med hans egna ord. Han talade om sig sjelf i tredje personen.

~~Under en stormig höst-natt 1760 väcktes allt husfolket på R - - säte ur sin djupa sömn af ett förfärligt buller, liksomom det vidlyftiga slottet störtat tillsammans. I ögonblicket voro alla på benen, ljus blefvo upptända. Med förskräckelse och ångest målade i de dödsbleka anletsdragen , framträdde hofs-mästaren flåsande med nycklarna; men förvåningen minskades likväl icke hos någon ehuru, sedan mani djup tystnad, som endast afbröts af de mödosamt öppnade läsarnas rasslande, af fotstegens buller, som hemskt genljödo, fortfarit att vandra genom gångarna, salarna och rummen", ingenstädes funnit det ringaste spår af någon förödelse. En mörk aning bemäktigade sig den gamle hofsmästaren. Han väncle sina steg till~~73

den stora riddar-salen, i hvars sido-kabinett den gamle Baronen Rodrich af R--plägade vistas när han anställde" sina astronomiska beräkningar. En emellan . denna dorr och ingången till ett annat kabinett anbragt port förde genom en smal gång omedelbart upp i det astronomiska tornet. Men då Daniel £så kallades hofmästare!^ öpnade denna port, kastade den vederstyggligt hvinande och tjuttande stormen grus och sönderbruten mursten emot honom, såatt han af förskräckelse studsade tillbaka, kastande fråö-siglandternan, hvars vaxljus sprakande slocknade, och utropade: .0 Gud i Himmelen! Baronen är jämmerligen sönderkrossad! — 1 detta ögonblick hördes klagorop från Baronens kabinett. Daniel fann det öfriga tjenstfolket samladt kring deras Herres lik. De hade funnit honom sittande i den stora rikt utsirade ländstolen, fullkomligt ocli pragtfullare klädd än någonsin, med lugnt allvar i de af dödens hand skonade anletsdragen, liksom om ban hvilade efter vigtiga förrättningar. Men det var dö-dens armar, som hade omfattat honom. Då det blef dager, såg man tornets tak Vara in* störtadt. De stor a fyrkantiga stenarna hade sönderslagit taket och golfvet i det astronomiska rummet, ocli jemte de förut nedstörtade tunga bjelkarna, med genom fallet fördubblad styrka genombrutit de undra hvalfven, ryckt med sig en del af den yttré mu-74

ren, och instörtat den smala gängen. Man kunde ej våga ett steg utom salens port med mindre man icke ville löpa, fara att störta åtminstone aderton fot ned i den djupa afgrunden.

Den gamle Baronen hade förutsett sin dödsstund, och underrättat sina söner derom. I följe deraf inträffade redan den andra dagen Wolfgang af R—, Baronens äldste son och numera Fidekommissare. I full öfvertygelse om sanningen af sin gamle faders aning lemnade han , så snart han erhållit det vigtiga brefvet, Wien hvarest han då uppehöll sig och skyndade till R— säte. liofmästaren hade låtit svartkläda den stora salen, och lagt den gamle Baronen, aldeles så klädd som man funnit honom, på.en präktig parad-säng, omgifven af brinnande vaxljus. Under tystnad gick Wolfgang uppföre trappan, trädde in i sälen, och nalkades helt nära sin fars lik. Der blef han stående med Öfver bröstet hopslagna armar, och stirrade dystert med hopdragna ögonbryn i sin fars bleka ansigte. Han liknade en bildstod, ingen tår fug-tade hans ögon. Änteligen gjorde ban med en nästan krampaktig ryckning på högra armen en rörelse mot liket och mumlade dåft: Tvungo stjernorna dig att göra den son du älskade — eländig? —Med händerna nedfällda och ett korrt steg tillbaka upplyfte nu Baronen ögonen mot himmelen och75

sade med sakta nästan vek röst: Olycklige, dårade Gubbe! —> Lifvets dröm med' sina barnsliga bländverk är nu förbi. — Nu inser du säkert att de kargt tillmätna besittningarna bär nere, icke hafva något gemensamt med lifvet der uppe öfver stjernorna. — Hvilken vilja, hvilken kraft sträcker sig utöfver grafven. — Baronen teg åter några sekunder, sedan ropade lian häftigt. Nej din envishet skall ej fränröfva mig den ringaste del af den sällhet, som du sträfvade att tillintet göra. Med dessa orden uppdrog ban ett sammauvikit papper ur sin ficka, och höll det intill ett tätt bredvid liket stående vaxljus, papperet itändt af ljuset fladdrade högt upp, och när lågans återsken sväfvade ovisst hit och dit öfver likets an sigte, var det nästan som om dess muskler rört sig, och gubben framviskat tonlösa ord, så alt förskräckelse och fasa intog det på afstånd stående tjenstfalket, Baronen fulländade med lugn sitt göromål i det han med foten utsläckte det sista stycket papper, hvilket han låtit falla brinnande på golfvet, Sedan kastade han ännu en dyster blick på sin far, och lemnade med ha,s-tiga steg sälen.

Den andra dagen underrättade Daniel Baronen om den nyligen skedda förödelsen i tornet, skildrade vidlyftigt huru allt öfverhufvud tilldragit sig under salig Herrns dödsnatt, och slutade med det yttrande alt76 »

t

det väl vore rådligast att genast låta reparera tornet, emedan om det ramlade ännu mera, kunde hela slottet löpa fara att, om ej instörta åtminstone blifva betydligt skadadt.

Reparera tornet ? röt Baronen, med ögonen gnistrande af vrede till den gamle tjenaren: reparera tornet? — Aldrig! — Inser du då icke gubbe, att tornet ej på detta sätt utan en annan anledning, kunnat instörta af sig sjelft? forfor han med mera lugn. — Huru! om min far sjelf önskat att det ställe skulle förstöras,hvarest han drefsittheiMska stjerntyderi, huru! om Iran sjelf tillställt vissa medel hvarigenom det blef honom möjligt att fä taket att ramla, när han ville, och sålunda krossa bela det inre af tornet? Men dermed må nu vara huru som helst — bela slottet må instörta, det skall icke vara mig emot. Eller tror ni att jag ämnar bebo detta spökfulla ugglenäste? Nej! den vise stamfadren som anlade grunden till ett nytt slott der nere i dälden har visat mig vägen, och jag vill följa den. Och sålunda , sade Daniel modstulen, måste väl äfven de gamla trogna tjenar-ne gripa till vandringsstafven. Det förstås af sig sjelft, svarade Baronen, att jag ej låter uppassa mig af oviga tungfotade gubbar, men jag skall ej förskjuta någon. Syslosösa skola i maklighet förtära nådebrödet. Jag! utropade den gamle med djup smärta —jag Jiofmästaren, så satt ur all verksamhet. — Då vände sig Baronen, i begrepp.nn

.: v . .; /

att letnna salen, hastigt om och med ansigtet lågande af vrede och framsträckt knytnäfve gick han emot den gamle och utropade med fruktansvärd röst: Dig! du gamle skrymtaktige skurk, som samfält med min far drifvit det hemska oväsendet -der uppe, som likt en blodigel laggt dig vid hans hjerta och kanske nedrigt missbrukat hans vansinnighet, för'att ingifva honom de djefvul-ska beslut, hvilka bragte mig på brädden af afgrunden ---dig-borde jag köra bort som

en skabbisf hund. — Gubben hade af för-skräckelse öfver dessa fasansfulla örd sjunkit på knä tätt . bred vid Baronen^ och deraf härledde det sig kanhända att denne, i det han troligen ovilkorligt — som kroppen Stundom under anfall af vrede följer lan-karnes gång och mekaniskt verkställer dem — vid de sista orden gjorde en rörelse med högra foten och så häfti»t stötte hofs mästaren

O r?

för bröstet att denne medelt dåft skrik störtade omkull. Gubben uppreste sig mödosamt, och under del han utstölte ett sü 1 Isa ra t jämmerligt ljud, icke plikt ett dödligt såradt kreaturs klagtfn, kastade han på Baronen en genomträngande blick i hvilken raseri och förtviflan lågade. Den peuninge pung som Baronen vid bortgåendet kastade åt honom lemnade dian orörd på golfvet.

Emedlertid hade de närmaste släktingarna infunnit sig, och med stor prakt blef78

den gamle Baronen ned sa It i den i kyrkan vid R - - säte befintliga familje grafven, och nu, då de bjudna gästerna afrest, tycktes den nya fideikommissarien blifva qvitt sin dystra sinnesstämning, och innerligen glädja sig åt de nyss erhålna besittningarna. Med V --, den gamle Baronens Justitiarie, som ball genast, sedan ban talat med honom, skänkte sitt bela förtroende, samt stadfäs-tade honom i dess embete, höll ban noga räkning öfver inkomsterna, och öfverlade, huru mycket deraf kunde användas till förbättringar och till uppbyggandet af ett nytt slott. Y-- menade att den gamle Baronen omöjligt kunde hafva förtärt sina inkomster och att då bland dokumenterna endast funnos några obetydliga skuldsedlar, och de i ett jernskrin befintliga kontanta penningar icke mycket öfverstego tusende Riksdaler, så måste säkerligen störa summor ligga förborgade någorstädes. Hvem annars än Daniel kunde vara underrättad derom, hvilken halsstarrig och egensinnig som ban var, kanske endast väntade att man skulle fråga honom derom. Baronen var ej litet bekymrad alt den gamle, som ban så djupt förolämpat skulle, icke så mycket af, egennytta, ty hvad kunde den barnlöse gubben, som önskade fu sluta sina dagar på R - - säte vara tjent med de stora penningesummorna , utan last mera af hämnd öfver den lidna skymfen, lieldrehlta skatten lörmultna än upptäcka den.79

Han berättade V - - omständligen bela händelsen med Daniel och slöt der ined, att enligt de underrättelser han erhållit, var det Daniel som förnämligast närt Baronens obegripliga afsky att återse sina söner på R - - säte. Justitiarien förklarade denna underrättelse för aldeles falsk , emedan intet menskligt väsende i verlden skulle hafva varit i stånd att på något sätt leda Baronens beslut, ännu mindre att bestämma dem; ban åtog sig för öfrigt att utforska Daniel, öm i någon förborgad vrå penningesummor voro undangömda. Men det behöfdes alldeles icke, ^ty knappt började justitiarien: Men säg mig Danie.l huru kommer det till att den gamle Herrn efterlemnat så litet kontanta penningar? så svarade Daniel, med vidrigt småleende: menar ni de lumpna Riksdalerna, som de funnit i jern-skrinet? — det öfriga ligger ju i hvalfvet bredvid den gamle nådiga Herrns sofrum. — Men det bästa, fortfor han i det hans leende förvandlade sig till ett vederstyggligt grin, och blodröd eld gnistrade ur hans ö-gon— men det bästa, många tusende Riksdaler, ligga begrafna der nere bland riuner-na. — Justitiarien tillkallade genast Baronen och man begaf sig i den aflednes sofrum. I ett hörn af det samma sköt Daniel panelningen undan, och en lås blef synbart. Under det Baronen stirrade på låset med giriga blickar, och sedan gjorde anstalt attSo

försöka en af nycklarna i -den stora knippan han med möda framdrog ur fickan, stod Daniel der med stolt hålining och blickade liksom försmädligt pä Baronen, hvilken lutat sig. ned för att båttre taga det glänsande låset i ögüasigte. Med döden målad •i dt1 förvridna anletsdragen och bäfvande röst sade ban: är jag en hund nådige Herr Baron — så äger jag äfven hundens trohets Med dessa orden räckte ban Baronen en blank stålnyckel, hvilken denne med häftighet ryckte honom ur handen, och dermed utan möda öppnade dörren. -Man inträdde i ett litet lågt hvalf, i hvilket stod en stor jernkista med öppet lock. På de många penninge påsarna låg en sedel. Den gamle Baronen hade- med sin välkända stola gammaldags styl skrifvit derpå:

Hundrade femtio tusende Riksdaler i gamla IVe-dnksdorer besparda af fideikommisset R.--sates inkomster,- och är denna summa bestämd till slottsbyggnadens underbalk Vidare åligger det min efterträdare, fideikommisarien, som kommer i besittning af dessa penningar, att på den högsta bergklinien öster om det slotts törn, som lian skall finna instörtadt, låta uppbygga en hög fyr-hak till nytta för sjöfarande, och bör ban låta upptända den hvarje natt. 11--säte Michaeli natten år 1760.

R o d e r i c h Baron - af R - -.

' Först8i

Först sedan Baronen upplyft penninge-päsarna, den ena efter den aridra, och åter låtit dem nedfalla i kistan, fägnande sig åt guldmyntets klingande, vände han sig hastigt till den gamle hofmästaren, tackade honom för den bevisade troheten, och försäkrade att endast ett förtalande slad-der varit skuld till att ban i början så illa behandlat honom. Ilan skulle icke allenast förblifva i slottet, utan äfven behålla sin tjenst som håfmästare med fördubblad lön : Jag är dig full ersättning skyldig, önskar du penningar så tag en af dessa påsar — Så slöt Baronen sitt tal, i det han med nedslagna ögon stod framför gubben, och med handen pekade på kistan, till hvilken han åter närmade sig, och mönstrade penninge-påsarna. En glödande rodnad öfverdrog hastigt håfmästarens ansigte, och han utstötte denna hemska, denna tjutande klagan sotn liknade ett dödligt såradt kreaturs läte! . aldeles sådant som Baronen beskrifvit det för Justitiarien. Denne bäfvade, ty hvad gubben mumlade mellan tänderna lät som: blod för penningar. — Baronen fördjupad i penningarnes åskådande, hade icke bemärkt det minsta af allt detta; Daniel hvars alla lemmar skakades af en convulsivisk darrning, sansade sig likväl och nalkades med nedböjdt huf-

vud i eø ödmjuk ställning Baronen, kysste hans hand, och sade med qvidande röst i det han med näsduken strök sig öfver ögonen, liksom om han borttorkade tårarna: Ack min kär;e nådige herre, hvad skall väl jag utlefvade barnlöse gubbe göra med dessa penningar ? —- Men den ökade lönen mottager jag med tacksamhet, och skall ifrigt och oförtrutit förrätta min tjenst.

Baronen, som icke synnerligen lyssnat på gubbens ord, nedsläppte nu kistans tunga lock, så att det dånade och bela golfvet skallrade, och sade sedan hastigt i det han tillåste kistan och sorgfälligt förvarade nyckeln. Rätt bra, rätt bra gubbe. Men du har ännu, fortfor ban, sedan de redan inträdt i salen, du har ännu talat om många tusende riksdaler som skola finnas i det nedramlade tornet! Gubben gick med tystnad till porten, och öpnade den mödosamt. Men då han ryckte upp dörren, förde stormen tjocka snöflingor in i salen; uppskrämd flaxade en korp skrikande och hväsande omkring, slog med de svarta vingarna mot fönsterrutorna, och störtade sig, när den åter uppnådde den öppna porten ned i afgrunden. Baronen trädde ut i korridoren, men bäfvade tillbaka virl första blicken ned i djupet; fasliga sjul! —. jag svindlar stammade ban och sjönk nästan vanmäktig i Justitiariens armar. Han83

repade sig likväl snart åter och frågade gubben i det han rigtade en genomtränganr de blick på honom: Och der nere? — Den gamle hade emedlertid tillslutit porten, och bändé nu med alla krafter så att ban flåsade och pustade för att kunna lossa den stora nyckeln ur det rostade låset. När detta ändteligen lyckats, vände han sig till Baronen, och sade under det lian svängde den stora nyckeln hit och dit, med ett sällsamt leende: Jo der nere ligger många tusende — alla den saliga Herrns instrumenter — teleskoper —qvadranter—< glober — tuber — allt ligger sönderkros-sadt i ruinerna, bland splittror af sten och bjelkar!—Men contanta penningar —contan-ta penningar! afbröt baronen; du har talat om riksdalrar gubbe. — Jag menade endast, svarade den gamle, saker, hvilka kostat många tusende riksdaler. — Någon upplysning kunde man ej bringa ur, gubben.

Baronen visade^sig hjertligen glad att nu, på en gång, hafva erhållit de medel han behöfde för att utföra sin favorit ide', nämligen att uppbygga ett nytt präktigt, slott. Justitiarien yttrade väl, att, enligt den aflidnas vilja, kunde endast blifva fråga om det gamla slottets reparation och fullkomliga uppbyggande, och att i sanning en ny bvggnad svårligen skulle upp- ,84

nå det gamla stamhusets vordnadsväckan-de storhet och allvarsamma, enkla arkitektur; men Baronen förblef vid sin föresats, och menade att vid sådana förordnanden, som ej blifvit stadfüstade genom stift-ningsbrefvet, måste den afled nes vilja vika för den öfverlefvandes. Han lät derjemte förstå att det vore hans pligt, att så mycket klimatet, jordmånen och trakten tillät, försköna vistandet på R— säte, emedan vhan innan korrt tänkte som sin innerligt älskade maka hemföra en varelse, hvilken i alla afseenden förtjente de största offer.

Det hemlighetsfulla sätt hvarpå Baronen yttrade sig öfver den, kanske redan i hemlighet ingångna förbindelsen, hindrade hvarje vidare fråga af Justitiarien, emedlertid lugnade Baronens beslut honom så vida, att ban nu trodde sig finna i hans sträfvande efter rikdom mar mera begäret att ersätta en älskad varelse det sköna fädernesland bon måste försaka, än e-gentlig girighet. I annat fall hade ban måst anse Baronen för ganska girig, eller åtminstone i bögsta grad egennyttig då han, hafvande penningpåsarne och förlorad i åskådandet af de gamla fredriksdorerna, likväl icke kunde alhålla sig från att utropa: Den gamle skurken bar säkerligen döljt för oss den rikaste skatten, men nästa vår låter jag genomsöka tornets ruiner under mina egna ögon.85

Byggmästare ankommo, med hvilka Baronen vidlyftigt öfverlade, huru man mest ändamålsenligt skulle företaga den nya slotts-byggnaden. Han förkastade den ena ritningen efter den andra, ingen arki-s tektur var honom nog ädel, nog rik» Nu började han sjelf alt teckna, och dessa sysselsättningar, hvilka beständigt framställde för hans ögon den solklara bilden af en lycklig framtid, försatte honom i det muntraste lynne , som ofta gränsade till öfverdåd, och som han förstod att meddela alla närvarande. Hans frikostighet och yppiga lefnadssätt vederlade åtminstone hvarje misstanka om girighet. Äfven Daniel tycktes alldeles hafva glömt den skymf inan tillfogat honom. Han uppförde sig saktmodigt och ödmjukt mot Baronen, hvilken ofta i anledning af den bland ruinerna begrafda skatten förföljde honom med misstrogna blickar. Men livad som väckte allas förundran, var att gubben med hvarje dag föryngrades. Det kan väl vara att smärtan öfver den gamle Herrn djupt nedböjt honom , och att han nu började trösta sig öfver denna förlust, eller snarare att han ej nu som förr tillbragte de kalla nätterna vakande i tornet, att han efter sitt behag njöt bättre föda och drack godt vin — nog af, gubben hade förvandlat sig i en kraftfull man med runda fylliga kinder och en välfödd kropp, sotn gick om-SS

broder — ja endast olycklig vill jag kalla honom — ätt han som en ond ande träder mig öfverallt i vägen, och

förstör mitt lugn. Det är icke hans skuld att jag ej blifvit outsägligt eländig, ban gjorde sitt till, men Himmelen tillät det icke —- Sedan den tiden då Fideikommissets stiftande blef allmänt bekant, förföljer han mig med ett oförsonligt hat. Han afundas mig de besittningar, hvilka i hans händer skulle hortflyga som agn. Han är den största slö-sare på jorden. Hans skullder öfverstiga vida hälften af den ärftliga förmögenheten i Kurland, som tillfaller honom, och nu förföljd af otåliga kreditorer skyndar han hit, och tigger penningar. — Och ni hans bror nekar honom —ville Y-- falla honom i talet, men Baronen utropade högt och häftigt i det ban släppte V--s händer och trädde ett steg tillbaka: Förhasta er icke — ja! jag nekade! Af Fideikommissets inkomster kan och vill jag icke bortskänka en skilling! — Men hör hvilket förslag jag för några timmar sedan förgäfves gjorde den oförnuftige, och döm sedan om min pligtkänsla. Den ärftliga förmögenheten i Kurland är, soin ni vet, betydlig, jag vill till förmån för hans familj afstå den halfpart, som tillfaller mig. Hubert är gift i Kurland med en skön men fattig fröken. Hon har skänkt honom barn, och svälter nu med dem. God-39

»en skulle slå under förvaltning, de till hans underhåll nödiga penningarna skulle lyftas af inkomsterna och hans kredilorer tillfredställas genom accord. Men hvad värderar han ett lugnt sorgfritt lif, hvad gäller för honom hustru och barn! — Han fordrar penningar, kontanta penningar i stora summor på det han med gudlös lättsinnighet må kunna bortslösa dem. — Hvilken ond ande har kunnat förråda för honom hemligheten om de femtio tusende Riksdagarne ? deraf fordrar han, med sitt vanliga oförnuft hälften, påstående att dessa penningar, oafhängiga af fideikommisset, äro att anse som ärftlig förmögenhet. — Jag bör och vill bestrida hans påstående, men det anar mig att han inom sig beslutit mitt förderf. Så mycket än Y - - bemödade sig att vederlägga Baronens misstankar med sin broder, hvarvid ban, visserligen oinvigd i de närmare förhållanderna, måste hjelpa sig fram med allmänna moraliska, temligen platta skäl, så lyckades det honom likväl icke. Baronen uppdrog honom att underhandla med den penninge-lystne Hubert. Y - - gjorde det. med så mycken försigtighet som möjligt, och gladde sig ej litet då Hubert ändtligen förklarades Må det så vara jag antager fideikommissariens tillbud, men med det villkor att han nu, då jaggenom mina kreditorers hårdhet är nära alt för9°

alltid förlora mitt goda namn och rykte, försträcker mig kontant tusende fredriks-dorer, och tillåter att jag hädanefter åtminstone någon tid vistas på R - - säte hos min gifmilde broder. — Alldrig utropade Baronen när V-- meddelade honom detta f örslag, alldrig skall jag tillata Hubert qvarstanna här en en enda minut, sedan jag hemfört min hustru! — Gå min bästa vän, säg fredsstöraren att han skall erhålla två tusende fredriksdorer, ej som ett förskott, men som en skänk, endast borrt — borrt. V - - insåg nu att Baronen redan utan sin fars vetskap var gift, och alt grunden till oenigheten mellan bröderna låg i detta äktenskap. Hubert af-hörde Justitiarien med lugn stolthet, och sade, sedan denne slutat, med dåf och dyster röst: Jag' skall besinna mig, och till en början ännu qvarstanna här några dagar —• Y- - bemödade sig att bevisa den oförnöjsamme, att Baronen genom afträdande! af den ärftliga förmögenheten i sanning gjorde allt möjligt" för att hålla honom skadeslös, och att han således icke hade skäl att beklaga sig öfver honom, ehuru ban sjelf måste medgifva att denna stiftelse, som i så hög grad gynnar den förstfödde och ställer de andra barnen i bakgrunden, hade något förhatligt uti sig. Hubert ref upp västen, liksom om han ville gifva det beklämda hjertat luft, och gömmande den9«

ena handen i det öpna bröstkruset, sättande den andra i sidan utropade han med bitter ton, under det han med några raska dans-steg vände sig om på klackarna: Bali! — det förhatliga föds af bat — sedan gaf han till ett gapskratt och fortfor: Huru nådigt H:r Fideikommissarien tänker utkasta sina lumpna riksdalrar åt den eländige tiggaren. — V - - insåg nu alltför väl att frågan alldrig kunde blifva om någon fullkomlig försoning mellan bröderna:

Till Baronens stora missnöje beredde sig Hubert liksom till ett längre vistande i de honom anvisade rummen i sidobyggnaden. Man bemärkte att han länge och ofta samtalade med Hofmästaren, ja! att han äfven stundom gick med honom på Warg-jagt. För öfrigt visade han sig icke mycket och undvek alldeles att vara ensam med sin broder, hvilket denne äfven rätt gerna såg. Y- - kände det tryckande af detta förhållande ja! ban måste tillstå för sig sjelf att H.uberts hemska förbehållsamma väsende vid allt, hvad ban sade eller gjorde liksom öfverlagdt, förjagade all munterhet och trefnad. Han kunde nu ganska väl förklara sig Baronens förskräckelse vid åsynen af sin broder.

V - - satt allena i tingsalen nedgräfd i akter, då Hubert inträdde allvarsam-100

mare och lugnare än vanligt, och'sade med nästan vemodig röst: Jag antager äfven miu brors sista förslag, utverka att jag ännu i dag erhåller de två tusende fredriksdorer-na och denna natt afreser jag —till häst— aldeles ensam.— Med penningarna frågade Y-- Ni har rätt, svarade Hubert, jag vet livad ni vill säga — tyngden! — ställ summan i vexlar på Isak Lazarus i K - -Ännu i denna natt skyndar jag till K - -Marken bränner mig liär under fötterna; gubben liar genom sina trollkonster fästat alla sina onda andar vid detta slott. — Talar ni om er far, H:r Baron? frågade Y-- ganska allvarsamt. Hubert s läppar bäfvade, han hölt sig fast vid en stol för att ej falla omkull, men repande sig hastigt — utropade ban : således ännu i dag H:r Justitiarie, och vacklade icke utan ansträngning ut genom dörren.

Han inser nu att intet bedrägeri mera är möjligt och att ban ej förmår något mot min fasta vilja, sade Baronen under det ban utställde vexeln på Isak Lazarus i K--. Hans bröst blef befriadt från en svår tyngd genom den fiendtlige brödrens afsked. På länge hade ban ej varit så glad som vid aftonmåltiden. Hubert blef på sitt rum och alla saknade honom rätt gerna.

V — bodde i ett temligen aflägset rum, hvars fönster lågo ut åt slottsgården,93

Midt i natten spratt han häftigt upp ur sömnen, och det förekom honom som om han blifvit väckt af ett aflägset sorgligt qvidande. Men ehuru han än lyssnade med största uppmärksamhet så förblef likväl allt tyst och således måste han anse den klagande ton, som ljudit i hans öron för bländverket af en dröm. Men en känsla af hemskhet och ångest bemäktigade sig honom så helt och hållet, att det var honom omöjligt qvarblifva i sängen. Han steg upp och trädde till fönstret. Det dröjde icke länge, så öppnades slotts-porten, en gestalt med ett vaxljus i handen trädde ut och gick öfver slottsgården./ V--igeukände i denna'gestalt den gamle Daniel, och såg huru han öpnade stalldörren, gick dit in, och kort derpå förde ut en sadlad häst. Nu framträdde ur mörkret en annan gestalt, väl insvept i en päls med en räfskins-mössa på hufvudet. Y--igenkände Hubert som några ögonblick häftigt talade med Daniel och sedan drog sig tillbaka. Daniel återförde hästen i stallet, stängde det, äfven som slottsporten, sedan han vändt samma väg tillbaka öfver gården. — Hubert hade ämnat afresa och i ögonblicket ändrat sitt beslut, det var ganska tydligt* men lika så klart att Hubert stod i något farligt förstånd med den gamle håfmästaren. — Y - - kunde knapt afbida morgonen för att.94

underrätta Baronen om nattens händelser. Det gällde nu verkligen alt beväpna sig mot den elake Huberts anslag, hvilka, hvarom V" - - nu var öfvertygad, redan dagen förut yttrat sig i hans förstörda skick.

Andra morgonen vid clen tiden då Baronen plägade stiga upp, hörde V - - ett ovanligt buller i huset, dörrar blefvo öp-nade och igenslagna, husfolket skrek och talade förvirradt om hvarandra. Han gick ut och träffade öfverallt betjenter, som utan att gifva akt på honom, med dödsbleka ansigten sprungo förbi trappa upp och trappa ned, in genom det ena rummet och ut genom det andra. Ändtligen erfor han att man saknade Baronen och redan i flera timmar sökt honom. — I Jägarens närvaro hade\ han gått till sängs, han måste således hafva stigit upp och i nattrock och tofflor lemnat rummet med silfver-armsta-ken i handen, ty denna saknades äfven. V - - skyndade drifven af en dyster aning till den hemska salen, hvars sido-kabinett "Wolfgang likasom sin far valt till sängkammare. Portarna till tornet stodo vidt öpna, högst förfärad utropade V--: Der nere i djupet ligger han sönderkrossad! — Det var verkligen så. Det hade snögat om natten så att man uppifrån endast kunde urskilja den olyckliges stela armar framskjutande mellan stenarna. Flera timmar för-gingo innan det lyckades arbetarne att mèd jifsfara nedstiga på sammanbundna stegar, och sedan med rep upphissa liket. Baronen hade under döds-ångsten krampaktigt gripit i armstaken, handen som ännu höll den fast var den enda oskadade del af hela hans kropp, hvilken för öfrigt genom stötarne mot de spetsiga stenarna blifvit på det rysligaste sätt krossad.

Med alla förtviflans furier tecknade i sitt ansigte störtade H u b e r t in i det ögonblick "man upphissat liket och lagt det i salen på ett stort bord, just på samma ställe, der den gamle Baron Roclrik för några få veckor sedan stått lik. Förkrossad af den rysliga anblicken tjöt han: Min bror- - min olycklige broder—Nej! derom har jag icke bönfallit hos den djefvul, som hade makt öfver mig.— Y-- bäfvade vid dessa hemlighetsfulla ord, det förekom

honom, som om han borde träda fram till Hubert och anklaga honom för ett bro-ilermord -— Hubert låg utan sansning på golfvet, man bar honom i säng och han hämtade sig temligen snart sedan han intagit några styrkande medel. Ganska blek och med dyster smärta i de af mattighet halft tillslutna ögonen, trädde han sedermera in i V -- s rum och sade, sedan han för svag att hålla sig upprätt, långsamt nedsatt sig i en länastol: Jag har önskat96

min broders död, emedan den bästa del af arfvet tillföll honom genom vår fars dåraktiga stiftning — nu har han på ett rysligt sätt slutat sitt lif — jag är fideikom-missarie, men mitt hjerta är sönderkros-sadt — jag skall aldrig blifva lycklig. Jag stadfäster er i ev éyssla; ni skall erhålla den vidsträcktaste fullmakt i afseende på fideikommissets förvaltning, ty jag förmår icke vistas här! — Hubert lemnade rummet, och var inom några timmar på vägen tili K - - Det syntes som om deu olycklige Wolfgang stigit upp om natten för att begifva sig i det i andra Kabinettet befintliga Bibliotheket; i half sömn tagit miste om dörren, öppnat i stället porten, gått några steg fram och nedstörtat i djupet. Denna förklaring af olyckshändelsen syntes likväl något tvungen. Kunde Baronen icke sofva, ville han hämta sig en bok i Bibliotheket för att tillbringa en stund med läsning,, så förutsatte det att han var fullkomligt vaken, och då var det omöjligt att förfela dörren till Kabinettet och i stället öpna porten. Utomdess var denna noga tillsluten och det fordrades möda att öpna deu. A*ck! inföll slutligen Frans, Baronens Jägare, när V - - utveklade dessa osannolikheter för det församlade tjenstfolk^: Ack! kära herre så liar det väl ej eller tilldragit sig! — På hvad sätt då?

frågade j97

frågade V--. Men Frantz en ärlig, trogen tjenare, som gerna följt sin herre i grafven, ville ej i de andras närvaro upptäcka livad han visste, utan förbehöll sig att enskilt anförtro Justitiarien hvad han hade att säga. V-- erfor nu att Baronen ofta talat med Franz om de stora skatterna som lågo begrafna der nere bland ruinerna, och att han ofta natte;id, liksom drifven af onda andar gick till porten, hvars nyckel Daniel måst gifva honom, och med trånad skådade ned i djupet efter de förmenta rikedomarne. Säkert hade således Baronen äfven den olyckliga natten, sedan Jägaren lemnat honom1,»gått några steg utom porten, der fått ett häftigt anfall "af svindel och störtat ned i djupet. Daniel, som äfven syntes mycket skakad af Baronens rysliga dödsätt, menade att det väl vore bäst att låta tillmura den farliga porten, hvilket skedde. Baron Hubert af R-- nu mera fideikomissarie, afreste utan att åter besöka R-- säte till Kurland. Y-- erhölt alla till fideikommissets oinskränkta förvaltning nödiga fullmakter. Den nya slottsbyggnaden afstannade, men deremot reparerades det gamla stamhuset på bästa sätt. Redan voro flera år förflutna då Hubert för första gången, sedan ban tillträdt egendommen, sent om hösten infann sig på R-®

N a 11 - S t y c k e n a

798

säte, tillbragte några dagar innesluten med V.-- och åervände sedan till Kurland. "Vid resan genom Khade han deponerat sitt testamente hos dervarande regeringen.

Under sitt vistande på R--säte talade Baronen, hvars innersta wäsende tycktes vara alldeles förändradt, mycket om sin aning af en nära förestående död. Den gick verkligen i fullbordan, ty han dog redan året derefter. Ha ns son elter honom, lallad Hubert, kom genast öfver från Kurland, för att taga det rika fideikommisset i besittning. Mor och och systrar gjorde honom sällskap. Ynglingen tycktes förena alla sina förfäders elaka egenskaper; han visade sig redan första ögøtnblicket af sin ankomst till R - - säte stolt, högmodig, hastig oeh egennyttig. Han ville genast låta ändra .mycket" som ej förekom bonom nog beqvämt, nog förnämt; han körde bort Kocken, försökte att prygla Kusken, hvilket likväl ej lyckades, emedan denne, en jätte-stark karl var fräck nog att ej vilja tåla det; korrt— ban var i bästa taget att spela den .tyranniske fideikommissarien, då V-- med allvarsam blick trädde emot honom och ganska bestämdt yttrade: Fore testamentets öpnande får ingen stol här rubbas, ingen katt, som vill qvarblifva jagas ur huset! — JNi understår er mot mig99

Fideicommissarieh! började Baronen —men v - - iiiorot den at raseri fradgande ynglingen oeh sade, under det ban kastade en genomträngande blick på honom: Ingen förha.stelse li:r Baron. Ni har aldeles ingen rätt att styra här förr än testamen-tetblifvitöpnadt. Tills dess är jag- jagensanx herre här och jäg skall veta att fördrifva våld

med våld. — Erinra er H:r Baron att jag i kraft af min fullmakt, som det faderliga testamentets executor, i kraft af domstolens träffade anstalter är berättigad, att sätta mig emot ert vistande här på R — säte, och jag råder er, för att undgå obehagligheter, att lugnt förfoga er till K. --Justitiariens allvarsamhet, den afgörande ton med hvilken han talade gaf hans ord det behöriga eftertrycket, och följden deraf blef att den unge Baronen, som. rusat fram roed allt för spetsiga born, insåg sina vapens svaghet mot delta oryggliga hinder, och sökte bemantla skammen af sin retraite genom ett hån löje.

Tre månader voro förflutna, och den dagen inbröt då testamentet, enligt den aflidnes vilja skulle öpnas i K--~ hvarest det blifvit cleponeradt. Utom Magistrats-personerna, Baronen och V-- - var ännu en ung man, som åtföljt den sistnämde närvarande i se,ssionsrummet. Ynglingen hade ett ädelt utseende, och då man såg några3 00

sammanknutna dokumenlen fo insticka ur

haas bröstficka, iTTrarg mm ho liom tor V - - s skrifvare. Baronen såg honom, liksom nästan alla de öfriga, öfver axeln", och fordrade pockande att man hastigt och mtan många ord eller mycket skrefvande skulle afgöra de tråkiga , onyttiga "ceremonierna. Han begrep öfverhufvud icke huru det vid denna arfsfråga, åtminstone i afseende på Fideikommisset, kunde ankomma på något testamente, och skulle, i fall af något testamentarisk! förordnande låta det hero endast af sin fria vilja om ban ville uppfylla det eller icke. Baronen erkände sin fars styl och sigill, sedan han derpå kastat en flygtig vresig blick. Under det Secreteraren lagade sig till att högt uppläsa testamentet, skådade Baronen med likgiltig min ut genom fönstret, kastade den högra armen vårdslöst öfver stolkarmen, och stödde den vänstra mot doriimare-bor» det, på hvars gröna täcke han trumlade med fingrarna. Efter en korrt inledning förklarade den aflidne Baron Hubert af R-- att ban aldrig, som verklig Fideikom-missarie innehaft fidekommisset, utan endast förvaltat det för den aflidne Baron Wolfgang af 11--s enda sons räkning\ clenne, efter sin farfar kallad R o d r i k borde enligt sucessions-ordningen fidekommisset tillfalla efter fadrens död. Den nogaste uppgift öfver inkomsterna och utgifterna,3 0?

öfver obetalta räkninger o. s. v, skulle man finna bland Baron Huberts qvarlåtenskap. Under sina resor — så berättade H abert i testamentet— gjorde W ol fg a n g afR--i Geneve bekantskap med Fröken Julie af St Val, och fattade en så häftig böjelse för henne, att ban beslöt att aldrig mer skilja sig från detta föremål. Hon var ganska fattig, och hennes familj, ehuru af god adel hörde likväl icke till den mest lysande. Äfven derföre vågade ban ej hoppas den gamle Bodriks samtycke, hvars bela sträfvande åsyftade alt öka fideikommissets glans. Han vågade likväl att från Paris upptäcka sin böjelse för fadren; men hvad ban förutsett inträffade, den gamle förklarade bestämdt, att han redan utvalt en brud åt Fideikommissarien , och att frågan således alldrig kunde blifva om någon annan. Wolfgang, i stället för att som han bort afsegla till England, vände under namnet Born tillbaka till Geneve, och gifte sig med J ulie, som efter ett års förlopp skänkte honom den son hvilken nu, genom Wolfgangs död blef Fideikommissarie. Till rättfärdigande af att Hubert, ehuru underrättad öm förhållandet ej mindre iakttagit tystnad, än äfven under denna tid förvaltat egendommen som Fideikommissarie, voro flera orsaker anförda, grundade på en äldre öfverenskommelse med Wolfgang; men103

t

dessa skäl voro föga tillfredställande och tycktes nästan gripna i luften.

Liksom träffad af åskan stirrade Baronen på Secreterare!!, hvilken med entonig skorrande röst förkunnade all denna olycka. Då han slutat, steg Y - - upp tog ynglingen som han fört med sig dit vid handen, och sade i det han bugade sig för de närvarande: har mine Herrar har jag äran föreställandet BaronRodrik af R--Fideikommissarie tilL R - » säte. Baron Hubert betraktade, med tillbak ah alle ii ilska i de gnistrande ögonen denna yngling, som liksora fallen från skyartia beröfvade honom det rika fideikommisset och hälften af den ärftliga förmögenheten i Kurland. Han hotade honom sedan med InyttnäfVen, och lopp, utan att kunna frambringa ett enda ord ur sessions-rummet. Uppfordrad dertill af Magistrats -personerna,' framtog nu Rodrik af R- - de dokumen-ter som skulle legitimera honom som den person för hvilken han gaf sig ut. Han öfve rräckte ett bevittnadt utdrag ur Kyr-boboken i den församlingen hvarest hans föräldrar låtit viga sig, hvari intygades att Köpman W o 1 g a n g Born, bördig från K--och Fröken Julie af St. Val blifvit den och den dagen förenade genom prästerlig välsignelse i de

undertecknade vittnenas närvaro. Äfven framvisade han sittio3

dop-bevis (han var döpt i Geneve som Köpman Boms och lians hustrus Julie född St. Val i lagligt äktenskap födde son) samt flera bref från hans far till hans längesedan aflidna mor, men hvilka endast voro underskrifna med ett "W.

V- - genomsåg, alla dessa papper mecC dystra blickar, och "sade med tämmeligen bekymrad röst, under det han åter lade dem tillsammans: Nå Gud skall väl hjelpa.

Redan den andra dagen inlemnade Baron Hubert af R-- till regeringen i K - - genom en Advokat, som han valt till sin fullmäktigen ansökning, hvari ban icke gjorde anspråk på mindre äii att genast träda i besittning af fideicommisset. Det förstås af sig sjelf sade Ad vokaten, att den aflidne Baron Hubert af R-- hvarken genom testamente eller på annat sätt kunde disponera öfver fideicommisset. Detta testamente borde således icke anses annorledes än som ett noga upptecknadt och i lagliga former inlemnadt vittnesbörd; enligt hvilket Baron Wolfgang af R- - önskat förordna om fideicommisset till förmån för en sin son, om hvars tillvarelse -likväl, inga lagliga bevis voro för handen, och hvilken således omöjligen kundë legitimeras som verklig Baron af R - -. Det till-i o4

tom alliså denne pretendent att lagligen bevisa sin föregifna arfsrättighef till fideikommisset hvilken härigenom uttryckligen bestreds honom, oehgenom successions-ordningen tillföll Baron Hubert af R--. Genom fadrens död hade besittningen deraf omedelbart öfvergått till sonen; det behöfdes ingen vidare förklaring öfver denna arfsfråga, då fideikommiss-ordningen icke kunde förnekas, och således borde den nu varande Fideikommissarien ej störas i besittningen af sin egendom genom olagliga anspråk. Det kunde vara alcleles likgiltigt att veta hvad skall förmått den aflidne att framställa en annan Fideikommissarie, man ville endast anmärka att ban sjelf, hvilket om så erfordrades kunde bevisas af hans efterlemnade papper, haft en kärlekshandel i Sweiz, att den föregifna brorsonen kanske var frukten af denna hemliga förbindelse, och att han möjligtvis i ett anfall af ånger beslutit att sätta honom i besittning af det rika fideikommisset.

Så mycket sannolikheten än talade för de i testamentet anförda omständigheter, så mycket än dommarena harmades, i synnerhet öfver den sista vändningen, hvarigenom sonen icke blygdes att anklaga den aflidne för en förbrytelse, så förblef likväl den åsigt af saken, sådan den nu framställdes sannolikast den riktigaste, och medio5

möda lyckades det V--s outtröttliga verksamhet, hans bestämda försäkran, alt med det aldra första anskaffa de gilltigaste till Baron Rodriks af-R-- legitimerande nödiga bevis, att uppskjuta öfverlemnandet af fideikommisset, samt erhålla förordnande att fortfara med egendomens förvaltning till dess saken blef afgjord.

V--~ insåg allt för väl huru svårt det skulle blifva för honom att hålla sitt löfte. Han hadß, genomsökt alla den gamle Rodriks papper, utan att finna minsta spår af ett bref eller någon annan uppsats som kunde hafva afseende på "W o 1 i g a 11 g s förbindelse med Fröken af St. Val. Tankfull satt han på K-- säte i Baron Rodriks sängkammare, hvars alla vinklar han genomsökt, och arbetade på en uppsats till Notarien i Geneve hvilken blifvit honotn recommenderad som en skarpsinnig och verksamman, i stånd att lemna honom några för den unge Baronens angelägenheter ovigtiga underrättelser. — Det var midnatt: fullmånan upplyste med sitt klara sken deu utanför varande salen, hvars dörr stod öppen. Då tycktes det liksom 0111 någon gick med tunga och långsamma steg uppföre trappan, samt slamrade och skramlade med nycklar. V-- blef uppmärksam, ban steg upp gick in i salen, och hörde nu tydligt att någon genom förstugan nalkades106

salsdörren. Korrt derpå öpnades den, ock en menniska inträdde långsamt med ett blekt, vanstäldt ansigte, hållande i den ena handen en armstake med brihnande vaxljus, och i den andra en nyckelknippa, Y-- igenkände på ögonblicket Håfmästaren, och var just i begrepp att fråga honom livad han ville så sent pä natten, då lian intogs af en iskall rysning -vid anblicken af gubbens hela väsende och af det hemska spökliga uttrycket i lians förstelnade anletsdrag. Han insåg genast att han hade en sömngångare framför sig. Gubben gick med afmätta steg tvärs öfver salen rakt fram till den igenmurade dörren, som i fordna dagar fört upp i tornet. Tätt framför densamma stannade han och utstötte ur djupet af sitt hröst ett tjutande läte, som så hemskt genljöd i sälen att V -

- bäfvade af fasa. Sedan ställde Daniel armstaken på golfvet, häftade njrckelknippan fast i bältet och började att med båda händerna skrapa på väggen så alt bloden framträngde mellan naglarna, derunder stånkade och suckade han liksom, marterad af namnlösa qval. Nu lade han örat intill muren liksom för att lysna på något, gjorde en rörelse mecl handen hvilken tycktes hafva för-afsigt att lugna någon, lutade sig ned, upptog armstaken lrån golfvet oeh smög sig åter med afmätta steg ut genom dörren. V- - följde honomT 07

sakta med en lyckta i handen. De gingo utföre trappan, gubben öpnade den stora porten, och V- - smög sig behändigt igenom; nu begaf Daniel sig till stallet och sedan ban Lill V--s stora förvåning ställt armstaken på ett så passande ställe att den icke kunde göra minsta skada och likväl tillräckligt upplyste bela byggningen, framtog han en sadel och seldon , löste en häst från spiltet, sadlade den på det sorgfälligaste, fästade omsorgsfullt sadelgjorden och uppspände stegbyglarna. Sedan hän ännu med en hand full hö torkat pannremmen på betslet, log han hästen i tygeln och förde den ur stallet under det lian smällde med tungan, och med handen klappade hästen på halsen. Ute på gården stannade liau några ögonblick i en ställning, liksom om lian erhölt befallningar hvilka ban med en nickning på hufvudet lofvade att verkställa. Sedan förde han hästen tillbaka i stallet, afsadlade den åter, och fastbandfc xlen vid silt spillt. Derpå tog ban armstaken, tillslöt stallet, återvände till slottet och gick slutligen till sitt rum som ban sorgfälligt tillriglade efter sig. Detta uppträde hade gjort ett djupt intryck på V--; aningen om en fasansfull missgerning uppsteg som ett dystert afgrunds spöke i hans sinne, och'lemnade honom icke mer. Endast sysselsatt med sin myndlings botande belägenhet, trodde han sig åtminstone bö-IOS

ra begagna hvad han selt, till dennes fördel. Andra dagen då skymningen inbröt inträdde Daniel i hans rum för att mottaga några anvisningar angående hushållningen. Då fattade V- - honom i begge armarna och sade under det ban förtroligt tiyckte honom ned i en stol: llör min gamle vän! Jag har länge velat fråga dig hvad du tänker om all den villervalla som Hubert s besynnerliga testamente förorsakat? — Tror du att den unge mannen verkligen är Wolfgangs i lagligt äktenskap födde son? — Gubben böjande sig tillbaka öfver stolkarmen, undvek V--s genomträngande på honom rigtade blickar och utropade vresigt: Hm! — Det kan vara och icke vara. Hvad angår det mig, hvem som bebagar må gerna för mig blifva Herre här. — Men jag tänkte, sade Y-- under det ban närmade sig gubben och Jade handen på hans axel, att då du åtnjutit den gamle Baronens bela förtroende,så har ban visserligen icke förtegat sina söners förhållanden för dig. Intet sannt? han me-delade dig underrättelser om den förbindelse "Wolfgagn mot hans vilja ingått? — Jag kan icke påminna mig något sådant yttrande,' svarade gubben i det han på ett obyfsadt sätt gäspade ganska högt. — Du är sömnig gubbe sade V--; har du kanske tillbragt en orolig natt? — Icke som jag vet svarade den gamle liknöjdt, men jag villlog/

gå och göra anstalt om aftonmåltiden. Yid dessa orden reste han sig mödosamt upp från stolen, under det han gned den Ii lök la ryggen, och gäspade ännu högre än förut. Blif då qvar gubbe ropade V--i det han fattade lians hand och tvingade honom att satta sig; men gubben, som blef stående framför skrif-bordet mot hvilket han stödde sig med begge händerna och lutade kroppen fram åt, frågade vresigt. — Nå än se3n, hvad angår testamentet mig, hvad har iag alt göra med tvisten om fideikommisset. — Derom, föll V - - honom i talet, vilja vi ochså aldeles intet mera tala, men om något helt annat, kära Daniel -- Du är rnislynt,du gäspar—alt detta vittnar om en sällsam mattighet, och jag är nu nästan böjd att tro att det verkligen var du som förleden natt.- - Nå hvad gjorde jag förleden natt? afbröt honom gubben utan att ändra sin ställning. Då jag, fortfor V - - i går vid midnatts tiden satt deruppe i den gamla herrens kabinett bredvid den stora salen, inträdde du ganska stel ocli blek, gick fram Lill den igenmura- ' de dörren, skrapade ined begge händerna på väggen, ocli stånkade lika som plågad af olidliga qval. Är du en sömngångare Daniel? Gubben sjönk ned på stolen som Y- - skjutit fram åt honom; intet ljud kom öfver hans läppar; den starka skymningen tillät icke alt urskilja hans anlets-110

drag, Vanmärkte endast att han andades kort och tungt, och att lians tänder skallrade. — Ja, fortfor V-- - efter några ögonblicks_ tystnad, ja! det är en egen sak med sömngångare. Andra dagen veta de icke det aldra minsta om detta besynnerliga tillstånd, och om alt livad de derunder företagit sig. — Daniel förblef stum. — Jag liar redan förr uplefvat en dylik händelse som deu i går med dig, sade V--vidare. Jag hade en vän hvilken,vid fullmånans början regelbundit liksom du anställde nattliga vandringar. Ja! många gånger satte han sig ned och skref bref. Men det aldra märkvärdigaste var, att om jag sakta började att hviska i örat på honom, så lyckades det

mig ganska snart att få honom att tala. Ilan besvarade riktigt alla de frågor man gjorde honom, och till och med det som ban vakande skulle hafva förtegat flöt nu ovilkorligt, liksom kunde han icke motstå den på honom verkande makten, öfver hans läppar. — Besitta! jag tror att om en sömngångare aldrig så länge förteg en begången, missgerning, så skulle man kunna utforska den af honom då han vore i detta sällsamma tillstånd.—• Väl dem hvilka liksom vi käre Daniel hafva ett godt samvete, vi kunna fri It vara nattvandrare, af oss skall man ej utleta någon förbrytelse. — Men hör Daniel, du vill säkert upp i det astronomiska tor-net när du så ohyggligt skrapar på den tillmurade dörren. — Du "vill visst laborera liksom den gamle Rodrik. — Nå, nå! derom skall jag nästa gång fråga dig. — Under det V-- talade hade gubbens darrning märkligt tilltagit, och hela hans kropp flög nu liksom skakad af en häftig kramp, och ban utbrast i ett gällt men likväl otydligt mummel, V - - ringde på betjeningen. Man inbar ljus, gubben förblef i samma tillstånd man uppreste honom och förde honom som en utan medvetande rörlig automat i säng. Sedan detta hjelplösa tillstånd varat omkring en timma föll han i en vanmagts-liknande sömn. Då han vaknade begärde han vin, och sedan man gifvit honom döt bortskickade han den betjenten som ville- vaka hos honom, och inneslöt sig efter vanlighten i sitt rum, Y - - hade verkligen beslutit att anställa det försök hvarom ban talat med Daniel, ehuru han icke kunde dölja för sig sjelf, att sedan denne nu var underrättad om sina sömnvandringar, skulle han säkert använda all möda för att undgå hans uppmärksamhet, och att en bekännèise aflagd i detta tillstånd ej var synnerlig att bygga på inför domstolen. Icke dess mindre begaf Y - - sig vid ininattstiden till salen i hopp att Daniel, som det är vanligt med sömngångare, skulle blifva tvungen att handla mot sin vilja. Yid midnat-1 u3

ten uppstod et stort buller på gården. V-« hörde tydligt 'huru ett fönster slogs in. Han skyndade ned, ocli då han genomvandrade korridorenia, rullade en stinkande rök emot honom, hvilken han snart blef varse kom ur håfmästarens rum. Denne bar man just då sanslös ut för att i en annan kammare lägga honom på en säng. Yid midnatten blef en dräng., så berättade betjeningen, väckt af ett sällsamt dåft klappande: han trodde att något händt gubben, och lagade sig liii att stiga upp för att komma honom till hjelp, då nattväktaren med hög röst ropade: Eld! elden är lös! Herr håfmästarens rum står i ljusan låga! — Vid dessa upprepade rop voro snart flera tjenare till hands; men alla bemödanden att uppbryta dörren förblefvo fruktlösa. JNu skyndade de ut på gården, men den be-slutsamme nattväktaren hade redan slagit in fönstret i det låga, i nedra våningen belägna rummet och nedrifvit de brinnande gardinerna, hvarpå några ämbar vatten snart släckte elden. Man fann håf-, mästaren liggande afdånad på golfvet. Hans hand omfattade ännu krampaktigt armstaken hvars brinnande vaxljus antändt fönstergardinerna och sålunda föranledt vådeiden. Nedfallna brinnande stycken hade svedt gubbens ögonbryn samt en del af lians huf-vudhår, och liade icke nattväktaren blifvit

varse1 u3

' ' f

varse elden så hade Daniel utan räddning varit förlorad. Till sin icke ringa förvåning fann betjeningen att dörren till rummet var på indre sidan förvarad med tvenne nyss anbragta reglar hvilka aftonen förut ej funnits der. V - - insåg att håfmästaren hade velat göra det omöjligt för sig att lemna rummet, men lian kunde likväl icke motstå den på honom verkande kraften. Han föll i en allvarsam sjukdom; ban talade intet, han förtärde ganska litet föda, och stirrade med blickar, i hvilka döden var målad framför sig, liksom endast intagen af en enda fasansfull tanka. Y- - trodde att gubben aldrig mer skulle uppstå från sin sjuksäng. Den erfarne juristen hade gjort allt möjligt för att befordra sin myndlings fördel, han måste nu tåligt afbida utgången, och ämnade således återvända till K - - Hans afresa var utsatt till den följande morgonen. V - -inpackade sent om aftonen sina papper och dokumenter, då föll honom ett litet paket i händerna som Baron Hubert a£ R - - lemnat honom förségladt med påskrift: Att läsa sedan mitt testamente är öpnadt; och han kunde ej förklara för sig sjelf huru det var möjligt att han icke till detta ögonblick tänkt derpå. Han stod just i begrepp att bryta förseglingen, då dörren öp-

N att-Stycke na

8u4

nådes och Daniel inträdde med sakta spöklika steg. Han lade ett svart häfte, som han bar under armen, på

skrifbordet, nedsjönk sedan med en ångestfull suck på båda knänen, tryckte V--s händer krampaktigt i sina, och sade med en dåf ihålig röst, som om den kommit ur grafvens djup: *3Jag skulle ogerna vilja sluta mitt lif på schavotten — den der uppe dömme! — sedan uppreste han sig mödosamt under ömkliga stànkningar, och lemnade rummet lika sakta som han inträdt,

"V -- tillbragte hela natten med att genomläsa häftets och paketens innehåll. Begge hade en noga gemenskap med hvarandra, och bestämde af sig sjelfva de vidare mått och steg som borde tagas. Så snart Y-- anländt till K -- begaf han sig till Baron Hubert af R-- soin mottog honom med en stötande stolthet. Den märkvärdiga följden af detta samtal sora började s vid middagstiden och oafbrutit fortfor till långt in på natten, var att baronen den andra dagen förklarade inför domstolen, att ban i följe af sin fars testamente ärkände pretendenten till fideikommisset för baron Rodrik af R--s älste son "Wolfgans af R--s i lagligt äkten» skap med fröken Julie af St. Val födde son och således äfven för lagligen legitimerad Fidei-kornmiss-arfvinge. När haii115

tom' ;ned från tings-saleri stod hans vagn medpösthästar förspänd framför dörren,och han afreste hastigt, qvarlemnande moder och syster. De s-kulle kanske aldrig mera återse honom, hade han jemte andra gåtli-» ka yttranden skrifvit till dem. Rodriks förundran öfver den vändning saken tog var ej ringa ; lian had enträget V - - att förklara sig, livad som föranledt detta underverk, och hvilken hemlighetsfull makt rar med i spelet. Men V- - hänviste honom till framtiden, när han tagit Fidei-Kommisset i besittning. Ty egendomens öfverlemnande kunde nemligen icke ännu ske , emedan domstolen, ej tillfredsställd med Huberts förklaring fordrade utom-dess Rodriks lagliga legetimerande. V--ärbjöd baronen att ho på R..säte, och tillade att Huberts moder och syster, för ögonblicket genom hans hastiga afresa , bragta i förlägenhet, föredrogo det lugna vistandet på stamgodset, för den dyra stadens bullrande lefnadssätt. Den förtjusning hvarmed Rodrik antog förslaget, att tillbringa åtminstone någon tid under samma tak med baronessan och hennes dotter» beviste hvilket djupt intryck Seraphine, denna hulda intagande varelse gjort på honom. Verkligen förstod Baronen att så väl begagna vistandet på R--säte, att han inom få veckor vunnit Seraphirtes kärlek och modrens samtycke till sia förening

tt iS

med den älskvärda flickan. Denna sakernas gäng föreföll Y - - allt för hastig, i-synnerhet då Rodriks legetimerande som Fidei-Kommissarie till R--säte ännu var tvifvelaktigt. Bref från Kurland afbröto idyll-lifvet på slottet. Hubert hade ej visat sig på sina gods utan directe begifvit sig till Petersburg hvarest han antagit krigstjenst och gått i fält mot perserna , med hvilka Ryssland just då var i krig. Detta gjorde baronessans och hennes dotters afresa till de kurländska egendomarna, der oordning och förvirring herrskade, nödvändig. Rodrik hvilken redan ansåg sig som en adopterad son, underlät icke att göra sin älskarinna sällskap, och sålunda blef, då äfven Y-- återvände till IC - - slottet ödsligt som förut. Hofmästa-rens svåra sjukdom tilltog med hvarje dag, så att ban sjelf förespådde sin nära förestående död, och hans sysla uppdrogs åt en gammal jägare vid namn Franz som varit en trogen tjenare hos baron Wolfgang. Ändtligen efter lång väntan erhöll V-« tillfredsställande underrättelser från Sveitz. Prästen som förrättat vigseln var längesedan död; men man fann af hans hand antecknadt i kyrkoboken att den person hvilken ban under namnet Born sammanvigt med Fröken Julie af St. Val, fullkomligt legitimerat sig hos honom som baron Wolfgang af R- äldsta sonen af baron Ro-• I!7

deri k af R- till R - säte, man hade utömdess funnit tvänne vid vigseln närvarande vittnen, en Köpman i Geneve och en gammal fransysk Kapiten som bosatt sig i Lyon, för hvilka Wolfgang äfvenledes upptäckt sitt verkliga stånd, och deras med ed bestyrkta utsago bekräftade prestens anteckning i kyrkoboken, I kraft al dessa ojäfaktiga lagliga bevis, påyrkade nu V - sin klients rättigheter, och intet stod mera i vägen för Fidei-Kommissets öfverlåtande hvilket skulle ske den påföljande hösten. Hubert hade stupat redan i den första slagtning han bevistat, ett lika öde hade drabbat honom som hans-yngre bror, hvilken föll i striden ett år före sin fars död; sålunda tillföllo godsena i Kurland baronessan Seraphi.ne af R--och blefvo en vacker hemgift för den öfvermåttan lycklige Rod rik. Det var i November då Enke-baronessan, Roder i k och hans brud anlände- till R-säte. Fi-dei-Kommisset öfverlemnades åt sin lagliga ägare och derpå följde Rodriks förening med Seraphine. Flere veckor förflöto i lustbarheters hvimmel, tills ändteligen de af nöjen öfver sig mättade gästerna, den ena

efter den andra lemnade slottet till V--s stora tillfredsställelse, emedan ban ej ville afresa från R -sätife förr än ban på det nogaste invigt-den unge Fidei-Kommissari-en i alla förhållanden af sin nya egen-dorasrätt. Rodriks farbror hade med den samvetsgrannaste noggranhet hållit räkning öfver inkomsterna och utgifterna, så att då Rodrik endast årligen erhållit en ringa summa till sitt underhåll hade det kapital af reda penningar som man funnit bland den gamle baronens cjvrarlå-. tenskap blifvit betydligt ökadt. Hubert både endast de trenne första åren uppburit Fidei-Kommissets inkomster, men deröfver utställt en skuldsedel, och intecknat denna fordran i den honom tillfallande andelen af de kurländska egendomarna,— |V • hade sedan den tiden då Daniel visat sig för honom som sömngångare, valt den gamle Rodriks sängkammare till sin Boning, i afsigt att så mycket säkrare utforska livad Daniel sedermera frivilligt bekände för honom. Det var således i detta rum, och i den derintill stötande salen som Baronen och Y- kommo tillsammans vid sina göromål. Der sutto nu begge vid den klart brinnande eldbrasan, V - med pennan i handen uppttecknande summorna, och beräknande Fidei-Kommissa-riens rikedomar, under det denne med i iorss lagda ärmar plirade på de uppslagna räkningarna, och på de vigtiga docu-xnenterna. Ingen af dem förnamm hafvets döfva brusande , fiskmåsarnas ångestskrik, som,bebådande ett annalkande oväder flaxade hit och dit, samt flögo med vingarna119

mot fönsterrutorna, ingen af dem gaf akt på den storm som uppstod vid midnattstiden, och vild hvinande susade genora slottet, och sammanträngd i skorstenarna och i de smala gångarne, vidrigt pep och tjöt. Slutligen efter en väderilning som skakat hela byggningen, då plösligt sälen dystert upplystes af fullmånan hvars sken fördunklades af moln, utropade V--, Ett-fasligt väder! — Baronen alldeles fördjupad i utsigten af de rikedomar, som tillfallit honom, svarade likgiltigt — under det ban vände om ett blad i räkningarne of*-ver inkomsterna — i sanning ganska stormigt! Men huru spratt han ej till, rörd af förskräckelsens isande hand, då dörren hastigt öppnades och en blek spöklik gestalt med döden mälad i de förvridna an-letsdragen inträdde. Det var Daniel, hvilken V-- liksom alla andra trodde ligga vanmägtig i en svår sjukdom, och ur stånd att röra någon lem, men som drifven af fullmånans verkan ånyo börjat sina nattliga vandringar. Mållös stirrade baronen på gubben, men när denne nu under dödsångestens ängsliga suckar skrapade på väggen, då intogs baronen af en djup fasa, håret reste sig på hans hufvud, med döds-blekt ansigte stod han upp, geck i en hotande ställning emot gubben, och ropade med en dundrande röst, som gaf genljud i sälen: Daniel! — Daniel! hvad gör duhär vid denna stunden? Då utstötte gubben detta hemska, denna tjutande klagan, likt ett, dödligt såradt kreaturs läte, sotn han låtit höra då "Wolfgang ville belöna hans trohet med penningar, och sjönk sedan till marken. Y - - ropade betjeningen, man upplyfte gubben, men alla bemödanden att återkalla honom till lifvet voro fruktlösa. Då ropade baronen, aldeles utom sig: Store Gudi — Store Gud! har jag icke ofta hört att sömngångare kunna nedstörta döda om man ropar dem vid namn? — Jag — jag olycksalige — jag har mördat den stackars gubben — I bela min lefnad skall jag icke mera njuta något lugnt ögonblick! — Sedan betjeningen bortburit liket och lemnat salen, tog V-- den sig ännu alltid anklagande baronen vid handen, förde honom under en djup tystnad fram till clen igenmurade dörren, och sade: Den som här nedsjönk död för edra fötter, harön Rodrik, var er fars gudlöse mördare! — Likasom såg han afgrundsan-dar, stirrade baronen på V - denne fortfor: Det är nu väl tid att uppenbara för er den förfärliga hemligheten, som hvilat på denne syndare och tvungit honom den förbannade att irra omkring under nattens timmar. — De ord hvilka ni ropade i den afskyvärde sömngångarens öron voro de sista er olycklige fader uttalade. Den e-yiga försynen tillät sonen att hämnas på131

fadrens mördare! — Bäfvande, ur stånd att uttala ett enda ord, hade baronen nedsatt sig med V - - bredvid eldbrasan. V- -började med innehållet af den uppsats Hubert efterlemnat honom, och som han ej fick uppbryta förr än testamentet blifvit öpnadt. Deri anklagade sig Hubert, i uttryck som vittnade om den djupaste ånger för ett oförsonligt hat mot sin äldre broder, en känsla som beherrskat hans hjerta allt sedan det ögonblicket då den gamle Rodrik stiftat Fidei-Kommisset. Hvarje vapen var honom beröfvadt, ty om det äfven lyckats honom att på illistigt sätt stifta oenighet mellan fader och son, så var ingenting vunnit derigenom, emedan Rodrik sjelf ej ägde makt att beröfva den äldste sonen sin förstfödslorätt, och säkert i följe af sina grundsatser ej försökt' det, om äfven hans hjerta och sinne varit aldeles vända ifrån honom. Först då. Wolfgang i Geneve inlåtit sig i en kärleksförbindelse med Julie af St. Val trodde Hubert sig se en utväg att förderfva sin broder. Det var vid denna

tid som ban, i samråd med Daniel på nedrigt sätt sökte förmå gubben till beslut hvilka skulle hafva bragt hans son till förtviflan.

Han visste att enligt Rod riks åsigter kunde endast förbindelsen med en af130

fäderneslandets äldsta familjer för evärdeliga tider grunda Fidei-K om missets glans. Gubben hade läst denna förbindelse i stjernorna, och hvarje öfverdådigt kullkastande af konstellationernas utsago borde efter hans tanka bringa förderf öfver stiftelsen. Ur denna synpunkt syntes således Wolf-gangs förbindelse med Julie, gubben en djerf förgripelse, rigtad mot den makts beslut som bistått honom i alla verldsliga företag och rättfärdigade hvarje anslag att förderfva J u lie , hvilken liksom ett dämoniskt. väsende stod i vägen för framgången af hans planer. Hubert kände sin broders till vansinnighet gränsande kärlek .för Julie, hennes förlust måste göra honom outsägligt olycklig, kanske döda honom, och han blef så myaket heldre en verksam medhjelpare i gubbens^ ilskefulla planer, som han sjelf fattat en brottslig böjelse för Julie och hoppades att vinna henne för sina afsigter, En synnerlig himmelens skickelse ville alt de ond-skefullaste anslag strandade emot Wolf-gangs beslutsamhet, ja! att det lyckades honom bedraga brödren. För Hubert blef Wolfgangs verkligen ingångna äg-tenskap äfven som hans sons födelse en hemlighet. Med aningen om en nära förestående död, erhöll den gamle Rodrik tillika den öfvertygelsen, att Wolfgang åk tat den honom förhatliga Julie, i debbref hyaii b.au befallte §ia son att på en bestämd dag inställa sig på R-.säte för att tillträda ... Fidei-kpm.misset förbannade ban honpm pflj lian icke upplöste denna förbindelse. Detta, bi ef uppbrände "Wolfgang vid sin faders likkista... ; •

Till' Hubert skref gubbenatt W-o.;lf-gan.g var gift med J ul i e t men att ban •skulle., upplösa. detta, ägtenskapt, Hubert ansåg delta. som. en iubiHi?ing af den a-riingsfulla fadren, men ban förskräcktes! litet d.å,Wolfgang sjelf» på R-säte icke allfi)ast mecj. mycken frimodighet, bekräftade fadrens aning, utan; äfven tillade att Julie skänkt honom en son, och att ban innan kort skulle glädja sin.älskade maka, som hitintills endast ansett honom, för Köpmannen Born från K--, med underrättelsen om sitt verkliga stånd, och, sina .stora rikedomar. Han ville sjelf resa till Geneve för att hämta den älskade makan, men innan han hann; utföra detta beslut bortlofvade döden honom. Hu.ber.t förteg sorgfälligt hvad han visste om denx lagligt äktenskap med Ju lie. födde sonens tillvarelse, och tillegnade sig således Fideikommisset., hvilket hardt tillfalla denne. Ödet påminte honom på det kännbaraste sätt om hans brott, genom det bat som mer och mer upplågade mellan hans båda söner. Du är en stackars fattig usling, sa-12 4

de den äldste, en tolfårig gosse, till sin yngre broder; men när vår får dör blir jag Fidei-Kommissarie till R--säte, och då måste du vara ödmjuk och artigt kyssa min hand, om1 jag skall gifva dig penningar till en ny* röck. -— Den yngste drifven till raseri af sin broders gäckande stolthet,'kastade en knif som han just höll i banden emot honom, och sårade honon; nästan dödligt. Hubert befarande änna flere olyckshändelser, skickade den- yngste till P eters bur g hvarest hän sedermera gick i krigstjenst, stred uüder Suwar-ows befäl mot frahsmännerna, och stupade. Blygseln, och den vanära som derigenom skulle komma öfver honom, afhöll honom att uppenbara hemligheten af sin orättvisa och bedrägliga besittning, men han beslöt att ej mera undandraga den lagliga ägaren en enda groschen. Han inhämtade underrättelser i Geneve, och erfor att Fru Born, otröstlig öfver sin mans obegripliga försvinnande, kort efter denna händelse aflidit, men att en redlig man upptagit den -urtge Rodrik Born och besörjde hans uppfostran. Då gaf Hubert sig tillkänna under ett främmande namn, som en slägtinge af den på en sjöresa förolyckade Köpman Born, och öfversäncle summor hvilka voro tillräckliga att dermed på ett anständigt och sorgfälligt sätt låta uppfostra den unge Fidei-Kommissarien.125

Det är redan bekant huru ban noggrannt redoviste Fidei-Kommissets inkomster, och förordnade genom sitt testamente, Hubert talade i sällsamma, gåtlika uttryck om sin broders död, af hvilka man kunde sluta att derunder någon sällsam hemlighet var förborgad och att Hubert åt« minstone medelbart deltagit i någon gudlös gerning. Innehållet af det svarta häftet förklarade att, till Huberts förrädiska correspondens med Daniel var bifo* gadt ett blad, skrifvit och undertecknadt af Hofmästare!! sjelf. V - - läste en bekännelse, som kom hans innersta att bäfva. Daniel hade föranledt Huberts ankomst till R--säte, det var han som underrät-tadt honom om de i den gamla baronens qvarlåtenskap fundna hundra femtio tusende Riksdalerna. Man vet huru Hubert blef mottagen af sin

broder, huru han, bedragen i alla sina önskningar, och förhoppningar ville bort, och huru Y-- förmådde honom att dröja cjvaV. I Daniels inre kokade blodigt hämdbegär, som han ämnade tillfredsställa .på den unge mannen, hvilken velat jaga bort honom som en skabbig liund. Han underblåste allt mer och mer det outsläckliga bat, som rasade i den olycklige Huberts bröst mot brödren. I tallskogarna, på varg-jagt, under storm och oväder, blefvo de ense om att förderfva Wolfgang. Skaffa honom urja6

Vägen! mumlade Hubert under det ban vände sig å>t sidan och siktade med sin bössa. Ja! skaffa honom ur vägen! gnisslade Daniel, men icke så, icke på detta siitt. — Han bedyrade nu högt och dyrt, att ban ville mörda baronen utan att någon lefvande varelse skulle få aning derom. När Hubert ändtligen erhållit penningar ångrade han detta anslag och ville bort för att undvika vidare frestelser. Daniel sjelf sadlade cm natten hans häst och förde den ur stallet, men när Hubert ville svinga sig upp i sadeln, sade Daniel med ihålig röst: Jag tänker du blir qvar på Fidei-Kommisset, som i detta ögonblicket tillfallit dig, baron Hubert, ty den stolte Fidei-Kommissarien ligger sönderkrossad i tornets djup. — Daniel hade märkt att Wolfgang plågad af törst efter rikedomar, ofta stod upp om natten, och trädde utanför dörren som i fordna dagar fört upp till tornet, och skådade med trängtande blickar ned i djupet hvarest efter Daniels utsago ännu betydliga skatter skulle ligga förborgade. Beredd derpå stod således Daniel den afgörande natten utanför salsdörren. När ban hörde baronen öppna dörren till tornet , trädde ban in och smog sig bakom "Wolfgang som stod tätt bredvid afgrunden. Baronen vände sig om och ropade förskräckt då ban blef varse den gudlöse7

tjenaren, ur hvars ögon mordbegär redan gnistrade: Daniel, Daniel! hvad gör du här vid denna stunden? Men då ropade Daniel vildt: ned med dig du skab-bige hund, och störtade genom en kraftig stöt med foten, den olycklige ned i djupet. — Djupt skakad af denna rysliga missgärning hade den unge baron Rodrik ingen ro mera på slottet. Han flyttade till sina gods i Kurland, och kom endast årligen hvarje höst till R-säte. Den gamle Franz försäkrade att Daniel, hvars förbrytelse han anade, ännu alltid visade sig vid fullmånans början , och beskref detta spökande alldeles så som V - - sedermera erfor om det, då han genom sin besvärjelse fördref det. — Upptäckten af dessa omständigheter, som vanärade fadrens minne hade äfven drifvit den unge baron Hubert ut i verlden.

Så slutade' min Oncle sin berättelse , nu tog han min hand och sade med ganska vek röst, under det hans ögon fylldes med tårar: kusin! — kusin! — äfven hon den hulda qvinnan har fallit ett offer för den olyckliga skickeisen, de hemska makterna soin drifva sitt väsende på stamgodset.. Två dagar efter sedan vi lemnat R--säte föranstaltade baronen till godt slut en slädfart. Han sjelf körde för Seraphine, men då vägen sluttade utföre en backeI 38

skyggade hästarna på en gång utan att någon kunde förklara ordsaken dertill, och rusade fnysande och flåsande blindvis fram: Gubben — gubben förföljer oss ropade baronessan med bäfvande röst! I samma ögonblick blir hon genom den stöt som knllstjelper slädan, kastad långt bort

— man finner henne liflös -- hon är död!

— Baronen är otröstlig öfver hennes förlust, hans lugn liknar en döendes! — Aldrig mera komma vi till R--säte kusin!

Den goda gubben teg, jag lemnade honom med blödande hjerta, och endast den allt lindrande tiden förmådde mildra den djupa smärta, i hvilken jag trodde mig förgås.

År voro förflutna. Y- - hvilade längesedan i grafven, jag hade lemnat mitt fädernesland. Då drefvo krigsstormarna, som ödeläggande härjade Tyskland mig långt in i norden till Petersburg, På återresan ej mera långt från K - - for jag under en mörk sommarnatt längs med Ö-_stersjöns kuster, då jag blef varse framför mig på himmelen en stor tindrande stjerna. När jag kom närmare såg jag väl på den röda fladdrande lågan, att livad jag ansett för en stjerna/ var en stark eld, men det var mig omöjligt att begripa huru9

ra den kunde sväfva så högt i luften; Kamrat, livad är det för en eld der framfor oss? frågade jag postillonen; å! svarade denne, det är ingen eld, det är B.-sätes fyrbåk. B-säte! Som postillonen nämde detta namn, framställde sig med de lifligaste färgor bilden af de på händelser rika höstdagar jag der tillbragt. Jag såg bàronen —Ser aphin

e — men äfven de gamla besynnerliga tanterna — mig sjelf, med ett ljust mjölkansigte, väl friserad och pudrad, i ömtålig ljusblå klädnad — ja l mig, den förälskade—framsuckande som en blåsbälj sina klagovisor för den älskade.—-I det djupa vemod som genombäfvade mig, uppfladdrade likt brokiga ljusstrålar V-s kraftiga skämt, som syntes mig nu vida mera roande. Sålunda upprörd af smärta och sällsam fröjd, steg jag tidigt om morgonen ur vagnen i R-säte framför posthuset. Jag igenkände förvaltarens boning och frågade efter honom. Med förlof, sade postskrifvaren i det han tog pipan ur munnen, och lyfte på nattmössan, med fÖrlof, här bor ingen förvaltare, detta är ett kongligt Amt, och Herr Amtsrådet behagar ännu att sofva. Igenom frågor erfor jag att baron Rodrik af R-, den sista Fideikommissarien, redan för sexton år sedan aflidit barnlös, och att Fidei-commissët i följe af stiftningsbrefvet till-Natt-Styckena 9i3w

fallit staten. — Jag geclc upp till slottet i det låg i rüiner. Man hade begagnat en stor del af stenarna till fyrbåkens upp-byggande, så försäkrade en gammal bonde som kom ur tallskogen och med hvilken jag inlät mig i samtal. Han visste ännu att berätta om spöket, huru det väsnats på slottet, och försäkrade att ännu i synnerhet då fullmånan inföll, lät hemska klagotoner höra sig bland ruinerna.

Beklagansvärde, gamle, kortsynte Ro-drik! hvilken förderflig makt manade du upp ur afgrunden, som dödligt förgiftade i sin första uppkomst den ätt, som du med starka rötter hoppades grunda för evigheten.Jgna? Bennet.

För mänga år sedan lefde en rask jägare vid namn Andreas, inom det Ful-daiska området, lian hade fordom varit lifjägare hos Gref Aloys af Vach, hvilken han åtföljt på dess vidsträckta resor, genom det sköna Italien, och en gång då de på de osäkra vägarna i Konungariket Neapel blefvo anfallne af stråtröfvare, hade han genom sin rådighet och tapperhet räddat sin Herre ur en stor lifsfara. I det värdshuset i Neapel hvarest de togo in, var en fattig, ganska skön flicka, som af värden hvilken upptagit henne som ett fader- och moderlöst barn, blef ganska hårdt behandlad, och tvungen att förrätta de gröfsta syslor i köket och inom huset. Andreas sökte, så begripligt det var honörn möjligt, att uppmuntra henne genom tröstande ord.140

och flickan fattad® en sSdan kärlek till honom, att hon ej mera kunde skilja sig frän honom, utan samtyckte att följa med till det kalla Tyskland. Grefven af Va ch, rörd af Andreas3s böner och Georgill as tårar, samtyckte att hon fick sätta sig bredvid den älskade Andreas på kuskbocken, och sålunda i hans sällskap göra den besvärliga resan. Redan innan de kommit öfver Italiens gränsor, låt Andreas viga sig viel sin Georg in a, och när de slutligen anländt till Grefven af Vaclis gods, trodde ägaren sig rikeligen ^belöna sin trogna tjenare, då han utnämde honom till skogvaktare.

Med sin Georgina och en gammal dräng flyttade han nu till den enstaka, Ödsliga skog som ban skulle skydda mot friskyttar och skogstjufvar. Men i stället för det välstånd, som Grefven af Yach låtit honom hoppas, förde han ett ganska mödosamt, besvärligt och torftigt lif, samt råkade snart i bekymmer och elände. Den ringa vinst som tillföll honom genom vedhandel var sällsynt och osäker, och den trägård, af hvars odlande och begagnande ban lofvat sig så mycken hjelp, ödelades ofta af vargar och vildsvin, oaktadt hans o,ch hans drängs oförtrutna vaksamhet, så ajtt en enda natt ofta tillintetgjorde det si-s|a hoppet om lifsuppehälle. Utomdess*J33

hatades hans lif städse af friskyttar ock skogsljufvar. Han motstod hvarje frestelse som en redlig, gudfruktig man, hvilken heldre ville lida nöd än tillegna sig orätt-mätigt gods, och förvaltade sin sysla troget och modigt, derföre förföljde elaka menniskor honom äfven på försåtligt sätt, och endast hans trogna doggar skyddade honom för nattliga anfall af denna röfvarhop. Georgina, ovan' vid klimatet och lefnadssättet i den vilda skogen, aftynade synbart. Hennes brunaktiga ansigtsfärg förvandlades till gul, hennes lifliga blixtrande ögon blefvo dunkla% och hennes fylliga , rika växt aftog med hvarje dag. Ofta vaknade hon under de månljusa nätterna. Skott smällde på afstånd i skogen, doggarna tjöto, sakta stod hennes man upp från sitt läger, och smög sig brummande med drängen ut i skogen. Då had hon o-ändligt Gud och alla helgon att förlossa henne och hennes älskade man ur denna rysliga ödemark, och den beständiga lifs-faran. En gosses födelse lade slutligen Georgina på sjuksängen, och då hon af-mattades stundligen, så förutsåg hon sin nära föreetående clöd. Dystert grubblande smög den olycklige Andreas omkring; all lycka hade med hans hustrus sjukdom vikit från honom. Liksom gäckande spök-lika varelser tittade villbrådet fram ur buskarna, men när ban a ('tryckte sin büs-»341

sa, var del försvunnit. Han fällde icke mera något enda djur, och endast hans dräng, en öfvad skytt, förskaffade det villebråd han var pligtig att leverera Grefven af Vach. - En gång satt han bredvid Ge or gin as säng, de stirrande blickarna träffade på den älskade qvinnan, som i högsta grad afmattad knapt mera andades. I dyster, tonlös smärta hade han fattat hennes hand, och hörde ej på den späda gossens qvidande, som i brist af näring ;var nära att försmäkta. Drängen hade redan tidigt på morgonen begifvit sig till Fulda, i afsigt att för de sista hopsparda styfrarna anskaffa några förfriskningar åt den sjuka. Intet menskligt, tröstande väsende fanns i grannskapet, endast stormen hvinade i skorrande hemska klagotoner genom de svarta" tallarna, och dog-garna tjöto liksom i tröstlös jämmer om» kring sin olycklige herre. Då hörde Andreas på en gång ett prasslande utanför huset liksom af menskliga fotsteg. Han trodde det var den återkommande drängen, ehuru ban ej kunde vänta honom så tidigt tillbaka, men hundarna sprungo ut och skällde häftigt. Det måste vara eu främmande. Andreas geck sjelf ut, Då trädde en lång, mager man emot honom, insvept i en grå kappa och en resmössa djupt nedtryckt i ansigtet. "Jag har gått .vilse i skogen, sade den främmande, stor-»341

mon rasar ner från bergen, vi få ett förskräckligt oväder". Skulle ni ej tillåta mig min herre, att träda in i er boning, för att hvila och vederqvicka mig till fortsättande af min resa?" Ack herre, svarade den bedröfvade Andreas, ni kommer i en nödens och eländets boning, utom en stol på hvilken ni kan hvila er, förmår jag icke bjuda er den ringaste vederqvickelse. Min stackars sjuka hustru lider sjelf brist derpå, ocli min dräng, som jag skickat till Fulda, återkommer ej förrän sent i afton med några förfriskningar. Under dessa orden hade de inträdt i rummet. Den främmande aftog sin mössa och kappa, under hvilken han bar en rensel och ett litet skrin. Han framdrog äfven eu dolk och tvenne puffertar. Andreas trädde till Georginas säng, hon låg i ett sanslöst tillstånd. Den främmande närmade sig äfven, betraktade länge den sjuka; med skarpa, betänksamma blickar, fattade han hennes hand och undersökta noga pulsens slag. När Andreas nu full af förtviflan utropade: Ack Gud! nu dör hon väl? svarade den främmande: Visst icke, min vän var blott lugn. Det felas er hustru intet annat än kraftig, sund föda, och för det första skall ett läkemedel, som på en gång retar och styrker, göra bästa nyttan. Jag är väl ingen läkare utan snarare en köpman, men likväl ej oerfarenj läkarekonsten. Jag är sedan uråldriga tider i besitsning af många arkana, som jag förer med mig, och hvilka jag äfven stundom säljer, V^id dessa orden öppnade den främmande sitt skrin, framtog en liten flaska, dröp några droppar af den dunkelröda likören på en bit socker, och gaf det åt den sjuka. Sedan hämtade han ur sin ränsel en slipad k rist a 11-fi ask a med kostligt Rhenskt vin, och hällde några matskedar deraf i den vanmägtiges mund. Derefter befallte ban, att den späda gossen skulle läggas i sängen vid modrens bröst, och att man ostörda skulle Öfverlemna dem åt hvilan.

Andreas var till mods, som om ett helgon skulle nedstigit i denna ödemark, för att bringa honom tröst och hjelp. I början hade den främmandes genomträngande, fasta blick afskräckt honom, men nu kände ban sig dragen till honom af det sorgfälliga deltagande han visat den stackars Georgina, och af den ögonskenliga lindring ban förskaffat henne. Han berät-. tade den främmande utan förbehåll,, att ban just genom den bevågenhet hans hus-bonde, Grefven af V a ch visat honom då han utnämndt honom till skogvaktare, råkat i nöd och elände, samt yttrade att ban väl aldrig mera i sin lifstid skulle komma ur fattigdom och torftighet. Den137

främmande tröstade honom, och menade att en oförmodad lycka ofta riktat den utan hopp lidande med a|la lifvets förmåner, men att man väl äfven sjelf måste våga något för att vinna lyckans gunst. Ack! kära herre! svarade Andreas, jag förtröstar på Gud oah alla helgons förböner, till hvilka min fromma hustru och jag dagligen andäktigt bedja. Hvad skall jag då göra för att förskaffa mig guld och rikedomar? Äro de mig ej beskärda af Guds vishet, så vore det ju syndigt att trakta derefter; men skall jag ännu i denna verlden komma i välstånd, hvilket jag önskar för min stackars hustrus skull , som öfvergifvit sitt fädernesland för alt följa mig i denna ödemark, så sker det nog utan att jag för lumpna timliga egodelar vågar kropp och själ i fara. Den främmande smålog på ett ganska sällsamt sätt vid detta den fromme Andreas' tal, och var just i begrepp att svara något, då Ge or gina med en djup suck vaknade ur den sömn hvari hon fallit efter intagandet af de läkemedel den främmande gifvit henne. Hon kände sig underbart styrkt, äfven gossen smålog lugnt och mildt vid hennes bröst. Andreas var utom sig af glädje, han gret, han had, han jubilerade omkring i huset. Drängen var emedlertid återkommen och tillredde så godt ban kunde af de uppköpta lifsmedlen en mål-j 38

titi, i hvilken nu äfven den främmande deltog. Den resande kokade sjelf en kraftsoppa åt Georgina, och man såg att han blandade deri allehanda kryddor och in-gredientier som han fört med sig. Det hade blifvit sent på aftonen, den främmande måste således tillbringa natten hos skogvaktaren. Han bad att man skulle tillreda en halmbädd åt honom i samma rum der Andreas och Georgina såfvo. Det skedde. Andreas, som oron Öfver hustrun hölt vaken, bemärkte huru den främmande spratt till vid hvarje tyngre andedrag af Georgina, huru han stundeligen stod upp, sakta nalkades hennes säng, undersökte pulsen och gaf henne läkemedel.

Då morgonen inbröt hade Georginas tillstånd synbart bättrat sig; Andreas tackade den främmande, som han kallade sin skyddsengel, ur sitt innersta hjerta. Äfven Georgina yttrade, att Gud säkert bönhört hennes ifriga böner och skickat lionom till hennes räddning. Den främmande tycktes på visst sätt finna dessa lifliga utbrott af tacksamhet besvärliga; han var synbart förlägen, ocli yttrade den ena gången efter den andra, att ban skulle varit ett missfoster, om ban ej bistått den sjuka med sina kunskaper ocli de läkemedel han förde med sig. Utomdess vore13;)

icke hans Värd honom, utan han sin värd förbunden för det nian, oaktadt den nöd som herrskade i huset, så gästfritt mottagit honom, och ban ville alldeles icke lemna denna tjenst obelönad. Yid dessa orden framdrog han en väl försedd penningpung, tog några guldstycken derur och räckte dem åt Andreas: Men min herre, sade denne; huru och hvarföre skulle jag kunna mottaga penningar af er? att herbergera er i min boning då ni förvillat er i den vidsträckta ödsliga skogen, var ju en kristens pligt, och tror ni er vara mig förbunden derföre, så har ni ju rikligen, ja! mer än jag kan yttra med ord, belönt mig derigenom att ni, som en insigtsfull, konsterfaren man, räddat min älskade hustru ur en ögonskenlig lifsfara. Ack! Herre! hvad ni gjort mot mig skall jag1 i evighet aldrig glömma, och måtte Gud förunna mig, att med lif och blod vedergälla er ädla handling! Yid dessa orden af den redlige Andreas lågade en hastigt uppblossande eld ur den främmandes ögon: Ni måste nödvändigt mottaga dessa penningar, min redlige vän, sade ban. ni är skyldig det åt er hustru, som ni derigenom kan förskaffa en sundare föda, och bättre skötsel; ty det behöfver hon ännu, om hon icke skall falla tillbaka i sitt förra tillstånd, och om hon skall kunna gifva tillräcklig näring åt sitt späda barnä»4°

"Ack Herre! svarade Andreas, "upptag' det icke illa, men en inre röst säger mig att iag ej bör mottaga ert oförtjenta ädelmod. Denna inre röst, hvilken jag alltid som mitt skyddshelgons högre ingifvelse hörsammat, har hitintills ständigt ledsagat mig säkert genom lifvet, och skyddat mig för alla faror som hotat mig både i. andelig och lekamlig måtto. Vill ni vara ädelmodig, och ännu slösa mera godhet på mig ovärdige, så skänk mig en liten flaska af ert underbara medikament, så att min hustru genom dess välgörande kraft må blifva återställd. Ge or gina uppreste sig i sängen, och den sorgsna vemodiga blick hon kastade på sin man, tycktes bönfalla honom , att denna gången ej allt för strängt följa sin inre öfvertygelse, utan emottaga den välgörande mannens gåfva. Den främmande märkte det, ocli sade: Nå, om ni då alldeles icke vill e-mottaga mina penningar, så skänker jag dem åt er goda hustru, som väl ej skall försmå min goda vilja, att rädda er ur den tryckande nöden. Dervid grep ban åter i sin penningpung, närmade sig Ge-or gin a, och gaf han henne en gång till så mycket penningar, som ban förut erbjudit Andreas. Georgina såg på det sköna glänsande guldmyntet, med af glädje lågande ögon. Hon kunde ej framstamma ett enda ord till tack, men klara tå-i4t

rar runnö utför hennes kinder. Don främmande vände sig hastigt bort från henne, och sade till Andreas: Se, min vän, ni kan dristigt mottaga min gåfva, ty jag meddelar er endast en ringa skärf af mitt stora öfverflöd. Jag vill tillstå för er, att jag icke är hvad jag synes vara. I anledning af min simpla klädnad, och att jag som en vanlig krämare vandrar till fots, tror ni säkert att jag är fattig och endast försörjer mig mödosamt af små förtjenster på marknaderna i städerna och byarna; jag måste således säga er, att jag genom en lycklig handel som jsg i flere år drifvit med kostbara klenoder, blifvit en ganska välmående man, och endast af gammal vana fortsätter detta kringvandrande lefnadssätt. I denna ränsel, och i detta lilla skrin förvarar jag de dyrbaraste smycken af till en del i den äldsta forntiden slipade äkta stenar, hvilka äro värda många många tusende Riksdaler. Jag har denna gången gjort ganska lyckliga affärer i Frankfurt, så att det på långt när icke är hundrade-delen af min vinst som jag skänkt er hustru. Utomdess gifver jag e-der alldeles icke dessa penningar för intet, utan önskar till återtjenst en och annan beredvillighet af eder. Jag ville som vanligt vandra från Frankfurt till Cassel, men geck vilse.

Emedlertid har jag funnit att vägen genom denna skog, soin re-sande vanligen undvika, just föl* fotgängare är den angenämaste, hvarföre jag äfven alltid hädanefter ämnar färdas den , och då tänker jag taga in hos eder. Jag skall således besöka eder tvenne gånger om året, nämligen vid påsktiden, då jag vandrar från Frankfurt till Cassel, och om hösten, när jag från Micbelsmäss-marknaden i Leipzig, begifver mig till Frankfurt, och derifrån till Sweitz, samt kanske äfven till Italien. Då skall ni mot god betalning härbergera mig en—, två eller väl ofta tre dagar, och det är den första återtjenst jag begär af er.

Utomdess ber jag att ni vill förvara detta lilla skrin, som innehåller handelsvaror hvilka jag icke behöfver i Cassel, till dess jag återkommer i höst. Jag vill ej dölja att dessa dyrbarheter äro värda flera tusende Riksdaler, men derföre behöfver jag icke anbefalla eder någon ovanlig sorgfällighet, emedan den redlighet och fromhet ni visat, öfvertygar mig att J omsorgsfullt skulle förvara äfven det ringaste jag anförtrodde eder; så mycket mer skolen J således göra det med så dyrbara saker, som de äro hvilka jag nu lemnar i er vård. Se der den andra tjenst jag fordrar af er. Min tredje begäran skall synas er besvärligast att uppfylla, men är för närvarande vigtigast för mig.ifö

Ni måste på en dag lemna er älskade hustru, och'ledsaga mig genom skogen på vägen till Hirs ch feld, hvarest jag ämnar besöka några bekanta, och sedan fortsätta min resa till Cassel; ty utom det att jag ej riktigt känner vägen genom sko-: gen, och således för andra gången kunde gå vilse, utan att då finna tillflygt hos någon så redlig man som ni, så är det äfven icke rätt säkert här i trakten. Er, som. skogvaktare skall man ej våga anfalla, men jag, en ensam vandrare kunde lätt vara blottställd för någon fara; ty man talade i Fra nkfurt om att ett röfvareband, som hitintills uppehållit sig i trakten af Schafhausen och äfven sträckt sig till Strasburg, numera begifvit sig in på. Fuldaiska gebitet,, emedan de från Leipzig till Frankfurt resande köp-männerna lofv^ dem en rikare vinst än de kunde erhålla annorstädes. Det kunde va-Ta möjligt att de redan i Frankfurt lärt liänna mig som en rik Juvel-handlare. Har jag således gjort mig förtjent af er tacksamhet genom er hustrus räddning, så kan ni rikligen-belöna mig derigenom, att ni ledsagar mig genom skogen till stora landsvägen. Andreas var med glädje benägen att uppfylla allt hvad man fordrade af honom, och gjorde sig genast färdig, som den främmande önskade; påtog sin jägareuniform, väpnade sig med en144

dubbelbössa och en dugtig hirschfängare, och befallte drängen att hopkoppla tvenne af doggarna. Den främmande hade emedlertid öppnat det lilla skrinet och framtagit derur de präktigaste smycken, hals-och armband, örringar och spännen, soni lian utbredde på Georg in as säng, så att hon alldeles icke förmådde att dölja sin glädje och förvåning deröfver. Men när nu den främmande uppmuntrade henne att påtaga ett af de skönaste halsbanden, fästade de rika armbanden kring hennes väl bildade armar, och sedan höll en liten spegel framför henne, hvari hon rätt kunde betrakta sig, och hon då fröjdade sig med barnslig glädje, sade Andreas till den främmande: Ack! Herre! Hvarföre uppväcken ni begär hos min stackars hustru, att smycka sig med prydnader, som alldeles icke anstå henne, ocli icke heller kläda henne. Upptag det icke illa, Herre! Men det enkla röda korallhalsband, som min Georgina hade om halsen första gången jag såg henne i Neapel, är mig tusende gånger kärare än dessa glimmande smycken, som förekomma mig rätt bedrägliga och fåfängliga» Ni är också för mycket sträng, svarade den främman-med ett hånfullt småleende, då ni icke en gång vill tillåta er hustru under sin sjukdom det oskyldiga nöjet, att pryda sig

med»341

med fnina smycken, som ftlldeles icke äro bedrägliga utan ganska äkta. Vet ni då icke att just sådana prydnader förorsaka fruntimren en innerlig glädje? Och då ni säger, alt sådana smycken icke anstå eder Georg i na, så måste jag påstå motsatsen. Er hustru har skönhet nog att förhöja hvarje prydnad, och ni kan icke veta om hon ej äfven en gång blir rik nog att äga och bära sådana smycken. Andreas sade med ganska allvarsam och eftertrycklig ton: Jag ber er, Herre! fäll icke så hemlighetsfulla ocli sällsamma yttranden. Eller vill ni förleda min stackars hustru , att hon af fåfähglig åtrå efter sådana verldsliga och flürdfulla prydnader, skall så mycket mera tryckande känna sin fattigdom, och derigenom förlora all lefnads-glädje och munterhet. Packa åter in edra sköna saker, min Herre. Jog vill troget förvara dem tills er återkomst. Men säg mig endast ifall, hvilket Himmelen förbjude! en olycka

emedlertid skulle drabba er, så att ni icke mera återkom i mitt hus, hvar jag då skall aflemna skrinet, och huru länge jag skall dröja med juvelernas alle vererande till den ni uppgifver. Äfven anhåller jag litt få veta ert namn: "Jag heter Ignaz Dentier och är,som ni redan vet, handlande: Jag har hvarken hustru eller barn, och mina slägtingar bo Nått-Styck ena. i o*46

i Walliser-landet. Men det är mig o-möjligt att älska och högakta dem, ty de hafva icke hekymrat sig om mig när jag var fattig och behöfvande. Skulle jag således efter tre års förlopp icke låta höra af mig, så tag ni lugnt besittning af skrinets innehåll; men då jag väl vet att både ni och Geo r gina skulle neka att mottaga detta rika arf af mig, så skänker jag i hvarje händelse juvelskrinet åt er son, som jag ber er, när J låten bekräfta hans döpèlseförbund *) att tillägga namnet Ig-naz". Andreas visste i sanning icke hvad han skulle tänka om den främmande mannens frikostighet och ädelmod. Han stod alldeles mållös framför honom, under det Georgina tackade honom för hans goda vilja, och försäkrade, att hon ville bedja Gud och alla Helgon, att de måtte beskydda honom under hans långa och be-ßvärliga resor, och städse tyckligen återföra honom i hennes hus. Den främmande smålog efter sin vana på ett ganska sällsamt sätt, och mente att en skön qvinnas bön säkert hade mera verkan än hans; ban "ville således öfverlemna omsorgen om bönen åt henne, samt för sin del endast förlita sig på sin kraftfulla härdade kropp, och sina goda vapen.

En ceremonie i Katholska kyrkan, som vanligen förrättas dä bnrnet upphunnit sex års lider.

(öfver sått, anm.)

i147

Detta den främmandes yttrande misshagade högeligen den fromme Andreas, emedlertid qväfde han det svar som sväfvade på hans läppar, och skyndade på den. främmande att nu genast anträda vandringen genom skogen, emedan han annars icke förr än sent på natten skulle åter- ' komma till sitt hus, och hans Georgi-na derigenom blifva försatt i ångest och oro.

Den främmande sade äunu vid afskedstagande! till Ge or gin a: att ban uttryckligen tillät henne att pryda sig med hans smycken1 om det gjorde henne nöje, då hon ju • dessutom i den vilda skogen saknade hvarje förströelse. Ge or gin a rodnade af inre glädje, ty lion kunde icke qväfva det hos hennes nation medfödda begäret efter lysande prydnader, och särdeles efter kostbara äkta stenar. — Nu vandrade Denner och Andreas raskt framåt i den dystra, ödsliga skogen. I den tätaste småskogen vädrade hundarna omkring, och glafsade under det de med kloka, vältaliga ögon sågo på sin Herre. Här är icke säkert, sade Andreas, uppspände ha nen på sin bössa, och skred åtföljd af hundarna försigtigt frantför den främmande köpmannen. Ofta förekom det honom som om något rasslade i buskarna, och stundom tyckte han sig se mörka ge-»341

sialter på afständ, hvilka snart äter försvunno bland träden. Han ville lössläppa sina hundar: Gör det ej min vän, ropade Denner, ty jag kan försäkra eder att vi icke hafve det ringaste att frukta, Knapt hade ban uttalat dessa orden förr an en lång svartmuskig harl med yfvigt hår och stora mustacher samt en bössa i handen framträdde ur buskarna få steg i-från dem. Andreas gjorde sig färdig alt skjuta. Skjut icke, skjut icke! ropade Denner. Den mörka gestalten nickade vänligt åt honom, och förlorade sig sedan bland träden. Ändtligen voro de ur skogen på den solrika landsvägen. Jag tackar er hjertligen för er godhet att ledsaga mig, sade Denner, återvänd nu till er boning; skulle ni åter träffa sådana gestalter som dem vi sett,, så fortsätt lugnt er väg, utan att bekymra er om dem. Låtsa som ni icke blef dem varse, behåll edra hundar i kopplet, så skall ni utan ringaste fara uppnå er boning. Andreas visste icke hvad ban skulle tänka om allt detta och om den besynnerliga köpmannen, hvilken, liksom en andebesvärjare, förmådde alt hålla fienden pä afstånd. Han kunde icke begripa hvarföre ban, utrustad nied denna gåfva, lålit ledsaga sig genom skogen. Oförskräckt vandrade Andreas hem, och intet misstänkt förekom honom under vägen, utan han anlände»341

välbehållen till sin Jxming, hvarest Ge-orgina, som frisk och munter lemnat sängen, fuil af glädje skyndade i lians armar.

Andreas's lilla hushållning erhöll, ett helt nytt skick genom den främmande köpmannens frikostighet. Knapt var

Ge-orgina återställd förr än han begaf sig med henne till Fulda, och oberäknadt de nödvändigaste beliofven inköpte många saker till deras husliga inrättning, hvarigenom den erhöll ett slags utseende af välmåga. Dertill kom , att sedan den främmandes besök, tycktes friskyttar och skogstjufvar vara bannlyste från trakten, och. Andreas således lugnt kunde sköta sin sysla. Äfven hans jagtlycka var återkommen, och han sköt nu som fordom nästan aldrig miste. Den främmande infann sig vid Michaeli-tiden, och q var stån--nåde i trenne dagar. Han försäkrade att han beslutit sätta dem i välstånd, och sålunda göra sitt hviloställe i skogen angenämare och beqvämare.

Nu kunde den bildsköna Georg i. na ltläda sig bättre: lion tillstod för Andreas, att den främmande skänkt henne en sirligt arbetad guldnål, sådan som flickorna och qvinnorna i många trakter af Italien bruka, för att dermed uppfästa det ij5O

rika flätor delade håret Andreas's panna mörknade, men i ögonblicket var Georgina utom dörren, och kort derpå återkom hon alldeles så klädd och utsirad som Andreas första gången sett henne i Neapel. Den sköna gyldene nålen prunkade i det svarta håret, i hvilket hon smakfullt inflätat brokiga blommor, och Andreas måste-tillstå, att den främmande ganska sinnrikt valt sin skänk, för att dermed rätt glädja Georgina,

Andreas dolde ej denna tanka för sin hustru, som försäkrade att den främmande säkert var hennes skyddsengel , hvilken räddat henne ur den djupaste torftighet och försatt henne i välstånd. Hon kunde icke begripa hvarför Andreas var: så tystlåten, så förbehållsam mot den främmande, och i allmänhet så sorgsen och tankfull. Ack! kära hjertans hustru, sade Andreas, den inre rösten, som då så högt varnade mig, att icke mottaga liågot af den främmande, har sedermera ingalunda tystnat. Jag plågas ofta af samvetsförebråelser. Det förekommer mig liksom orättfångit gods med den främmän-•des penningar kommit i mitt hus , och derföre kan jag icke rätt glädja mig öfver hvad som köpes derföre. Jag kan nu väl oftare vederqvicka mig med kraftfullare föda och ett godt glas vin, men tro mig,i5i

älskade Georgina, när fordom en förmånlig vedhandel blef afslutad, och den gode Guden beskärde mig några ärligt för-tjenta groschen mer än vanligt, då smakade ett glas sämre vin mig mycket bättre än nu det kostbara vinet, som den främmande förer med sig ät oss. Jag kan alldeles icke vänja mig vid denna besynnerlige köpman, och jag är ofta ganska hemsk till mods i hans närvaro. Har du ej anmärkt, bästa Georgina, att han alldrig förmår se någon rätt i ögonen? Dessutom blixtra ofta hans små insjunkna ögon på ett så sällsamt sätt, och stundom skrattar ban så - - djefvulskt kunde jag säga-, vid vårt enfaldiga tal, att en rysning dervid öfverfallet- mig. — Ack! måtte min inre fruktan ej besannas! Ofta förekommer det mig, som om hvarjehanda hotande o-lyckor lågo gömde i bakgrunden, hvilka den främmande en gång skall mana fram, sedan han först insnärjt oss i sina konstiga snaror.

Georgina sökte att förjaga dessa sin mans dystra föreställningar, i det hon försäkrade att hon ofta i sitt fädernesland och isynnerhet i sina fosterföräldrars hus lärt känna personer, hvars yttre var ännu mera tillbakastötande, men som det oaktadt i botten voro ganska goda menniskor,»5a

Andrens syntes tillfredsställd, men inom sig sjelf beslöt han likväl att vara på sin vakt.

Den främmande infann sig åter hos Andreas när dennes gosse, ett underskönt barn, alldeles modrens afbild, var nio månader gammal. Det var G eor gill as namnsdag, hon hade utsmyckat den lilla på ett utländskt och sällsamt sätt, sjelf påtagit sig sin kära neapolitanska drägt, och tillagat en bättre måltid än vanligt, hvartill den främmande ännu ökade en flaska kostligt vin ur sin ränsel. jNär de nu sutto förnöjda till bords, och den lilla gossen blickade omkring sig med ovanligt kloka ögon, började den främmande: Ert barns utmärkt förståndiga väsende, lofvar i sanning redan nu mycket, och det är skada att J icke ären i stånd att gifva det en uppfostran, som svarar emot (less anlag. Jag hade väl ett förslag att göra e-cler, men ni skulle förkasta det, ehuru ni borde besinna att det endast åsyftar er lycka ocli nytta.]Ni vet att jag är r i k , ocli barnlös, jag liar fattat en synnerlig kärlek och tillgifvenhet för detta barn -Öfverlemna det åt mig! — Jag förer det till Strås hu r g, hvarest det skall erhålla den bästa uppfostran lios en af mina vänner, en gammal ärbar fru, och sålunda i framtiden förorsaka er stor glädje. Wii5s

blefve då befriade från en stor börda, men ni måste snart taga ert beslut, ty jag är nödsakad att ännu denna natt afresa. På mina annar bär jag barnet till närmaste by, der tager jag sedan en vagn. Vid dessa orden af den främmande ryckte Ge or gin a hastigt gossen, som ban gungat på sina knän, från honom, mot sitt bröst, under det att tårar framträngde i liennes ögon. Se, Herre! sade Andreas, huru mill hustru besvarar ert förslag, och så är äfven jag sinnad. Er afsigt kan vara rätt god, men huru skulle ni vilja beröfva oss det käraste vi hafva på jorden? Huru, kan ni kalla det en börda, som skulle förljufva vårt lif äfven om vi försniäg-tade à den djupaste torftighet, ur hvilken er godhet ryckt oss? Se, Herre! ni säger sjelf att ni hvarken har hustru eller barn, derföre är den sällhet okänd för er, hvilT ken liksom ur det öppna himmelrikets herrlighet nedströmmar öfver tvenne makar vid ett barns födelse, Det är ju den renaste kärlek och outsägligaste lycksalighet, som uppfyller föräldrars hjertan när de betrakta sitt barn lugnt och tyst sofvande vid modrens bröst , men byars barnsliga tunga likväl vältaligt jollrar oni deras kärlek och lefnadslycka, — Nej, Herre! så stora än de välgerningar äro, hvarmed ni öfver hopa t oss, så uppväga de ükväl, ej på långt när vårt barns vär»154

de, ty hvilka skatter i verlden kuhna väl komma i jemförelse dermed? Kalla oss således icke otacksamma, Herre! att vi så rent ut afslå ert tillbud. Vore ni sjelf far så behöfde vi inga vidare ursäkter. Nå nå ! svarade den främmande under det ban dystert blickade åt sidan, jag trodde mig göra er en tjenst derigenom att jag förhjelpte er son till lycka och rikedom. Ären i icke nöjda dermed så skole vi icke mer tala derom. — Georgina kysste och smekte gossen, liksom om han, räddad ur en stor fara, blifvit henne återskänkt. Den främmande bemödade sig synbart att synas otvungen och munter; men man märkte likväl allt för väl, huru mycket hans värdfolks vägran att lemna honom barnet, förtrutit honom. I stället för att, som ban sagt, ännu samma afton afresa,, qvarstannade han åter i trenne dagar, hvilka han icke som vanligt tillbragte hos Georgina, utan han geck på jagt med Andreas och låt denne berätta sig mycket om Gref Aloys af Yach. När Ig-naz Denner sedermera besökte sin vän Andreas, omtalade han icke mera sin plan att taga gossen med sig. Han var, på sitt vis, vänlig som förut, och fortfor att gifva Georgina rika skänker, samt uppmuntrade henne ånyo ~att så ofta det roade henne, smycka sig med de Juveler Andreas hade i förvar, hvilket hon äf-155

ven stundom hemligen gjorde. Ofta ville Denner som vanligt leka med gossen, men denne stretade emot, gret och ville alldeles icke mera gå till den främmande, liksom om han afvetat hans fiendtliga anslag att aflägsna honom från föräldrarne. — I tvenne år hade den främmande besökt Andreas, och tiden samt vanan hade ändtligen öfvervunnit dennes farhåga och misstroende till Denner, så att Andreas, nu lugnt och gladt njöt sitt välstånd. Det tredje året om hösten, då den tid vid hvilken Dellner vanligen plägade infinna sig, redan var förfluten klappade någon, under en stormig natt, häftigt på Andreas's dörr, och flera vilda röster ropade hans narlin. Förskräckt sprang han ur sängen, men då han frågade ut genom fönstret, hvem som. störde honom midt i natten, och tillade att han skulle lössläppa sina hundar, och låta dem bortjaga de obudna gästerna, had en af dem-att ban skulle öppna fölen vän, och Andreas igenkände Den-ners röst. När han nu med ljuset i handen öppnade husdörren, trädde Denner ensam emot honom. Andreas yttrade, att det förekommit honom som om flera röster ropat hans namn; men Denner svarade, att stormens tjutande säkert måste hafva bedragit honom. Då de inträdde i rummet, förundrade sig Andreas156

icke litet, när han närmare betraktade sin gäst och blef varse hans förändrade klädedrägt. I stället för den simpla grå kläd-ningen och kappan, bar han en mörkröd tröja, samt en gördel af läder, i hvilken en dolk och tvenne pistoler voro fästade, utomdess var han ännu beväpnad med en bred sabel; till och med hans ansigte syntes förändradt, ty den annars släta pan-nan^ var nu beskuggad af buskiga ögonbryn, och ett tjockt, svart skägg betäckte läppar och kinder. Andreas! sade Denner och kastade en lågande blick på honom, Andreas! då jag för nära tre år sedan räddade din hustrus lif, då önskade clu det Gud måtte förunna dig tillfälle att vedergälla denna välgärning med ditt lif och blod. Din önskan är nu uppfylld; ty ögonblicket är nu för handen då du kan visa mig din tacksamhet och trohet; lag din bössa och följ mig få steg från din boning skall du erfara det öfriga. Andreas visste icke hvad han skulle tänka om Den ner s begäran, men då han påminte sig de ord ban åberopade, försäkrade ban: att ban vore beredd till allt som ej stred emot redligheten, dygden och religionen. Deröfver kan du vara ganska lugn utropade Denner, och klappade honom leende på axeln; och då han blef varse att Georgina

sprungit upp, och darrande af ångest omfamnade157

sin man, tog han henne i armen och sade under det han sakta sköt henne tillbaka. Låt ni utan fruktan er man föl ja med mig, om få timmar är han åter välbehål-len hos er, och rnedförer då kanske några vackra saker åt sin Georgina. Har jag väl någonsin menat illa med er? Har jag icke gjordt er godt äfven då ni misskände mig? i. sanning, ni ären ganska besynnerliga och misstrogna menniskor. Andreas dröjde ännu alltid att påkläda sig; då vände Denner sig till honom med af vrecle gnistrande ögon , ocli sade : Jag hoppas du ämnar hålla ditt löfte, ty nu gäller det, att bevisa dina ord med dina gerningar. Hastigt var nu Andreas påklädd, och under det han lemnade huset med Denner sade ban: Allt, Herre! vill jag göra för er, men något som ej är rätt kan ni väl ej fordra af mig, ty jag företager ej det ringaste som strider mot mitt samvete. Denner svarade icke utan geck raskt framåt. De hade framträngt genom de täta buskarna, och anländt till en temligen stor, fri gräsplan, då hvisslade D e litt er trenne gånger, så att det hemskt genljöd i bergsklyftorna, och det prasslade och susade på de dunkla gångstigarna, till dess slutligen mörka gestalter, spöklikt framträngde och slöt en krets omkring Denner. En af dem trädde fram ocli sade i det han visade på Andreas: Det

,i58

äv väl vår nya kamrat? icke sannt kapten? Ja, svarade Denner, jag liar hämtat honom ur sängen, han skall göra sitt profstycken vi kunna nu genast sätta oss i rörelse. Vid dessa orden uppvaknade Andreas likeom ur en döfvande dvala, kallsvett betäckte hans panna, men ban bemannade sig och utropade: Hvad du skänd-lige bedragare, du gaf dig ut för en köpman, och drifver en djefvulsk, gudlös handtering", är en nedrig röfvare! Aldrig i verlden vill jag blifva din kamrat och deltaga i dina nidingsverk, hvartill du velat förleda mig genom dina illistiga djef-vulska konster, värdiga den onde sjelf? Släpp mig genast bort, du öfverdådige bof, och öfvergif med ditt band denna trakt, annars ger jag ann ditt tillhåll för öfverheten, och dina nidingsverk erhålla då sin förtjenta lön; ty nu vet jag väl att du sjelf är den svarte Ignaz som med sitt band ofredadt gränsorna, röfvat, plundrat och mördat.;— Släpp mig bort på 'ögonblicket, jag 1can ej mera uthärda din åsyn. Denner skrattade högt: 'Hvad, du fege skurk! utropade ban, du understår dig att trotsa mig, att undandraga dig min vilja, min befallning? Har du ej redan länge varit vår kamrat? Har du ej redan i nära tre år lefvat af våra penningar? pryder sig ej din. hustru med våra röfyade smycken? Nu står du ibland oss167

och vill icke arbeta för hvad du njutit? Följer du oss icke, visar du dig icke genast som vår trogne stallbroder, så låter jag kasta dig bunden till händer och fötter i vår kula, och mina kamrater ila till din boning, antända den och mörda din hustru och dilt barn. Men jag behöfver väl ej tillgripa dessa medel, som endast blifva en följd af din halsstarrighet. Nå!

— välj — det är hög tid , vi måste bort

— Andreas insåg nu väl att den mind-sta vägran skulle kosta hans älskade Georgina och hans son lifvet. Han förbannade i sitt inre den svekfulle nedrige Denner, men beslöt likväl att skenbart foga sig efter hans vilja, utan att befläcka sina händer med rof och mord, och endast begagna sitt inträngande i bandets smyghål, för att vid första gynnande tillfälle upptäcka och tillfångataga dessa röfvare. öedan ban i tysthet fattat detta beslut, förklarade han Denner, att oaktadt den vedervilja ban kände, förpliktade likväl Georginas räddning honom att våga något, och att han således vore färdig följa dem, hvarvid ban endast bad, att man, då ban ännu var en nybörjare, så mycket möjligt, måtte förskona honom från att verksamt deltaga i deras förehafvande. Denner berömde hans beslut i det han tillade, alt ban alldeles icke fordrade att ban formligen skulle träda

\i6*o

Öfver till bandet, tvertom måste han fortfara att vara skogvaktare, ty som sådan hade ban redan varit bandet ganska nyttig, och detta skulle äfven vara förbållandet i framtiden.

Man hade intet mindre för afsigt än att öfverfalla och plundra en rik förpak-tares boning, sorn långt ifrån byen låg helt nära skogen. Man visste att förpak-taren, utom mycket silfver och kostbarheter, just då fått in en betydlig summa penningar för säd som han sållt, och röf-rarne lofvade sig ett så mycket rikare byte. Blossen blefvo

utsläckta och de vandrade tysta på de smala smygvägarne tills de kommo helt nära byggningen, hvilken några af bandet omringade Andra stego öfver muren som omgaf gården, och sprängde inifrån upp porten; några blefvo utställda på vakt, bland dessa befann sig Andreas. Snart hörde ban huru röfrar-ne bröto upp dörrarna, och stormade in i huset, han förnam deras svordomar, deras skrik, och de misshandlades jämmerrop. Ett skott aflossades. Förpaktaren — en modig man — hade troligen satt sig till motvärn, sedan blef allt tyst.— Uppbrutna lås skramlade, röfvare släpade stora kistor ut på gården. En af lörpakta-rens folk måste, gynnad af mörkret, hafvaVa undkommit och sprungit till byn; ty på en gång afbröt stormklockan nattens tystnad, och kort derpå strömmade hopar af menniskor med klart upplågande bloss fram på vägen till förpaktarens boning. Nu föllo skott på skott, röfrarna samlade sig på gården och nedsköto alla som nalkades muren. De hade antähdt sina bloss. Andreas som stod på en kulle kunde öfverse det hela. Med förskräckelse blef han varse bland bönderna jägare i sin husbondes Grefven af Vach livré'. — Hvad skulle ban göra? — Begifva sig till dem var omöjligt , endast den hastigaste flykt kunde rädda honom; men liksom fastrotad stod han der och stirrade in på förpaktar-gården, hvarest striden blef allt mera mordisk; ty de Vachiska jägrarne hade inträngt genom en liten port på sidan, och voro i handgemäng med röfrarna. Dessa måste gifva vika, de drogo sig ännu alltid fäktande ut genom den porten, i grannskapet der Andreas stod. Han såg Denner som oupphörligt laddade» sigtade ocli aldrig sköt bom. En ung, rikt klädd man omgifven af Vachiska jägare syntes vara deras anförare. På denne lade Denner an, men ännu innan skottet lossades sjönk han träffad af en kula med ett dåft skrik till marken. Röf-rarne. flydde —, redan framstörtade de Natt-Styck en a 11)Ö2

Vachiska jägrarna, då sprang Andrews liksom drifven af en oemotståndlig makt fram, och räddade Denner, hvilken han med en stark arm kastade på sina axlar och ilade derifrån. Utan att blifva förföljd uppnådde han lyckligen skogen. Endast då-och då hördes ett skott på afstånd, snart blef allt tyst, ett tecken att det lyckats röfrarna, hvilka sårade blifvit qvarlemnade på platsen, att undkomma i skogen, och att bönderna samt jägrarna icke funno rådligt att förfölja dem hlancl buskarna. Lägg mig nu ned Andreas, sade Denner, jag är sårad i foten , och det var en fördömd olycka att jag störtade omkull, ty oaktadt mitt sår smärtar mig mycket, tror jag icke en gång att det är farligt. Andreas gjorde som Denner sagt, och denne tog en liten flaska ur sin ficka, och när han öppnade den strålade ett klart sken derutur, vid hvilket Andreas noga kunde undersöka såret. Denner hade rätt, kulan hade endast rispat högra foten, men den blödde starkt. A n d r eas förbandt såret med sin näsduk, Denner livisslade i sin pipa; denna signal besvarades på afstånd, och nu bad han Andreas att långsamt föra sig uppföre den smala bergstigen, ty de skulle snart vara på ort och ställe. Verkligen varade det icke länge, så sågo de skenet af ett bloss frambryta mellan de171

mörka buskarna, ocli uppnådde den gräsplan från hvilken de börjat sitt tåg, och hvarest de öfverblefna röfrarne nu voro församlade. De upphäfde glädjerop då Denner framträdde ibland dem, och berömde Andreas som dystert grubblande ej förmådde frambringa ett enda ord. Det befanns att hälften af bandet var dödad, eller blifvit farligt sårad lemnad på platsen. Emedlertid hade några af röfrarna som voro uppdragna att bringa bytet i säkerhet, midt under fäktningen bortfördt flera kistor med dyrbarheter samt en betydlig summa penningar; så att ehuru företaget i det hela aflupit illa, var likväl bytet ansenligt. Sedan man aftalat det nödvändigaste, vände sig Denner, hvars sår man emedlertid sorgfälligt förbundit, och som nu tnera ej tycktes känna någon smärta, till Andreas och sade: Jag har räddat din hustrus lif, du har denna natt ryckt mig undan fångenskap och således äfven befriat mig från en säker död; vi äro qvitt. Du kan återvända till din boning. Om några dagar, kanske redan i morgon lemnar jag denna trakt* du behöfver således icke frukta att vi skola uppfordra clig till något dylikt företag som i dag. Du är en så gudfruktig narr, att vi ej kunna bruka dig. Det är emedlertid billigt att du erhåller din andel af dagens byte, och utomdess belönas för min rädd-164

ning. Tag derföre denna penning-pung, och behåll mig i vänlig åtanka, ty om ett år tänker jag besöka dig: "Gud i Himmelen bevare mig!" svarade Andreas häftigt, "att mottaga en enda styfver af edert skändliga rof. Ni bar endast genom de afskyvärdaste hotelser tvungit mig att följa eder, hvilket jag evigt skall ångra. Det var kanske synd att jag undandrog dig, du skändlige bof, ditt välförtjenta straff, men den Eviges långmodiga godhet skall förlåta mig det. Det förekom mig sojn om min Georgina i det ögonblicket bönfallit om ditt lif till vedergällning

att du räddat hennes, och jag kunde ej annat än rycka dig undan den hotande faran, ehuru jag dervid vågade rnitt lif och min ära, ja! satte min hustrus och mina barns välfärd på spel. Ty säg hvad hade jag väl haft att vänta om jag blifvit sårad? Ja! hvad hade det blifvit af min olyckliga hustru och af mitt oskyldiga barn, om man funnit min döda kropp bland dina gudlösa kamraters qvarlefvor? — Men var öfvertygad att om du ej lemnar denna trakt, och om en enda rof- eller mord-gerning kommer till min kundskap, så ilar jag på ögonblicket till Fulda och angifver dig för öfverheten". — Röfrarne ville rusa på Andreas för att bestraffa hans djerfva tal, men Denner afhöll dem derifrån med de orden:'i 65

Låt då den enfaldiga karlen prata, hvad skadar det oss? — Andreas fortfor Denner, du äfvensom din hustru och ditt harn är i mitt våld. Men du så väl som de skola ej lida något ondt, om du lofvar mig att förhålla dig stilla i din boning, och att förtiga denna nattens händelser. Dertill råder jag dig så mycket; mera, som min hämd i annat fall förskräckligt skulle drabba dig, och att öfverheten väl utom dess ej skulle lemna dig onäpst för ditt deltagande i vårt företag, och derföre att du så länge lefvat i åtnjutandet af röfvadt gods. Deremot lofvar jag dig, att jag alldeles 6kall öfvergifva denna nejd, och att åtminstoue jag och mitt band aldrig mera skola företaga några röfverier här. Sedan Andreas af nödtvång ingått på de vilkor röfvar-kapitenen föreslagit, och högtidligen aflagt tysthetseden, blef ban af tvenne röfvare, på gräsbevuxna gångstigar, förd till den stora vägen, som geck genom skogen. Det var redan ljus morgon då han inträdde i sin boning och omfamnade den af ångest och bekymmer nästan halfdöda Georgina, Han sade henne endast i allmänna ordalag: att Denner visat sig för honom som den nedrigaste bof, att han derföre afbrutit all gemenskap med honom, och att denna niding aldrig mer skulle träda öfv«r hans dörr-166

tröskel. Men juvelskrinet? afbröt honom Georgina. Då föll en tung börda på A n dre as's hjerta. Han hade ej tänkt på de dyrbarheter Denner qvarlemnat hos honom, och det syntes honom ober gripligt att äfven Denner ej omnämdt dem med ett ord. Han rådgjorde med sig sjelf livad han skulle företaga med detta skrin. Han tänkte väl på att bära det till Fulda och öfverlemna det åt öfverheten, men huru skulle ban kunna bemantla besittningen deraf, utan att åtminstone blottställa sig för en hotande fara, då ban bröt sitt till Denner gifna löfte? — Han beslöt slutligen att troget förvara denna skatt, till dess händelsen skulle erbjuda honom tillfälle att återställa den åt Denner, eller ännu bättre att, utan att bryta sitt löfte, öfverlemna den i öfverhetens händer.

Anfallet på förpaktare-boningcn hade väckt stor förskräckelse i bela trakten; ty det var det dristigaste vågstycke röf-rarnc på flera år företagit, och ett säkert bevis att bandet, hvilket 1'örst gjort sig kändt genom vanliga tjufverier, sedan genom ensamna resandes öfverfallande och plundring, nu måste vara betydligt förstärkt. Endast den händelsen att Grefven af Vachs brorson, åtföljd af flere af sin farbroders folk, tillbragt natten just i167

den byen, i hvars grannskap JËörpaktare-boningenlåg,och vid första aiarmet af bönderna , som drogo ut mot röfrarne, ilat till undsättning, räddade förpaktareus lif och större delen af hans förmögenhet. Tre af röfrarne, som blifvit liggande på stridsplatsen, lefde ännu den andra dagen, och deras sår voro ej dödliga. Man hade sorgfälligt förbundit dem, och inneslutit dem i byens fängelse; men då man den tredje dagen tidigt om morgonen skulle bortföra dem, fann man dem mördade af flera dolkstyng, utan att man kunde gissa huru det tillgått. - Domstolens hopp att genom fångarne erhålla närmare upplysningar om röfvarebandet, var derigenom tillintetgjorda

Andreas ryste i sitt inre när han hörde berättas allt detta, och erfor att flera af bönderna samt af de Vachiska jägrarne blifvit dels dödade, dels illa sårade. Starka patruller af Fuldaiska ryttare ströfvade omkring i skogen, och togo ofta in hos honom. I hvarje ögonblick måste Andreas befara att man skulle gripa Denner sjelf, eller åtminstone någon af hans band, och att denne skulle igenkänna somt angifva honom som deltagare i det djerfva anfallet. För första gången i sin lefnad kände ban det enda samvetets marterande qval, och lik-*68

väl hade endast kärleken till hustru och Larn tvungit honom alt gifva efter för Denners nedriga begäran.

Alla efterspaningar förblefvo fruktlösa. Det var omöjligt att komma röfrarne på spåren, och Andreas öfvertygade sig snart, att Denner hållit ord, och med sitt band lemnat trakten. De penningar ban ännu hade öfliga af Denners skänker, äfvensom guldnålen lade han bredvid smyckena i skrinet; ty han ville ej belasta sig med ännu mera synd, genom att pläga sig med röfvade penningar. Men genom denna inskränkning råkade Andreas åter i

torftighet och nöd. Likväl uppklarnade hans inre i samma mån som en längre tid förflöt utan att något störde hans lugna lif. Efter tvenne års förlopp skänkte hans hustru honom ännu ett gossebarn, utan att som första gången kastas på sjuksängen, ehuru hon ganska lifligt saknade den bättre föda och skötsel som då varit henne så välgörande. Andreas satt en gång i aftonskymningen förtroligt med sin hustru, som hade den nyfödde vid bröstet, under det den äldste brottades med en stor hund, hvilken som sin herres älskling, hade tillåtelse att komma in i rummet. Då inträdde drängen och sade att en karl som såg ganska misstänkt ut, redan i nära en timme smygit om-
169

kring huset. Andreas var justi begrepp att gå ut med sin bössa, då lian utanför liuset hörde någon ropa sitt namn, Han öppnade fönstret och igenkände viel första ögonkastet den nedrige Denner, som filer påtagit den grå köpmansdrägten och bar en ränsel under armen: Andreas ropade ban, du måste herbergera mig denna natt, i morgon fortsätter jag min vandring. Hvad! du oförskämde gudlöse bof! utropade Andreas ytterst uppbragt. Du vågar att åter låta se dig här! Har jag icke trogit hållit ord, endast på det du inåtte uppfylla ditt löfte och för alltid öfvergifva denna trakt? Du får ej mer träda öfver min tröskel, aflägsna dig skyndsamt clu mordgirige bof, annars skjuter jag ner dig! — Men vänta jag vill återgifva dig dina penningar och de smycken hvarmed du djefvul tänkte förblända min hustru, sedan måste du packa dig bort. Jag lemnar dig tre dagars tid, anar jag sedan på något sätt din eller ditt bands närvaro, så skyndar jag till Fulda och upptäcker allt hvad jag vet för öfverheten. Må du uppfylla dina hotelser mot mig och min hustru, jag förtröstar på Guds bistånd, och min goda bössa skall nog veta. att träffa dig din skurk. Nu hämtade Andreas hastigt det lilla skrinet för att nedkasta det Lill röfvar-kapte-nen, men när han*återträdde till fönstret1^0

var Denner försvunnen, och oaktadt hundarna vädrade öfverallt omkring, var han ingenstädes till finnandes. Andreas insåg nu väl att han, utsatt för Den 11 ers elakhet sväfvade i stor fara; han var derföre hvarje natt på sin vakt, men allt förblef lugnt och ban öfvertygade sig slutligen att Denner alldeles ensam ströfvat omkring i skogen. Föv att emedlertid göra ett slut på detta ängsliga tillstånd och lugna sijtt samvete, som plågade honom med förebråelser, beslöt han att ej tiga längre, utan upptäcka hela sitt oförskylda förhållande till Denner inför domstolen i Fulda, och då tillika aflemna juvelskrinet. Andreas visste väl att han ej kunde undvika bestraffning, men ban förlitade sig på sin ångerfulla bekännelse af ett felsteg, till hvilket den gudlöse Ignaz Denner med djefvulsk list förledt och tvungit honom, äfvensom på sin husbondes Grefven af Vachs bemedling, som säkert icke skulle neka den trogne tjenaren ett fördelaktigt vittnesbörd. Han hade flera gånger med sin dräng genomströfvat skogen, och intet misstänkt hade visat sig för honom, ingen fara hotade således hans hustru, och han ville nu utan dröjsmål begifva sig till Fulda för att utföra sin föresats. Om morgonen då han gjorde sig färdig att anträda sin resa, kom «lt bud från Grefven af Vacli, som lmd«befallning att genast föra honom till hans. husbonde. I stället för att begifva sig till Fulda vandrade han således med budet till slottet, icke utan fruktan för hvad denna ovanliga kallelse af hans herre kunde hafva att betyda. Då han anländt till slottet måste han genast inträda i Gref-, vens rum: "Gläd dig, ropade denne emot lionom, en alldeles oväntad lycka har blifvit dig till del. Påminner clu dig ännu vår gamle, knarrige värd i Neapel, din Georginas fosterfader. Han är clöd, men på dödssängen har hans samvete vaknat och förebrått honom det afskyvärda sätt hvarpå han behandlat den.stackars fader- och moderlösa flickan i och till ersättning derföre har han testamenterat henne två tusende dukater, som redan äro ankomna i vexlar till Frankfurt, och hvilka du kan lyfta hos min bankier. Yill du genast begifva dig till Frankfurt, så låter jag på ögonblicket utfärda de nödiga certificaterna, på det penningarna utan uppskof må blifva till dig utbetalta. Andreas var mållös al glädje och Grefven af Yach förlustade sig ej litet åt sin trogne tjenares hänryckning. Andreas beslöt sedan han sansat sig, att bereda sin hustru en oförmodad glädje; han antog derföre sin husbondes välvilliga tillbud, och begaf sig sedan han erhålliti72

de till legitimerande nödiga dokumentet-11a på vägen till Frankfurt.

Han låt säga sin hustru att Grefven afskickat honom i vigtiga angelägenheter, och att han således skulle blifva borta i några dagar. — Men, ankommen till F r a n k-furt hänvistes han af Grefvens bankier, hos hvilken han anmälte sig, till en annan köpman, som erhållit det uppdraget att utbetala den testamentarisk^ gåfvan. Andreas fann honom ändtligen och lyfte verkligen den betydliga penningsumman. Alltid sysselsatt med Georgina och

traktande efter att göra hennes glädje rätt fullkomlig, köpte ban hvarjehanda sköna saker åt henne, och äfven en gyldene nål, alldeles lik den Denner skänkt henne, och då han ej till fots kunde bära den tunga ränseln, skaffade ban sig en häst. Sålunda anträdde ban nu efter sex. dagars frånvaro, muntert sin återresa. Snart hade ban uppnått skogen och sin boning. Han fann huset noga tillslutit. Iiögt ropade han på drängen, på sin Georgina, ingen svarade; hundarna tjöto inspärrade i huset. Då anade ban en stor olycka, klappade hastigt på porten och ropade, Georgina! — Georgina! —• Nu knarrade ett vindsfönster, Georgina såg ut och ropade: Ach Gud! — Ach! Gud Andreas är det du! — Himmeleni73

Tare tack att du äter är här. När Alf-dreas nu inträdde genom den öppnade dörren, föll hans hustru dödsblek och högt snyftande i hans armar. Orörlig stod ban der, slutligen upplyfte ban sin. hustru som darrande i hela kroppen var nära att sjunka till marken och bar henne in i rummet. Men hans blod stelnade af fasa vid den rysliga anblick som här mötte hans blickar. Hela rummet var fullt a£ blodfläckar på golfvet och på väggarna, hans yngste son låg clöd på sin säng med krossadt bröst! — Hvar är Göran! hvar är Göran! skrek slutligen Andreas i vild förtviflan, men i samnia ögonblick hörde han huru barnet, som trippade nedföre trappan ropade efter fadren. — Sönderslagna glas, flaskor och tallrikar lågo omkring på golfvet. Det stora tunga bordet, som vanligtvis stod vid väggen, var flyttadt i midten af rummet. En kolpanna af sällsam form, flera små flaskor och ett fat med stelnad blod stodo på detsamma. Andreas tog sin lilla son ur sängen. Georgina förstod honom, hon frambar linnekläden i hvilka de insvepte liket och begrofvo det sedan i trägården. Andreas skar ett litet kors af ektrÈjd, och satte det på grafliögen. Intet ord, intet ljud kom öfver de olyckliga föräldrarnas läppar. I dyster smärtfull tystnad hade de fulländadt sitt arbete och suttox7 4

lin i aftonskymningen framför huset, med. de stirrande blickarna rigtade på marken. Först den andra dagen var Georgina i stånd att berätta hvad som tilldragit sig under Andreas's frånvaro. Fyra dagar efter sedan han lemnat sin boning, hade drängen åter vid middagstiden sett allahanda misstänkta gestalter smyga omkring i skogen, och Georgina derföre af innersta hjerta önskat sin mans återkomst. Midt i natten blef hon väckt ur sömnen af ett högljudt larmande och skrikande tätt utanför huset, drängen störtade in och förkunnade full af förskräckelse, alt huset var omringadt af röfvare och att på motstånd var icke att tänka. Hundarnà skällde förfärligt, men snart tycktes det som de blifvit tystade, och man ropade högt: Andreas! —-Andreas! —- Drängen fattade mod att öppna fönstret, och ropade ut, att skogvaktaren Andreas icke var hemma. Nå det gör Ingenting, ævarade en röst utifrån, Öppna endast dörren, ty vi måste taga in hos er, Andreas kommer snart efter. Hvad återstod för drängen annat än alt öppna porten, då strömmade en stor hop röfvare in, och helsade Georgina som deras kamrats hustru, hvilken anföraren hade att tacka för lif och frihet. De fordrade att Georgina skulle tillaga en styrkande måltidi *75

åt Jern, ty de hade denna natt utfört ett svårt stycke arbete, som lyckats förträffligt. Darrande och bäfvande upptände Georgina en stor eld i köket och tillagade måltiden, hvartill hon erhöllt villebråd, vin samt andra ingredientier af en bland röfrarne, som tycktes vara bandets köks- och källarmästare. Drängen måste duka bordet och inbära maten. Han begagnade ett ögonblick då man ej gaf akt på honom och smög sig till sin matmoder i köket. Vet ni väl, började lian full af förskräckelse, hvilket nidingsverk röfrarne denna natt föröfvat? Efter lång frånvaro, och många förberedelser hafva de för några timmar sedan öfverfallit Grefven af Vachs slott, och efter ett tappert motstånd mördat honom jemte flera af hans folk, samt tändt eld på slottet. Georgina ropade oupphörligt: Ack! min man, min man har visst varit på slottet. — Ack! den stackars Herrn. —> Under tiden sjöngo och larmade röfrarne i rummet, ocli låto vinet smaka sig förträffligt medan de väntade på maten. Morgonen började redan att gry, clå den förhatlige Denner anlände; nu blefvo de kistor och kappsäckar som de fört med sig på sina trosshästar öppnade. Georgina hörde huru de räknade mycket penningar, och huru silfvermyntet klingade;176

tle tycktes uppteckna alltsammans. Ändtligen när det redan var ljus dager bröto röfrarne upp, endast Denner blef qvar. Han antog en vänlig, blid min ocb sade till Georgina: Ni har väl blifvit rätt förskräckt min fru, ty er man tyckes icke hafva sagt er, att han redan sedan lång tid tillbaka är vår kamrat. „ Det gör mig i sanning ondt att ban icke kommit hem; han måste hafva tagit en annan väg och förfelat oss. Han var med på Grefven af Yachs slott,

denne eländige som i tvenne år på allt möjligt sätt förföljt oss, och hvilken vår hämd förleden natt drabbat. — Han föll stridande för er mans hand. Oroa er icke min fru, och säg Andreas, att han icke så snart skall återse mig, ty bandet skall nu åtskiljas för en tid. 1 afton lemnar jag er. —* Ni har i* del vackra barn. Det är ju åter en herr-lig pojke. Yid dessa orden tog han gossen ur Gcorginas armar och förstod att så vänligt leka med honom, att barnet skrattade och jollrade samt gerna förblef hos honom till dess ban återlemnade det åt modren. Aftonen hade redan inbrutit då Denner sade till Georgina: Ni märker väl, att ehuru jag hvarken har hustru eller barn > hvilket många gånger går mig rätt nära till hjertat, så är likväl min största glädje att leka och jollra med små

bara»barn, Gif mig derföre er lilla gosse under de få ögonblick jag ännu tillbringar bos er. Intet sannt! barnet är jemt nio veckor gammalt. Georgina bejakade det, och gaf, ehuru icke utan inre motvilja den lilla gossen åt Denner, som satte sig med honom utanför porten, och bad Georgina tillaga aftonmåltiden e-medan ban måste bort om en timme. Knapt hade Georgina begifvit sig till köket, förrän hon säg huru Denner med barnet på armen gick in i rummet. Kort derpå utbredde sig en sällsamt stinkande rök i huset, den tycktes komma från det rummet der Denner var med gossen. Georgina intogs af en obeskriflig ångest. Det förekom henne som hon hörde barnet sakta jämra sig; hon sprang hastigt till rummet, men fann dörren vara reglad innanföre. Gripen af aningen om en förfärlig gerning, ropade hon emot drängen som i detsamma inträdde i huset: rädda! rädda mitt barn ur demje hofs händer! Denne fattade hastigt yxan och slog in dörren. Tjock qväfvande rök slog emot dem. Med ett språng var Georgina i rummet, barnet låg naket öfver ett fat, i hvilket dess blod droppade. Hon såg ännu endast liuru drängen upplyfte yxan för

att träffa Denner, liuru denne undvek hugget, kastade drängen under sig

ocli brottades med honom. Det förekom henne som hörde hon flera röster utanför fönstret, och utan sansning sjönk hon tili marken. Nür hon åter uppvaknade var det mörk natt, men alldeles förlamad förmådde hon icke röra de stelnade lemmarne. Ändtligen blef det dager, och nu såg hon med fasa att blodet strömmade kring rummet. Stycken af Denners klädnad lågo öfverallt omkring, —en afrifven tofs af drängens hår, — derbredvid den blodiga yxan — gossen var kastad ner från bordet, och låg på golfvet med sön-derkrossadt bröst. Georgina blef ånyo vanmägtig, men hon vaknade liksom ur en dödsslummer, när det redan var middag. Hon uppreste sig med möda, hon ropade högt på Göran, men då ingen svarade trodde hon att äfven ban blifvit mördad. Förtviflan gaf henne krafter, bon flög ur rummet ut på gården och ropade högt: Göran! — Göran! — Dii svarade en matt klagande röst ut genom vindsfönstret: Mamma! bästa mamma, är du der? Kom opp till mig! jag är så hungrig. — Hastigt sprang Georgina uppför trappan och fann gossen , som af ångest öfver larmet i huset, gömt sig i vindskammaren och ej vågade sig ner. Med hänryckning tryckte hon barnet i sina armar. Hon tillslöt huset och väntade nu stundligen i vindskammaren på An-»341

dreas, som Lon äfven trodde sig hafva förlorat. Gossen hade frän vindsfönstret sett huru flera karlar gingo in i huset och sedan tillika med Denner buro ut en död kropp. — Slutligen blef Georgi-na varse de penningar och vackra saker Andreas fört med sig hem. Ack! således är det likväl sannt! utropade hon med fasa, du är — Andreas afbröt henne och berättade utförligt hvilken oväntad lycka blifvit dem till del, och huru ban varit i Frankfurt för att utbekomma arfvet. Den mördade Grefven af Vachs brorsson var nu ägare af godset. Hos denne ville Andreas anmäla sig, uppriktigt berätta bela förhållandet, upptäcka D eitner s, gömställen, och begära att blifva entledigad från en syssla som förorsakade honom så mycket bekymmer, och blottställde honom för så många faror. Geor-gina vågade icke cjvarstanna i huset med gossen. Andreas beslöt således att packa det af sitt husgeråd som lättast kunde transporteras på en arbetsvagn, spänna sin häst för densamma och sålunda med hustru och born lemna en ort som endast hos honom uppväckte fasansfulla minnen, och hvarest ban utomdess aldrig kunde lofva sig ti'3'gghet och lugn. Den tredje dagen var bestämd till afresan, och de voro just sysselsatte med inpackningen, då de hörde bullret af hästfötter som:nalkades, Andreas igenkände den Va-chiska jägmästaren som bodde vid slottet, bakom honom red en afdelning Ful-daiska dragoner: Nå der finna vi ju bofven just sysselsatt med att bringa sitt rof i säkerhet, ropade domstolens ombud som åtföljde troppen. Andreas stod orörlig af häpnad

och förskräckelse. Georgina var nära att falla i vanmakt. De föllo öfver Andreas, bundo honom och hans hustru med rep, samt kastade dem på arbetsvagnen, som redan stod förspänd framför huset. Georgina jämrade sig högt efter gossen, och bad att ban för Guds skull måtte få följa med: På det du äfven må bringa din afföda i evigt förderf? sade kommissarien, och ryckte med våld barnet ur modrens armar. Redan skulle fångarna bortföras, då trädde jägmästaren, en ohyfsad men redlig man ännu en gång till vagnen och sade: Andreas! Andreas! huru har den onde kunnat förleda dig till sådana nidingsverk? Du har ju alltid förr varit så gudfruktig och ärlig? Ach, Herre! utropade Andreas djupt bedröfvad, så visst som det är en Gud i himmelen, så visst jag hoppas en salig död, är jag oskyldig. Ni har ju kännt mig från min första ungdom, huru skulle väl jag, som aldrig förr gjort något ondt, i hast hafva blifvit en sådan nedrig bof? Ty jag vet nog att ni anser

.181

mig för en afskyvärd röfvare och deltagare i det nidingsverk hvilket blifvit föröf-vadt på min älskade, olycklige husbondes slott. Men vid min själ och eviga salighet! jag är oskyldig. Nå, sade den gamle jägmästaren om du är oskyldig så skall det nog uppdagas , ehuru många skäl än tala emot dig. Din gosse och det husgeråd du qvarlemnar, vill jag taga i troget förvar, så att, när din och din hustrus oskuld blir ådagalagd, skall du återfinna din pojke rask och munter samt dina saker oskadade. Penningarne togo domstolens ombud i beslag. Under vägen frågade vVndreas Georgina hvar hon förvarat juvel-skrinet, bon tillstod att hon återlemna t det till Denner, hvilket nu gjorde henne mycket ondt, emedan man kunnat öfverlemna det i öfverhetens händer. Yid ankomsten till Fulda skilde man Andreas från hans hustru, och kastade honom i ett djupt och mörkt fängelse. Efter några dagar blef han kallad till förhör. Man beskyllde honom för deltagande i den på Vachiska slottet föröfvade våldsgerning, och förmanade honom att tillstå sanningen, emedan aila anklagelser mot honom redan voro så godt som bevittnade. Andreas berättade nu uppriktigt allt livad som tilldragit sig i-från den afsky värde Denne rs första inträde i hans hus, tiil det ögonblicket då

e]8a

han blef tillfångatagen. Han anklagade sig sjelf full af ånger för den förbrytelsen att hafva af nödtvång , för att rädda hustru och barn, varit närvarande vid anfallet på förpaktaregården, och att hafva förhindrat Denner s tillfångatagande, men bedyrade sin oskuld i afseende på det sednast af Den n ers band på grefven äf Vachs slott föröfvade inbrott, isynnerhet som ban vid denna tid varit i Frankfurt. Nu öppnades tingssalens dörrar, och den afsky värde Denner infördes. Han uppgaf ett djefvulsk t hånlöje när ban blef varse Andreas, och sade: Nå kamrat, har du äfven låtit ertappa dig? Din hustrus fromma böner hafva således ej hjeipt dig ur knipan. Domrarne uppfordrade Denner alt upprepa sin bekännelse i afseende på Andreas, och ban sade, att just denne Yacliiske skogvaktaren Andrea s, som nu stod framför dem, redan i fem år varit medlem af bandet, ocli hans boning deras säkraste och bästa gömställe. Andreas hade alltid erhållit den honom tillkommande andelen af bytet, ehuru han endast tvenne gånger verksamt deltagit i deras röfverier: nämligen en gång vid anfallet på förpaktaregården, hvarest ban räddat honom, Denner, från en hotande fara, och sednast vid plundringen af Grefven af Vaciis's slott, hvilken ett lyckligt skott af Andreas183

dödat. — Andreas blef ursinnig då han hörde denna skändliga lögn. Hvad! skrek han, du vågar, nedrige djefvulske bof, att anklaga mig för mordet på min älskade olycklige busbonde, sora du, sjelf för-öfvat? — Ja- jag vet att endast du är i stånd till en sådan gerning; men din hämd förföljer mig emedan jag afsagt mig all gemenskap med dig, och hotat att angifva dig som en nedrig röfvare och mördare om du mera vågade träcla öfver min tröskel. Derföre har du med ditt band öfverfallit min boning då jag var frånvarande, derföre har du mördat mitt stackars oskyldiga barn och min ärlige dräng. — Men skulle äfven jag blifva ett offer för diifelakhet, så skall du likväl ej undgå den rättfärdige Gudens förfärliga straff. JNTu upprepade Andreas sin förut aflagda bekännelse, hvars sannfärdighet ban heligt bedyrade. Men Denner skrattade hånfullt och frågade, huru han af feg fruktan för döden underslod sig att ljuga inför domstolen, och tillade att det var föga öfverensstämmande med den gudsfruktan hvaraf ban gjorde så mycket väsende, att anropa Guds och alla helgons namn till bekräftande af sin falska utsago. •— Domrarne visste icke hvad de skulle tänka, hvarken om Andreas, hvars språk och uppsyn

bestyrkte sanningen af hans uppgift, eller oin Denners kalla stånd-186

tvenne Vachiska jägares utsago, hvilka viel lågornas sken ganska tydligt igenkänt Andreas och tyckte sig se att Grefven föll för hans hand. Nu syntes Andreas i domstolens ögon som en förhärdad skenhelig hof, och i följe af de slutsatser man drog af alla dessa uppgifter och bevis, blef han dömd till torturen för att böja hans sturska sinnelag och bringa honom till bekännelsr. Redan mer än ett år hade Andreas försmägtat i fängelse, sorgen hade förtärt hans krafter och för-svagat hans starka, friska kroppsbjrggnad. Den förskräckliga dagen inbröt, då olidliga marter skulle aftvinga honom bekännelsen om ett brott, som han aldrig begått. Man förde honom i tortur-rummet hvarest de förfärliga med sinnrik grymhet iippfundna instrumenterna lågo, och hvarest bödelsknecktarne stodo färdiga att pina den olycklige. Ännu en gång uppmanade man Andreas att tillstå det brott för hvilket ban af så många skäl var misstänkt, och hvarom ban genom jägrar-nes vittnesbörd var så godt som öfverbe-vist. Han bedyrade ånyo sin oskuld, och upprepade alla omständigheter af sin bekantskap med Denner alldeles i samma ordalag som vid första förhöret*. Då grepo bödelsknecktarna honom, bundo honom med rep och marterarle konom i det de med våld sträckte ut hans leder och in-.387

stucko vassa taggar i det uttöjda köttet. Andreas förmådde icke uthärda dessa qval, våldsamt söndersliten af plågor, önskande sig döden, bekände han allt hvad man ville, och blef afdånad återförd i sitt fängelse. Man styrkte honom som det är vanligt efter öfverstånden tortur med vin, och han föll i ett halft sofvande, halft vakande tillstånd. Då förektfm det honom som om stenarna lossnade ur muren, och föllo med ett dåft buller ned på golfvet. Ett blodrödt sken framträngde genoru öppningen och omgifven deraf inträdde en gestalt, som ehuru den hade Denners anletsdrag, likväl icke tycktes vara han. Med starkare glöd blixtrade ögonen, svartare reste sig det stubbiga håret öfver pannan, djupare sänkte sig de dystra ögonbrynen ned i de tjocka musklerna som hvilade öfver den stora krokiga näsan. Ansigtet var förvridet och hopkrympt på ett sällsamt och rysligt sätt, och klädnaden främmande och besynnerlig, sådan som Andreas aldrig sett Denner bära den. En eldröd med guld rikt utsirad mantel hängde i pösiga veck kring gestaltens axlar, en bred nedböjd spansk hatt ined röd nedhängande plym , satt snedt på hufvudet, en lång värja hängde vid sidan, och under venstra armen bar gestalten ett litet skrin. Sålunda skred det spöklika vidunder emot Andreas och.88

sade med dåf ihålig röst: Nå kamrat, huru smakade torturen? För allt detta har du endast din egensinnighet att tacka; * hade du ordentligt hekännt clig till bandet så vore du nu redan räddad. Men lofvar du mig att alldeles öfverlemna dig åt min ledning, och kan du förmå dig att smaka dessa droppar, som äro kokade af ditt . barns hjertblod, så är du i samma ögonblick befriad från alla qval. Du skall länna dig frisk och full afstyrka, och för din vidare räddning vill jag sedan sörja. — Andreas kunde ej tala af skräck, ångest och mattighet, ban såg huru hans barns blod lekte i små röda flammor uti den lilla flaskan, som gestalten räckte honom; emedlertid bad han till Gud och alla Helgon, alt de måtte frälsa honom ur satans klor, som förföljde honom för att beröfva honom den eviga saligheten, hvilken han hoppades njuta om han äfven skulle dö en skymflig död. Då skrattade gestalten så att det genljöd i fängelset, och försvann i en tjock rök. Andreas uppvaknade ändtligen ur denna tunga dvala, och förmådde att uppresa sig från sitt läger. Men huru sällsam blef han icke till mods, när halmen som låg under lians hufvud började att allt starkare och starkare röra sig, samt slutligen blef alldeles tillbakaskjulen. Han märkte huru en sten nedifrån lyftes upp på golfvet,89

och hörde flere gånger sitt namn sakta ropas. Han igenkände Denners röst, och svarade: Hvad vill du med mig? låt mig vara i fred jag har intet att sköta med dig. Andreas, sade Denner, jag har banat mig vägen genom flere hvalf för att rädda dig; ty oin du kommer på afrättsplatsen hvilken jag undgått, så är du förlorad. Endast för din hustrus skull, som angår mig närmare än du tror, är jag benägen att hjelpa, dig. Du är en feg pultron. Hvartill hafva väl dina ömkeli-ga lögner gagnat dig. Endast att du ej vid rattan tid återkom från Yachiska slottet, och att jag allt för länge dröjde hos din hustru, är skuld till att jag blef tillfångatagen. Der — tag dessa filar och sågar,' befria dig nästa natt från dina bojor, genomsåga fängelsedörrens lås, smyg dig genom gången, den yttra dörren till vänster skall stå öppen, och der utanföre skall du finna en af oss för att vidare ledsaga dig. Farväl. Andreas tog filarna och sågarna som Denner räckte honom, och lade sedan stenen åter öfver öppningen. Han hade fast beslutit att göra-det hvartill han samvetes inre röst uppfordrade honom. — När det blef dager och fångvaktaren

inträdde, sade han det han ifrigt åstundade att blifva förd inför dom-rarne, emedan han hade saker af vigt att upptäcka, Ännu samma förmiddag blefigo

hans önskan uppfylld, ty man trodde att Andreas skulle iillstä nya hitintills obekanta nidingsverk sotn bandet föröfvat. Andreas öfverlemnade domrarne de af Denner erhållna instrumenterna, och berättade nattens händelse. Ehuru jag visst och säkert lider oskyldigt, så bevare mig likväl Gud alt trakta efter, att på sådant olofligt sätt erhålla min frihet; ty derigenom skulle jag ju alldeles lemna mig i den skàndlige Den 11 ers våld, som störtat mig i vanära och döden , och då först skulle j;sg genom mitt syndiga, ogudaktiga företag förtjena det straff jag nu oförskyldt lider. Så slutade Andreas sitt föredragande. Domrarne syntes förundrade, ocli genomträngde af medlidande för den o-lycklige, ehuru de genom mångfaldiga bevis som vittnade emot honom, voro allt för öfvertygade om hans brott att icke anse äfven hans närvarande uppförande för tvetydigt. Andreas5s uppriktighet, och isynnerhet den omständigheten att, sedan ban angifvit Denners påtänkta flygt flere medlemmar af bandet verkligen blifvit ertappade och gripna i staden, och till ocli med i grannskapet af fängelset, hade likväl den välgörande verkan för ho« liom, att han befriades ur det underjordiska fängelset i hvilket ban hitintills för-smägtat, och fick sig anvist ett ljust rum bredvid fångvaktarens boning, Der till-bragte han sin tid med tanken på sin trogna hustru och sin son, samt med gudfruk-tiga betraktelser, och snart kände han sig uppmuntrad, att om det äfven skulle ske på ett smärtsamt sätt, utan saknad afkasta lifvets tunga börda. Fångvaktaren kunde ej nog förundra sig öfver den fromma förbrytaren, och såg sig nästan tvungen att tro på hans oskuld.

Ändtligen sedan mer än ett år åter ' förflutit, var den invecklade processen mot Denner och hans medbrottslige slutad. Man hade upptäckt att delta röfvarband utbredde sig till Italiens gränsor, och redan i lång tid öfverallt röfvat och mördat. Denner skulle hängas och hans kropp sedan brännas. Äfven den olycklige Andreas blef dömd till repet, men i afseende på hans ånger, och derföre att hans bekännelse om de medel Lill flygt Denner gifvit honom, föranledt att tillintetgöra bandets anslag, skulle hans kropp nedtagas ur galgen och begrafvas på afrättsplatsen.

Den morgonen då Denner och Andreas skulle aüifvas inbröt, fängelsets dörrar öppnades, och den unge Grefven af Vach inträdde till Andreas som låg på knä och bad sakta. Andreas! sade den unga Grefven, du måste dö, LättaI -TQ2

således nu dill samvete genom en uppriktig bekännelse! Säg mig, har du dödat din husbonde? är du verkligen min farbroders mördare? — Då störtade tårar nr Andreas's ögon, och ban upprepade ännu en gång allt hvad ban sagt vid förhören innan torturens qval afprässade honom en osanning. Han åkallade Gud och alla Helgon till bekräftande af sin utsagos sannfärdighet och af sin oskuld till den älskade Grefvens död. Så är här, sade Grefven af Y a c b en obegriplig hemlighet med i spelet. Jag sjelf, Andreas, var öfvertygad om din oskuld, ehuru mvcket soni än vittnade emot dig; ty jag visste ju att du från din första ungdom varit min farbroders trognaste tjenare, och lill och med en gång i Neapel vågat ditt lif för att rädda honom ur röf-varehänder. Men ännu i går hafva min farbrors båda gamla jägare Franz och Niclas svurit inför mig, att de lifs lefvande sett dig bland röfrarne, och noga bemärkt att min farbroder föll för din hand. De pinligaste,,förskräckligaste känslor genomborade vid dessa orden Andreas^ hjerta. Det förekom honom som om den Onde sjelf antagit hans gestalt för att bringa honom i förderf; ty äfven Denner hade ju till och med i fängelset talat om att ban sett Andreas, och således•i 93

lödes tycktes äfven de falska beskyllningarne liärleda sig från verklig öfvertygelse. Andreas sade allt detta rent ut och tillade, att han underkastade sig himme-lens skickelse, enligt hvilken lian skulle dö en förbrytares skymfliga död, men att, om äfven först efter lång tid, skulle dock hans oskuld säkert en gång blifva uppdagad. Grefven af Vach syntes djupt skakad; ban förmådde knappt ännu säga Andreas, att enligt hans önskan skulle dagen till hans afrättande förtigas för den olycklige Georgina, och att hon jämte barnet vistades hos den gamle jägmästaren. Rådhusklockan ljöd dåft och hemskt i afmätta slag. Andreas blef påklädd, och tåget begaf sig med vanliga ceremonier, och omringadt af en otalig folkmängd till afrättsplatsen. Andreas bad högt, och rörde alla närvarande genom sitt fromma uppförande. Denner deremot hade utseendet af en förhärdad, trotsig missdå-dare. Han skådade muntert och oförskräckt omkring sig, och vände sig ofta med en illsken skadefröjd till den stackars

Andreas. Denne skulle först afrättas. Han geck redan åtföljd af bödeln, med stadiga steg uppföre stegen, då skrek en qvinna till, och sjönk afdånad i en gammal mans armar. Andreas rigtade sina blic-< kar dit, det var Georgina, högt båd N a t t-S ty c k en a »3i 94

han till himmelen om mod och styrka: Der, der på andra sidan grafven ser jag dig åter min olyckliga maka, jag dör o-skylclig! ropade han och höjde sina längtande blickar mot himmelen. Dommaren ropade till bödeln att skynda sig, ty ett knotande uppstod bland folket, och stenar flögo mot Denner, som äfvenledes uppstigit på stegen och begabbade åskådarne för deras medlidande mot den from-jne Andreas. Bödeln lade repet om Andreas's hals, då skallade en röst på afstånd. Håll, — håll! — för Christi skull håll! — Han är oskyldig, — I morden en oskyldig! — håll, — håll! —ropade tusende röster, och vakten kunde knapt styra folket, so in trängde sig fram och ville rycka Andreas ned från stegen. Mannen till häst, som först, ropat kom nu närmare, och vid första ögonkastet på den främmande, igenkände Andreas köpmannen, som i Frankfurt utbetalthonom Georginas arf. Glädje och förtjusning botade att sönderslita hans bröst, med möda kunde han hålla sig upprätt då han steg ned från stegen. Köpmannen sade till Dommaren, att vid samma tid, då mordet och röfveriet blifvit föröfvadt på Vachiska slottet, var Andreas i Frankfurt, således flera mil derifrån, och att ban kunde bevisa detta inför domstolen genom dokumenter ochig5

vittnen. Då ropade dommaren: Andre-as's afrättande kan icke gå för sig, ty kan denna vigtiga omständighet bevisas, så är den anklagades oskuld utom allt tvifvel. För honom genast tillbaka i fängelset. Denner hade från stegen med lugn betraktat bela detta uppträde, men när dom-maren uttalade dessa orden, då rullade ban vildt de gnistrande ögonen, gnisslade med tänderna, och tjöt i ursinnig förtviflan, så att det förfärligt, likt den rasande. vansinnighetens namnlösa jämmer, genljöd i luften. Satan — Satan! du har be-duagit mig — ve mig! det är förbi —« förbi! — allt är förloradt! — Man förde honom ned från stegen, han sjönk tilL marken och rosslade dåft: Jag vill bekänna allt — jag vill uppriktigt bekänna allt. Äfven hans afrättning blef uppskjuten, och ban återförd i fängelset , hvarest man gjorde hvarje tanka på flygt omöjlig för honom. lians väktares hat var det bästa skyddsvärn mot hans kamraters list. —> Få ögonblick efter, sedan Andreas ankommit i fångvaktarens boning, låg Georgina i hans armar: Ack! Andreas! Andreas ropade hon, nu är du mig fullkomligt återskänkt, då jag vet att, du ät oskyldig, ty äfven jag har tviflat på din redlighet, din fromhet. *— Ehuru man förtegat för Georgina dödsdagen, hade hon likväl, drifven af en obeskriflig ån-igß

gest, en sällsam aning, ilat till'Fulda,'och ankommit lill afrättsplatsen, just i det ö-gonblicket, då hennes man hesteg den o-lyckliga stegen, som för honom skulle vara vägeri till döden. Köpmannen hade under hela Andreas's process varit på resor i Italien oeh Frankrike, och återvände nu öfver "Wien och Prag. En händelse, eller snarare himmelens skickelse, gjorde, att lian just i det afgörande ögonblicket ankom till afrättsplatsen och räddade den olycklige Andreas från en förbrytares skymfliga död. I värdshuset erfor ban bela Andrea s's historia, och det föll honom genast tungt på hjertat, att den anklagade väl kunde vara samma skogvaktare, som för tvenne år sedan hos honom lyft ett arf, hvilket från Neapel tillfallit hans hustru. Straxt skyndade ban ut, och öfvertygade sig vid första ö-gonkastet på Andreas 0111 sanningen af sin förmodan. Genom -den redlige köpmannens och den unge Grefven af Yachs ifriga bemödanden blef', A nd r eas's vistande i Frankfurt fullkomligt bevist, och derigenom uppdagades hans oskuld i anseende till det röfveri och mord, som vid samma tid blifvit föröfvadt. Denner tillstod nu sjelf sannfärdigheten af Andreas^ utsago om sin förbindelse med honom, men han tillade, att den Onde »låtte hafva förblindat honomj ty han ha-.97

de verkligen trott sig se Andreas fäkta vid sin sida i Vachiska slottet. För den tvungna del Andreas tagit i plundringen af förpaktare-boningen, och för Denners mot lagarne stridande räddning, hade han efter domrarnes tanka pligtat nog genom den långa, hårda fångenskapen samt de plågor och den dödsångest, han utstått. Domstolen frikände honom således från allt vidare straff, och han skyndade med sin Georgina till det Vachiska slottet, hvarest den ädle, välgörande grefven lemnat honom rum i en sidobyggning, och endast af honom fordrade det obetydliga biträde vid .jagten, som grefvens böjelse för detta yrke gjorde nödvändigt. Äfven rättegångs-omkostnaderne betalte Grefven, så att Andreas och Georgina förblefvo i oinskränkt besittning af' sin ärfda förmögenhet.

Processen mot den afskyvärda Ignaz Denner tog nu en helt annan vändning. Händelsen på afrättsplatsen tycktes alldeles hafva förvandlat honom. Hans begabbande djefvulska stolthet hade öfvergifvit honom , och ur hans förkrossade inre framträngde bekännelser, vid hvilkas af-hörande håren reste sig på domrarnes hufvuden. Denner anklagade sig sjelf med alla tecken till den djupaste ånger, för ett förbund med den Onde, hvilket.206

han allt ifrån sin spädaste ungdom underhållit, och deremot rigtade man nu, med presternas hiträde, den vidare undersökningen. Om sina tidigare lefnadsförhållanden berättade Denner så mycket sällsamt, att man skulle kunnat hafva anse det för fostret af ett vansinnigt, öfver-spändt sinne, om ej. allt blifvit bekräftadt genom de uppjysningar man inhämtade i Neapel, hans föregifna födelseort. Ett utdrag af de i Neapels konsistorium uppsatta akter, lemnade följande märkvärdiga underrättelser om Denners härkomst.

För många år sedan lefde i Neapel en gammal besynnerlig Läkare vid namn Trabaccliio, som man i anseende till hans underbara och städse lyckliga kurer allmänt plägade kalla den undergörande doktorn. Det tycktes som åldern ej skulle haft någon makt öfver honom, ty ban framskred med ungdomlig raskhet och styrka, ehuru flere af stadens invånare försäkrade, att han måste vara nära åttatio år gammal. Hans ansigte var på ett sällsamt och rysligt sätt hopkrumpit och förvridit, och man kunde knappast utan en inre hemsk känsla uthärda hans blick, ehuru den ofta välgörande verkade på sjuka, så att man påstod det ban stundom, endast genom sin på patienten skarpt fästade blick, kunde böta många svåra, en-.99

visa sjukdomar. Öfver sin svarta drägt lastade lian vanligtvis en vid röd kappa med guldgaloner och fransar, under hvars pösiga veck den långa värjan framskymtade. Sålunda sprang han med en liten låda läkemedel, hvilka han sjelf tillredde, genom Neapels gator till sina sjuka, och en hvar skyggde ur vägen för honom. Endast i högsta nödfall vände man sig till honom; men han nekade aldrig att hesöka en sjuk, om han äfven deraf icke kunde lofva sig någon synnerlig förtjenst. Han förlorade inom kort tid flera hustrur, som alla voro från landsbygden och utmärkt vackra. Han höll dem strängt inspärrade och tillät dem eiidast att besöka messan , ledsagade af en vederstyggligt fu.1, gammal qvinna. Hvarje än så listigt anlagt försök af unga vällustingar, att närma sig doktor Trabacchios sköna fruar misslyckades. Ehuru doktor Tra-haccliio låt ganska väl betala sig af de rika, så voro likväl hans inkomster ej i förhållande till de rikedomar och kostbarheter, hans hus innehöll, och som ban ej dolde för någon. Dertill var han stundom frikostig ända till slöseri, ocli-ban hade den vanan, att hvarje gång han miste en hustru, gifva ett gästabud, hvars omkostnad väl uppgick till dubbelt så mycket, som hans praktik under ett helt år inbragte honom. lians sista hustru300

hade skänkt honom en son, hvilken han höll lika så inspärrad som sina hustrur. Endast vid det gästahud, ban gaf efter modrens död, satt den lilla treåriga gossen bredvid honom; alla gästerna voro förvånade öfver barnets skönhet och förstånd, som man, om cj dess utseende förrådt .dess ålder, kunde hafya ansett för en tolf års gosse. Vit! detta gästabud yttrade Trabacchio, att då han nu uppnått sin önskan att erhålla en son, så tänkte han icke mera gifta sig. Hans o-mätliga rikedomar, men ännu mera hans underbara, till det otroliga gränsande kurer, emedan endast några af honom tillredda droppar, och äfven ofta hans . blotta blick eller vidrörande botade de svåraste sjukdomar, gåfvo ändtligen anledning till hvarjehanda sällsamma ryktens utbredande i Neapel. Man ansåg doktor Trabacchio för en alkynijst, en andebesvärjare, och anklagade honom slutligen för att stå i förbund med sjelfva den Onde, Detta sista påstående härledde sig från en händelse som tilldrog sig med några A-delsmän i Neapel. Dessa återvände en gång sent om natten från ett gästabud, och då vinets dunster stigit dem åt hufvudet, så förfelade de vägen och råkade i en ödslig del af staden. Då susade det och rasslade framför dem, och de blefvo med förskräckelse varse en slor, glimman-20I

de eldröd tupp, bärande hjorthorn på hufvudet, som med utsträckta vingar skred fram, och stirrade på dem med menskliga, gnistrande ögon. De trängde sig in i ett hörn, tuppen geck förbi, och en stor gestalt i en lysande guldprydd mantel följde den. Kär gestalten var några steg borta, sade en af Adelsmännen sakta: Det var den undergörande Doktorn Trabac-chio. Denna fasansfulla syn hade gjort dem alla nyktra, de bemannade sig, och följde doktorn samt hans tupp, hvars sken visade dem vägen. De sågo huru gestalterna verkligen vandrade till doktorns hus, som var beläget på en aflägsen, ödslig plats. När de . anländt framför huset, upplyfte sig tuppen i

luften, slog med vingarna mot det störa fönstret öfver balkongen., hvilket knarrande öppnades, och en gammal qvinnoröst brakade: kom— kom hein — kom hem— sängen är varm, och kärestan har redan väntat länge - - länge. Då var det liksom doktorn skulle uppstigit på en osynlig stege, och sväfvat efter tuppen in genom fönstret, som blef igenslagit så, att det skullrade och genljöd genom de tomma gatorna. Allt hade försvunnit i nattens dystra mörker, och A-delsmännen stodo stumma och orörliga af fasa och förskräckelse. Denna syn, jämte Adelsmännens öfvertygelse att den gestalten, som den helveteska tuppen lyste hem,aoi

var ingen annan än den illa berycktade doktor Trabacchio, syntes en tillräcklig anledning för den andliga domstolen, för livais öron denna händelse kom, att sorgfälligt, ehuru i största tysthat, efterspana den djefvulske andebesvärjaren. Man utforskade verkligen, att en röd tupp vistades i doktorns rum, med hvilken han på ett sätt tycktes tala och disputera, liksom lärda män pläga göra, när de samtala om vetenskapliga ämnen,

Den andliga domstolen stod just nu i begrepp att låta häkta doktor Trabacchio, som en gudlös trollkarl, då den verldsliga öfverheten kom densamma i förväg, och låt gripa honom genom sina Sbirrer och föra honom i fängelse, just som ban återkom från ett sjukkesök. Gumman hade redan förut blifvit häktad, men gossen var ingenstädes till finnandes.

* Rummen blefvo tillslutna och förseglade, samt vakt utställd rundt omkring huset. — Orsaken till detta domstolens förfarande var följande: Sedan någon tid hade flere ansedde personer i Neapel och i trakten deromkring, enligt läkarnes enstämmiga utsago, dödt af gift. Detta hade gifvit anledning till många efterforskningar, hvilka alla varit fruktlösa, till cless ändtligen en ung man i Neapel, känd som en Yällusting och slösare, hvars203

farbror blifvit förgifven, tillstått den rysliga gerningen samt tillagt, att lian köpt giftet af Trabaccbios gamla hushållerska. Man hade ett vaksamt öga på gumman och ertappade henne, just som hon ville bära bort en liten väl tillsluten låda, i hvilken man fann små flaskor, försedda med påskrifter af hvarjehanda läkemedel, men som innehöllo ett flytande gift. Gumman ville icke tillstå något, men när man hotade henne med torturen bekände hon att doktor Trabacchio redan i flere år tillredt det kostbara gift, som var kändt under namn af Aqua To-pliana, och att den hemliga försäljningen af detta gift, som blifvit verkställdt genom henne, varit källan till lians rika förtjenst. Vidare var det allt för säkert, att ban stod i förbund med deri Onde, som visade sig hos honom under åtskilliga gestalter. Hvardera af hans hustrur häde skänkt honom ett barn, utan. att någon utom huset haft aning derom. Barnet hade han alltid^ när det var nio veckor, eller nio månader gammalt, under besjninerli-ga tillredelser och ceremonier på ett o-mënskligt sätt slagtat , sålunda att ban. uppskurit dess bröst ocli uttagit hjertat. Vid hvarje af dessa operationer var Satan närvarande, än under en, än under en annan skepnad, men vanligast under den af läderlapp med ett meuniskoansig-.204

te, och uppblåste med sina breda vingar den koleld hvarvid Trabacchio af sitt barns hjertblod kokade de kostbara dropparna, som botade hvarje sjukdom. Sina hustrur mördade Trabacchio sedan, än på ett, än på ett annat säll, utan att läkarnes skarpaste blick kunde upptäcka ens det ringaste spår af deras dödssätt. Endast Trå bacchi os sista hustru, som födt honom en son, hvilken ännu lefde 5 dog en naturlig död.

Doktor Trabacchio tycktes finna ett nöje i, att genom den rysliga berättelsen om sina nidingsverk, och isynnerhet om de närmare omständigheterna af sitt förbund med den Onde, sätta domstolen i förvåning. Presterna, som bevistade förhören gåfvo sig all upptänklig möda att bringa doktorn till ånger och erkännande af sina synder; men det var förgäfves. Trabacchio endast begabbade ocli utskrattade dem. Så väl gumman som T r a b a c c h i o blefvo dömde att brännas. — Emedlertid hade man undersökt doktorns lius, och samlat alla hans rikedomar, hvilka sedan alla rättegångs-omkostnaderna blifvit afdragna, skulle fördelas emellan hospitalerna. Endast ett tillslutit hvalf, hvars genom muren framskjutande rör förrådde ett laboratorium, motstod, då man ville öppna det, så val2O5

konstens som våldets makt. Ja! när smeder och murare, under polisbetjeningens uppsigt, bemödade sig att uppbryta det, och redan syntes nära att lyckas, stojade vidriga röster i det inre af hvalfvet, det flaxade af och an mot väggarna, liksom iskalla vingar slogo arbetarne i ansigtet , och ett skarpt väderdrag pep i gälla hemska toner

genom gången, så att alla flydde intagna af rj^sning och fasa, ingen vågade sig slutligen till hvalfvets dörr, af fruktan att blifva vansinnig af ångest och förskräckelse. Det geck ej presten bättre som försökte att nalkas ingången, och det blef intet annat öfrigt, än att afbida en gammal Dominikanei-munk från Pa 1 c r rn o, för hvars ståndaktighet och fromhet all satans makt hitintills måst vika. Då denne munk anlände till Neapel var han beredd att strida mot det djefvulska spökandet i Trå bacchi os hvalf, och förfogade sig dit, utrustad med krusifixet och vigvatten, samt åtföljd af prester och magistrats-personer, men hvilka höllo sig på afstånd från dörren. Den gamle do-minikaner-munken geck bedjande löst på ingången; men då började flaxandet och brusandet inifrån häftigare' än någonsin, och de fördömda själarnas fasansfulla röster skrattade gällt deremellan. Den andlige mannen lät likväl icke förskräcka sig, ban bad ifrigt, upplyfte krusifixet och be-20 6

stänkte dörren med vigvatten. Gif mig en jernstör! ropade han högt, darrande räckte en murare-gesäll honom den, men knappt hade den gamle munken dermed vidrört dörren, förrän den sprang upp ined en förfärlig knall. Blå lågor sväfvade öfverallt omkring på hvalfvets väggar, och en döfvande, qväfvande hetta fram-strömmade ur det inre. Det oaktadt ville dominikanern inträda. Då instörtade hvalfvets tak, så att hela huset skakades, och lågorna slogo sprakande upp ur afgrunden; de grepo häftigt omkring sig, och förtärde allt som kom dem i vägen. Hastigt måste dominikaner-munken fly undan med sina följeslagare, för att icke blifva uppbrända eller förkrossade. Knappt voro de på gatan, förr än bela doktor Trabacchios hus stod i ljusan låga. Folket lopp tillsammans och jubilerade, och hurrade när de sågo den gudlöse trollkarlens hus brinna, men de gjorde ej det ringaste försök att släcka elden. Bedan var taket instörtadt, det invändiga trävirket flammade upp genom murarna, och endast det tjocka bjälklaget i öfra våningen motstod ännu eldens makt. Folkmängden gaf till ett utrop af förskräckelse då den såg Trabacchios tolfårige son med ett skrin under armen skrida fram längs med de glödande bjelkarna. Denna syn. varade endast ett ögonblick,gossen försvann sedan i de högt uppslående lågorna.

Doktor Trabacehio tycktes innerligen glädja sig när han erfor denna händelse och geck med öfverdådig fräckhet till döden. När man fästade honom vid pålen gaf han till ett gällt skratt, och sade till bödeln, som med vilja rätt fast tillknöt knutarna: Se dig fore kamrat, att dessa rep icke komma att bränna dina näfvar. Han ropade med fruktansvärd röst till munken, som ännu eu gång ville nalkas honom: Tillbaka! bort från mig! Tror du då att jag skulle vara dum nog att för din skuld lida en smärtfull död? — Nej! ännu är min stund ej kommen. Nu började den antända veden att spraka, men knappt närmade elden sig Trabacehio, förr än den klart upplågade liksom torr halm, och från en aflägsen kulle hördes ett gällt hånlöje. Alla skådade dit och folkmängden intogs af fasa då den blef. varse doktor Trabacchio lifs lefvande i den svarta drägten, den guldprydda manteln, den långa varjan vid sidan, den nedböjda spanska hatten med röd fjäder på hufvudet, det lilla skrinet under armen, alldeles sådan med ett ord, som ban plägade vandra kring Neapels gator. Ryttare, Sbirrer, hundradetals af folket ilade till kullen, men Trabac-2O8

ch i o var och blef försvunnen. Den gamla hushållerskan uppgaf sin anda under namnlösa qval, ocli under nedkallande af förfarli ga förbannelser öfver sin skändli-ga husbonde, med hvilken hon delat otaliga förbrytelser.

Den så kallade Ignaz Denner var ingen annan än doktorns son, hvilken genom sin faders helveteska konster räddat sig ur lågorna med ett skrin, uppfylldt af de sällsammaste och hemlighetsfullaste dyrbarheter. Redan från hans spädaste ungdom underviste lians far honom i hemliga vetenskaper, och hans själ var förskrifver! till den Onde, innan lian ännu hade uppnått eftertankans ålder. Då man kastat doktor Trå bacchi o i fängelse, förblef gossen i det hemlighetsfulla till-slutna hvalfvet bland de mörksens andar som lians fars trolldomsmakt der fängslade; men då slutligen dennes trolldom måste gifva vika för dominikanér-munkens andliga makt, satte gossen de förborgade mekaniska krafter i rörelse, ocli sålunda upptändes eldslågor, hvilka inom några minuter satte hela huset i brand, under det gossen sjelf oskadad ilade genom lågorna utom stadsporten i skogen, som hans far föreskrifvit honom. Ej länge derefter anlände äfven Doktor Trabacchio,

och30$

och flydde skyndsamt med sin son, till dess de voro på trenne dagsresors afstånd från Neapel ocli anlände till ruinerna af en gammal romersk Byggnad» hvarest ingången till en stor rymlig håla var förborgad. Här blef doktor

Trabacchio mottagen med högljudda jubelrop af ett talrikt röfvareband, med hvilket han redan länge stått i förbindelse, och som. han genom sina hemliga vettenskaper gjort betydliga tjenster. De ville nu belöna honom genom ingenting mindre, än att utnämna hoiiom till röfvar-konung, hvarigenom han hade uppsvingat sig till öfverhufvud för alla i Italien och södra Tyskland kringspridda röfvareband. Men doktor Trabacchio förklarade, att ban icke kunde mottaga denna värdighet, emedan de särskilda konstellationer som styrde hans öde, förordnade att ban hädanefter skulle föra ett kringvandrande lefnadssätt, och ej bindas af några förhållanden, likväl ville han ännu alltid bistå rëfrarne med sina kunskaper, och tid efter annan vistas bland dem. Då beslöt bandet att välja den tolfårige Trabacchio till röfvarkonung, och dermed var doktorn högligen förnöjd, så att gossen från denna stunden förblef bland röfrar-ne, och i sitt femtonde år drog ut med dem som verklig anförare. Ifrån detta ö-Natt-Styckena. ' «4äro

gonblick var hela hans lif en oafbruten kedja af nidingsverk och djefvulska konster, i hvilka hans fader som ofta besökte honom, och stundom förblef flera veckor ensam med honom i kulan, och allt mer och mer invigde honom. Konungen af Neapels kraftiga mått och steg mot röfvarbanden, som städse blefvo dristigare och öfverdådigare, och ännu mera den oenighet hvilken uppstod mellan dessa bofvar, upphäfde slutligen det farliga förbundet under ett öfverhufvud, och icke ens de af hans fader lärda djefvuls-kon-sterna Voro i stånd att skydda Trå bacchi o for sina underhafvandes dolkar. Han flyktade till Sweitz, antog namnet Ignaz Denner, och besökte som resande köpman marknaderna i Tyskland, till <iess de skingrade medlemmarna af det stora röfvarebandet bildade ett mindre, Och valde den förre röfvar-konungen till sin anförare. Trabacchio försäkrade, att hans fader ännu lefde, att ban ofta besökt honom i fängelset och lofvat att redda honom från döden på afrättsplatsen. Endast det* att, som han nu ganska väl insåg, en gudomlig skickelse räddat Andreas från döden, hade försvagat hans faders makt, och han ville nu som en botfärdig syndare afsvärja alla sina djefvulska konster, och tåligt lida sitt för-tjenta dödsstraff.211

Andreas som erfor allt detta af Grefven af V a ch tviflade intet ögonblick att det varit just denne Trabacchios band, som fordom i N e a po li t a 11 s k a stater na anfallit hans herre, han var äfven öfvertygad att den gamle Trabacchio sjelf besökt honom i fängelset för att locka honom till synd. Nu först insåg ban rätt i hvilken stor fara han sväfvat,sedan det ögonblicket då Trabacchio beträdde hans boning, ehuru ban ännu icke kunde begripa hvarföre den afskyvärda bofven så envist utlagt sina snaror för honom och hans hustru, då den fördel Trabacchio drog af sitt vistande i skogvaktarehuset, icke kunde vara betydlig.

Andreas befann sig nu efter förfärliga stormar i en lugn och lycklig belägenhet, men denna storm hade rasat allt för häftigt, att icke hafva skakat grundvalen af hans sällhet. Ej nog, att den af naturen starke och kraftfulle Andreas^ helsa blifvit af sorg och en lång fångenskap, ja! af torturens outsägliga qval, i grund förstörd, och ban nu sjuk och svag vacklade omkring, knapt i stånd att ännu någon gång följa med på jagten; äfven Georgina, hvars sydliga natur blifvit förtärd af sorg, ångest och fasa, borttrånade synbart. Ingen hjelp återstod mera för henne; hon dog få månader efter sin3i a

inans återkomst. Andreas var nära att förtvifla, ocli endast den undersköna, kloka gossen, sin mors trogna afbild, förmådde trösta honom. För hans skull gjor^ de Andreas allt att uppehålla sitt lif, och att så mycket som möjligt återvinna sina krafter, så att han efter tvenne års förlopp, temligen tillfrisknat, och redan, kunde företaga många lustiga jagttåg i den muntra skogen. — Processen mot Tra-baccio var ändtligen slutad, och hau hade liksom fordom hans fader, blifvit dömd att brännas, hvilken dom. innan kort skulle gå i verkställighet.

Andreas återkom en afton i skymningen med sin son från skogen, redan nalkades ban slottet, då han hörde en klagande jämmer , som tycktes komma från ett närbeläget, uttorkat dike. Han skyndade närmare och blef varse en menniska, som höljd i eländiga, smutsiga trasor låg i diket, och tycktes nära att under olidliga smärtor uppgifva sin anda. Andreas bortkastade sin bössa och sin skjutväska, och drog mödosamt upp den olycklige; men när han nu såg denna menniska i ansigtet, igenkände ban med fasa Trabacchio. Rysande tillbaka släppte han honom, men Trabacchio qved dåft: Andreas! Andreas! är det du? För Guds barmher tighets skuld, åt hvil-a 13

lien jag anförtrott min själ, haf medlidande med mig! Om du räddar mig, så räddar du en själ från evig

fördömraelse; ty döden hotar mig, och ännu har jag ej gjort nog hot för mina synder! Fördömda skrymtare! utropade Andreas, mitt barns, min hustrus mördare, har den Onde åter fört dig hit att slutligen förderfva mig? Jag har intet att göra med dig. Dö och förmultna som ett oskäligt kreatur, nedrige bof! Andreas ville å-ter stöta honom ned i grafven, då tjöt Trabacchio i vild förtviflan: Andreas! du räddar din hustrus, din Georgi-nas fader, hon ber för mig inför den Högstes thron! Andreas bäfvade, vid Georginas namn kände ban sig intagen af en smärtfall svårmodighet, genomträngd af medlidande för sitt lugns och sin sällhets mördare, han fattade Trabacchio, lade honom mödosamt på sina axlar, och bar honom till sin boning, hvarest han vederqveckte honom med. styrkande medel. Snart uppvaknade Trabacchio ur denna vanmakt som bemägtigat sig honom.

Natten fore afrättnings-dagen intogs Trabacchio af den förskräckligaste dödsångest; han var öfvertygad att ingenting nu mera kunde rädda honom från bålets namnlösa qval. Då grep han och skakade i vansinnig förtviflan gallerfönstrets jern-214

stänger, och sönderbrutna qvarblefvo de i hans händer. En stråle af hopp uppstod i hans själ. Man hade inspärrat honom i ett torn tätt bredvid den uttorkade slottsgrafven; han skådade ned i djupet och fattade genast det beslutet att störta sig dit ned, och sålunda rädda sig eller dö. Med ringa ansträngning hade ban snart befriat sig från siiia bojor. Då han hoppade ned blef han sanslös af fallet, och uppvaknade icke förr än solen redan stod högt på himmelen. Han såg nu att han fallit mellan buskar i det höga gräset, men förbråkad i alla leder, förmådde ban hvarken upplyfta eller röra sig. Flugor och andra insekter satte sig på hans halfnakna kropp, stucko honom och sögo hans blod, utan att ban var i stånd att bortjaga dem. Sålunda tillbragte han en qvalfull dag. Först om natten förmådde han krypa vidare, och det lyckades honom att uppnå ett ställe hvarest litet regnvatten samlat sig, hvarmed han begärligt släckte sin törst. Han kände sig styrkt, och förmådde klättra upp ur grafven och smyga sig längre fram, tills han uppnådde skogen som sträckte sig från trakten af Fulda nästan ända till Vachiska slottet. Sålunda hade han anländt till det ställe, hvarest Andreas funnit honom kämpande med döden. De öfvermenskliga ansträngnin-ai5

garna af hans sista krafter, hade alldeles utmattat honom, och några ögonblick senare hade Andreas säkert funnit honom död. Utan att tänka på hvad som i i framtiden skulle blifva af Trabacchio, som undflytt rättvisans straffande arm, bragte Andreas honom i ett ensamt rum, och skötte honom på bästa sätt, men med så mycken försigtighet, att ingen anade den främmandes närvaro; ty äfven gossen, van att blindvis lyda fadren, förteg troget hemligheten. Andreas frågade nu Trabacchio, om det var visst och sannfärdigt att ban var (reor gin as far. Ja, visserligen är jag det, svarade Trabacchio. I trakten af Neapel bortförde jag fordom en bildskön flicka, som skänkte mig en dotter.- Nu vet du redan att ett af min fars förnämsta konststycken, var tillredningen af dessa kostliga, underbara droppar, hvars liufvud-ingrediens är hjertblodet af barn som äro nio veckor, nio månader, eller nio år gamla, och som frivilligt måste anförtros i Alkymistens händer. I ju närmare förhållande barnen stå till honom, desto verksammare uppstår af deras hjertblod lifskraft, ständig ungdom, ja till ocli med möjligheten att göra guld. Derföre slagtade min far sina barn, och äfven jag var glad, att på detta gudlösa sätt, till högre ändamåls vinnande, uppoffra den lilla dotter min hu-ai<3

stru skänkt mig. Ännu kan jag icke be-, gripa på hvad sätt min hustru erhöll en aning om min onda afsigt, men innan barnet blifvit nio veckor gammalt, hade hon försvunnit med det samma, och först efter flere års förlopp erfor jag. att hon aflidit i Neapel, och att hennes dotter Georgina uppfostrades hos en knarrig, snål värdshus-värd. Äfven erhöll jag kunskap om heanes giftermål med dig, och erfor din vistelseort. Nu kan du begripa Andreas hvarföre jag var din hustru så bevågen, och hvarföre jag alltid sysselsatt med mina gudlösa, djefvulska konster förföljde dina barn. — Men dig Andreas, dig allena och din underbara räddning, genom Guds försyn, har jag att tacka för min djupa ånger, min inre förödmjukelse. För öfrigt är det skrin med klenodier som jag öfverlemnade din hustru, det samma som jag på min fars befallning räddade ur lågorna, och du kan utan fruktan förvara det åt din son. Detta skrin, inföll Andreas, har ju min Georgina återlemnat er, den förskräckliga dagen, då ni föröfvade det rysliga mordet.

Visserligen, svarade Trå b a c elvi o , men ni återkommo i besittning deraf, u-tan att Georgina visste det. Se

endast efter i den stora, svarta kistan som står iförstugan, der i botten skall ni finna det lilla skrinet. Andreas sökte i kistan, och fann verkligen juvel-skrinet, alldeles i samma tillstånd, som då Trabacchio första gången lemnade det i hans förvar.

Andreas intogs af en hemsk svårmodighet. Ja! han kunde icke afhålla sig från den önskan att Trabacchio varit död då han fann honom i diket. Visserligen tycktes Trabacchios ånger och botfärdighet vara uppriktig, ty utan att någonsin lemna sin ensliga kammare, tillbragte han tiden endast med att läsa uti andliga böcker, och hans enda förströelse var umgänget med den lilla Göran, som han älskade öfver allt i verlden. Men Andreas beslöt likväl att vara på sin vakt, och begagnade det första tillfälle att anförtro hela hemligheten åt Grefven af Vach, som ej litet förundrade sig öfver denna ödets besynnerliga lek. Sålunda förflöto några månader; efterhösten inföll och Andreas var oftare än vanligt på jagt. Gossen anförtroddes då åt morfaderns, och en gammal jägares omsorg, hvilken var underrättad om hemligheten. En afton då Andreas var hemkommen från. jagten, inträdde den gamle jägaren till honom öch sade med sin vanliga o-konstlade uppriktighet; Herre, ni liar en elak sälle i huset! Gud bevare oss från de.218

besök som komma in till honom genom fönstret, och åter försvinna i rök och dunst. Vid dessa orden blef Andreas till mods som om en ljungeld träffat honom. Han visste allt för väl hvad detta allt hade att betyda; den gamle jägaren berättade lionbm vidare, att han redan flere dagar å rad, sent i aftonskymningen hört sällsamma röster ord vexla i Trabacchios rum, liksom om flera personer varit i strid med hvarandra, och i dag, hade det för andra gången förekommit honom, då lian hastigt öppnat Trabacchios dörr, som om en gestalt i en röd, guldprydd mantel sväfvat ut genom fönstret. Högst förtörnad skyndade Aiidreas till Trabacchio, förehöll honom hvad jägaren berättat, och förkunnade honom att ban skulle - blifva inspärrad i slottsfängelset, om delta o väsende ej upphörde, Trabacchio förblef lugn och svarade med en vemodig röst: Ack! käre Andreas, det är allt för sannt att min far, hvars stund ännu icke är kommen, plågar och ängslar mig på ett oerhört sätt. Han vill att jag åter skall vända mig till honom, och att jag skall försaka min tro, och min eviga salighet; men jag liar varit ståndaktig, och jag tror icke att ban återkommer, då han sett, att ban icke mera har någon makt öfver mig, Var lugn, käre.319

son Andreas, och låt mig dö hos dig som en from Christen, försont med sin Gud.

Verkligen tycktes den fiendtliga gestalten uteblifva, men Trabacchios ö-gon började- låga af en förtärande eld, och han smålog stundom så sällsamt hån-ligt som fordom. Under bönstunderna, hvilka Andreas hvarje afton plägade hålla med honom, darrade ban ofta krampaktigt, stundom hven ofta sällsamt pipande väderdrag genom rummet, hvilket rasslande vände om bladen i bönböckerna, ja! till och med slog boken ur Andre-as's hand. Gudlöse Trabacchio, orene Ande! Det är du som här drifver ett djefvulskt spökande! Hvad vill du mig? Vik hädan, ty du har ingen makt öfver mig! — Vik hädan! — Så ropade Andreas med stark röst. Då ljöd ett hånlöje genom rummet , och svarta vingar tycktes slå emot förnstren. Men likväl mente Trabacchio, när oväsendet åter en gång var rätt häftigt, och Göran gret af ångest, att det endast var regnet som slagit på rutorna, och den kulna höststormen som hven genom rummet.

Nej! utropade Andreas, er gudlöse fader kunde icke sålunda spöka här, om ni afsagt all gemenskap med honom. Ni220

måste bort från mig. Er boning är längesedan i beredskap. Ni måste inspärras i slottsfängelset, der kan ni drifva ert o-gudaktiga väsende bäst ni behagar. Trabacchio gret häftigt, ban bad för alla Helgons skull, att det måtte förunnas honom qvarstanna i huset, och Göran utan att begripa hvad detta allt hade att betyda, instämde i hans böner. Så blif ännu här i morgon, sade Andreas, jag vill se huru det går med bönstunden när jag återkommer från jagten. Andra dagen var det ett herrligt, klart höstväder, och Andreas lofvade sig en rik fångst. Det var redan alldeles mörkt då ban å-terkom från bakhållet. Han kände sig sällsamt upprörd i sitt inre, hans märkvärdiga Öden, Georginas och hans mördade gosses bild, framställde sig lifligt för honom, så att ban, sluten inom sig sjelf, allt långsammare och långsammare följde efter jägrarne, tills hans slutligen helt oförmodadt befann sig på en biväg, ensam i skogen. I begrepp att återvända till stora vägen, blef han varse ett bländande eldsken som fladdrade mellan grenarna. Då intogs han af en sällsam förvirrad aning om någon förfärlig, ryslig gerning som

här föröfvades, han framträngde genom buskarna och nalkades elden, der stod den gamle Trabacchios gestalt229

i guldprydd mantel, Värjan vid sidan, den nedböjda hatten med röda fjädern på hufvudet och medikaments-skrinet under armen. Gestalten stirrade med gnistrande ögon in i elden, hvilken liksom i röda och blå lågande ormar, blossade upp under en retort. Framför elden låg Göran naken utsträckt på ett slags halster, och den skändlige Doktorns gudlöse son upplyfte redan den blanka knifven, för att gifva honom dödsstöten. Andreas ga£ till ett utrop af förskräckelse; men just som mördaren vände sig om, susade redan kulan ur Andreas's bössa, och Trabacchio störtade med sönderkrossadt hufvud framstupa i elden som genast slocknade. Doktorns gestalt var försvunnen. Andreas sprang fram, stötte liket åt sidan, löste den stackars Görans band, och bar honom hem. Gossen var alldeles oskadad, endast dödsångsten hade föror, sakat honom en svimning. En inre oro jagade Andreas åter ut i skogen, han ville öfvertyga sig om Trabacchios död, och genast begrafva liket; han väckte således den gamle jägaren, hvilken fallit i en djup, troligen af Trabacchio föranledd sömn, och båda gingo med lyktor, yxor och spadar ut till det icke långt aflägsna stället. Der låg den blodige Trabacchio, men när Andreas nal-,, kades, uppreste han sig med halfva kröp-.222

pen, stirrade med brustna ögon på honom och rossldde dåft: Mördare! din makas faders mördare, men min djefvul skall förfplja dig. Far till helfvetet du djef-vulske bof! skrek 'And r ea s ock sökte öfvervinna den fasa som bemägtigade sig honom, du, som hundrafaldigt förtjent döden, som jag dödade emedan du ville föröfva ett gud-löst mord på mitt barn, din dotters barn! Du har endast hycklat botfärdighet och fromhet, för att bemantla ditt skändliga förräderi, men nu bereder den Onde namnlösa qval åt din själ, hvilken du förskrifvit åt honom. Då sjönk Trabacchio tjutande tillbaka, och allt dåfvare och dåfvare klagande uppgaf ban sin anda. Nu uppkastade de båda männerna en djup graf, i hvilken de lied-lade Trabacchios lik. Hans blod kommer icke öfver mig, sade Andreas, ty jag kunde icke handla annorlunda, jag var utsedd af Gud att rädda min Göran och hämnas hundrafaldiga missgerningar. Men jag vill bedja för hans själ, och uppresa ett litet kors på hans graf. Då Andreas den andra dagen ville verkställa detta beslut, fann han jorden uppkastad och liket försvunnit. Om detta skett af vilda djur, eller på annat sätt, kunde icke upplysas. Andreas geck med sin son och den gamle jägaren till Grefven.223

af Va ch , och berättade uppriktigt hèla förloppet. Grefven gillade A n d r e a s's gerning, som för att rädda sin son, ned-skjutit en röfvare och mördare, och han låt uppteckna hela händelsen och förvara den i slottets Arkiv.

Deuna rysliga händelse hade djupt skakat Andreas's innersta, och det var således ej underligt att ban, då natten inbröt, oroligt kastade sig af och an på sin bädd. Men när hau sålunda grubblade, half vakande, half drömmande, hörde han det knastra och rassla i rummet, ett rödt skan visade sig, och försvann åter. När han börj-ade lyssna och skåda omkring sig, mumlade det sakta : Nu är du mästare — du har skatten —• du har skatten — befall öfver dess krafter , de tillhöra dig. — Det förekom Andreas som om en hitintills obekant känsla af obeskrifligt välbehag och lefnadslust intog honom , nen när morgonrodnaden inbröt genom fönstren, då bemannade han sig, och bad enligt sin vana ifrigt och andäktigt, till den Allmakt som upplyste hans själ: Jag vet nu hvad min kallelse och min pligt är, för att kunna emotstå frestelserna, och afvända synden ifrån mitt hus. — Så talade Andreas , tog Trabacchios'.224

skrin, och kastade det, utan att öppna det, i en djup bergsklyfta. Sedermera njöt Andreas en lugn ålderdom, som ingen fiendtlig makt mer förmådde störa.

FahluJ^ijltt (tøtttftøa;

tfr Hoffmans; Die Serapions Brüder.

TT

.Hm klar molnfri dag, i Julii månad, var en stor folkmängd församlad på Göthe-borgs redd. En rik Ostindiefarare, lyckligen återkommen från aflägsna länder, låg för ankar vid Klippan, och svenska flaggan och de långa vimplarna fladdrade muntert i den azurblå luften, under det hundrade farkoster, båtar och ökstockar fullproppade med jubilerande sjömän, simmade hit och dit pä Götha e 1 fs spegelklara böljor, och Masthuggets kanoner

dundrade sin vidt skallande helsning ut öfver det vida hafvet. Ostindiska kom-pagniets interessenter vandrade af och an vid hamnen, beräknade med leende ansigten den rika vinst som blifvit dem till del, och hade sin innerliga glädje öfver, Natt-Styckena i5234

alt deras vågsamma företag, med hvarje år hättre lyckades, och det goda Götheborg allt mer och mer uppblomstrade i det herrligaste och friskaste handelsflor. En hvar betraktade derföre med glädje och förnöjelse de redlige herrarne, och gladde sig med dem , ty deras vinst gaf ju kraft och lif åt bela den folkrika stadens verksamhet.

Ostindiefararens besättning, väl hundra femtio man stark , landade i många dertill utrustade båtar, och gjorde sig färdig att hålla sin Hönsning, Så kallas nämligen den lustbarhet, som skeppsmanskapet vid dylika tillfällen firar, och som ofta varar i flere dagar. Spelmän i brokiga drägter gingo förut med ßoler, pipor, valdhorn och trummor, på hvilka de tappert musicerade, under det de andra sjöngo hvarjehanda lustiga visor. Matroserna följde dem parvis. Några, hvars jackor och hattar voro utsirade med brokiga band, lika fladdrande vimplar, andre hoppade och dansade, alla hurrade och jubilerade, så att det bullersamma stojet genljöd vildt i luften. Sålunda geck det muntra tåget öfver skepps - varfvet till förstaden Iiaga, hvarest man rikligen ämnade dricka och pläga sig på gästgifvare-gården.235

Der flöt nu det herrliga ölet i strömmar, och det ena kruset tömdes efter det andra; som det alltid är händelsen med sjömän hvilka återkomma från långa resor, flera vackra flickor förenade sig med dem, dansen började s, och med hvarje ö-gonblick blef glädjen mera slojande, och munterheten mera högljudd.

Blott en enda sjöman, en smärt, skön yngling, knappt tjugu år gammal, hade smugit sig bort från lustbarheten, och kastat sig på en bänk som stod utanför gästgifvaregårdèn. Ett par matroser geck till honom, och en af dem ropade högt skrattande: Elis Fröbom! — Elis F röbom! — Har du åter blifvit en mjältsjuk narr, och förspiller den sköna tiden med dumma tankar? —i.Hör Elis, om du försmår vår bönsning, så blif lika så gerna borta från skeppet. — ^En ordentlig, dugtig sjöman blir du f alla fall aldrig på detta sätt. Mod har du nog, och tapper är du i faran, men dricka kan du icke; och du behåller heldre dukater-na i fickan än att bär, frikostigt lemna landtröttorna sin del deraf. — Drick pojke! — eller ock skall sjödjefvulen Necken, med alla sina troll komma dig på halsen.

Elis Fröbom sprang hastigt uppJrån bänken, betraktade matrosen med lågande blickar, tog den till brädden med bränvin fyllda bägaren, och tömde den i ett drag. Sedan sade lian: Du ser Jonas att jag kan dricka så godt som någon af er, och kapten må afgöra om jag är duglig sjöman. Håll nu munnen på dig och gå din väg! — Er stojande munterhet är mig motbjudande. — Hvad jag företager mig här ute, angår dig icke. Nå, nå, svarade Jonas jag vet det ju, du är född Nerikesbo, och de äro alla svår modiga och dystra, samt hafva ingen rätt fröjd åt det muntra sjömanslifvet! — Vänta bara Elis, jag vill skicka dig någon som snart skall förmå dig att lemna den förtrollade bänken, på hvilken Necken har fastnaglat dig.

Korrt derpå trädde en nätt, vacker flicka ut genom dörren från gästgifvare-gården, och satte sig bredvid den svårmodige Elis, som åter dyster och sluten inom sig sjelf, nedkastat sig på bänken. Man såg på flickans klädnad och hela väsende, att hon ty värr! blifvit ett lättsinnighetens offer, men ännu hade det o-ordentliga lefnadssättet icke utöfvat sin förstörande makt på hennes ansigtes intagande, milda drag. Intet spår af en tillbakastötande fräckhet, nej en stilla,237

trånande svårmodighet, strålade ur de itiörka ögonen.

Elis! — Yill ni då alldeles icke deltaga i edra kamraters glädje. — Upplågar då ingen gnista af munterhet hos er, nu, då ni hemkommit och undslup-pit de faror, hvarmed de bedrägliga liafs-vågorna hotat er,'nu, då ni åter beträdt fäderneslandets jord.

Så talade flickan med sakta, ljuf röst, i det hon kastade sin arm omkring ynglingen. Elis Fröbom, liksom uppvaknande ur en djup dröm, skådade flickan i ögonen, fattade hennes hand, tryckte den till sitt bröst, och man märkte ganska väl att flickans ljufva ord djupt inträngt i hans inre. Ack! började ban ändtligen liksom besinnande sig, ack! med min fröjd, min glädje är det nu en gång förbi. Åtminstone kan jag alldeles icke instämma i mina

kamraters vilda lustighet. Gå iii milt goda barn, skratta ocli roa dig med de andra om du förmår det, men lemna den sorgsne, dystra Elis ensam här ute, ban skulle förderfva all din glädje. — Men vänta! Du behagar mig rätt mycket, och jag önskar att du måtte vänligt påminna dig mig, när jag åter är ute på hafvet.a3o

Vid dessa orden framtog lian tvenne blanka dukater, drog en skön Ostindisk Shavl ur bröstfickan, ocli räckte dem ät flickan. Men klara tårar framträngde i hennes ögon, lion stod upp, lade dukater-11a på bänken och sade: Ack! behåll edra dukater, de göra mig endast ledsen, men denna sköna shavl skall jag bära som ett kärt minne af er, och ett år härefter skall ni väl icke mera råka mig när ni firar er b öns ni n g här i Haga.

Yid dessa orden smög sig flickan med bägge händerna för ansigtet, öfver gatan, i stället för att återvända till gäslgifvare-gården. Ånyo nedsjönk Elis Fröbom i sina dystra drömmar, och ropade slutligen när munterheten der inne i krogstu-gan blef rätt slojande och öfverljudd: Ack! om jag ändå låge begrafven i hafvets djupaste afgrund! — ty här i verlden finnes ingen menniska mera, med hvilken jag kan glädja mig.

Då sade en djup, sträf röst tätt bakom honom: Ni måste hafva erfarit allt för stora olyckor, unge man, efter ni önskar er döden i en ålder då ni först rätt skulle börja lefva.

Elis vände sig om och blef varse en gammal gruf-arbetare, hvilken med23l

•

armarna lagde i kors, stod lutad mot planket utanför gärtgifvaregården , ocli som betraktade honom med al varsamma , genomträngande blickar. JVär Elis länge sett på gubben, förekom det honom, likasom en bekant gestalt, i den vilda ödemarken i hvilhen ban trodde sig förflyttad , vänligt tröstande trädde emot honom. Ilan samlade sig och berättade, att hans far varit en dugtig sjöman, men omkommit i samma storm ur hvilken ban sjelf blifvit räddad på ett underbart sätt. Hans bä gge bröder hade som soldatar stupat i kriget, och hans stackars gamla mor hade ej haft annat att lefva af, än clen rikliga sold han erhöll, och delade med henne efter hvarje Ostindisk resa. Tv, sjöman hade lian nu en gång måst blifva, emedan ban från barndomen .varit bestämd dertill, och det hade således synts honom en stor lycka att träda i Ostindiska kompaghiets tjenst. Vinsten hade denna gången varit rikare än någonsin, och en hvar af matroserna, hade utom sin aflöning, erhållit en betydlig penning-skänk, så alt ban med fickorna fulla af dukater, med barnslig giadje sprungit till den lilla kojan der hans mor bodde. Men främmande ansigten hade sett på honom genom fönstren, och en ung qvinna, som ändtligen öppnat dörren för honom, hade med kall, sträf ton underrättat honom,.2

att lians nior redan för tre månader sedan var död, ocli att han kunde anmäla sig på rådhuset för att emottaga den obetydliga qvarlåtenskap, som blifvit öfrig sedan hegrafnings-omkostnaderne voro afdragna,

v Hans mors död sönderslet hans hjerta, lian kände sig öfvergifven af hela verlden, ensam, liksom kastad på en öde sandbank, hjelplös och förlorad. Hela lians lif till sjös, förekom honom som en onyttig sträfvan utan allt ändamål, och när han tänkte på, att hans mor kanhända blifvit illa skött af främmande menniskor, och att ingen kärleksfull röst [-för-]jufvat-] {+för-]jufvat+} hennes sista ögonblick, förekom det honom1 afskyvärdt och oriktigt, att han någonsin gått till sjös, och icke heldre stannat hemma för att försörja och vårda sin goda mor. Kamraterna hade med våld släpat honom med sig till höns-ningen, och ban sjelf hade trott, att den stojande glädjen omkring honom, ja! väl äfven starka drycker, skulle döfva hans smärta, men i det stället hade det förekommit honom, som om alla ådror sprungit sönder i hans bröst, och' att ban måste förblöda.

A! sade den gamle gruf-arbetaren, du skall snart åter gå till sjös Elis, och du.233

skall din sorg förgå inom korttid. Gammalt folk dör, det är nu en gång icke annorlunda, och du tillstår ju sjelf, att din mor endast öfvergaf ett torftigt och mödosamt lif.

Ack! svarade Elis, ack! att ingen begriper min smärta, ja! att man till och med anser mig för barnslig och dåraktig, det är just det som gör verlden till en ödemark för mig. — Till sjös vill jag icke mera; detta yrke är mig motbjudande. Fordom fröjdade jag mig väl åt, när skeppet utbredde sina segel som ståtliga vingar, och flög öfver hafsytan, när vågorna plaskade och susade i glättiga to* ner, och vinden pep i det smattrande,tåg-virket. Då

hurrade jag lustigt med kamraterna på däcket, och då — när jag var på vakt under den tysta mörka natten, då tänkte jag på återkomsten pch på min gamla, goda mor, huru hon skulle glädja sig när Elis kom tillbaka. — Då kunde jag väl äfven göra mig lustig vid höns-ningen, när jag tömt dukaterna i min goda mors knä, och gifvit henne de sköna shavlarna, och andra sällsynta varor som. jag fört med mig från främmande länder. Då strålade den renaste glädje ur hennes ögon, hon slog i hop händerna den ena gången efter den1 andra, trippade intagen af fröjd och förnöjelse beställsamt omkring,for att framsätta det bästa ölet, som hon gömt åt sin Elis. Och satt]ag då om aftonen hos gumman, så berättade jag henne om de sällsamma menniskor jag sett under mina resor, om deras seder' 1 och bruk, samt allt det underbara hvartill jag varit vittne: Hon hade siLt stora nöje deraf, och berättade mig i sin ordning om min fars underbara färder i dep höga norden, och upprepade många rysliga sjömans-sagor, hvilka jag redan hört hundrade gånger, men alldrig tröttnade att åter höra! — Ack! dessa trefliga stunder skall jag ej mera njuta! — Nej! jag går aldrig mera till sjös. — Hvad skall jag bland kamraterna hvilka endast skulle smäda mig, och livar skulle jag hämta lust till ett arbete som endast förekommer mig som ett mödosamt sträfvande utan ändamål.

Jag hör er med nöje tala, unge man, sade gubben sedan Elis tystnat, likasom jag äfven i ett par timmar, utan att ni blifvit mig varse , med tillfredsställelse gifvit akt på ert uppförande. Allt hvad lii gjorde, och talade, bevisar att ni liar ett djupsinnigt, fromt, barnsligt sinne , och en skönare gåfva hade den gode Guden icke kunnat förläna er. Men till sjöman har ni i alla edra lefnadsdagar icke haft något anlag. liuru skulle det vilda,.235

ostadiga sjömans-lifvet kunna behaga er, ni förbehållsamme Nerkes böe (och att ni är det, bevisa edra anletsdrag och hela ert väsende). Ni gör väl uti, att fot alltid öfvergifva detta lefnadssätt. Men likväl vill ni väl ej lägga händerna i kors? — Följ mitt råd Elis Fröbom! begif er till Fahlun och blif en bergsman. Ni är ung, rask och blir säkert snart en duglig grufdräng, sedan malm-brytare , uppsyningsman öfver gruf-arbetarne, och stiger sålunda allt högre och högre. Ni har klingande dukater i fickan, dem nedlägger ni i bergverket, ökar dem genom er förtjenst , förvärfvar sålunda kanske till och med besittningen af ett bergshemman, och erhåller er egen andel i grufvan. Följ mitt råd, Elis Frö bom: blif bergsman.

Elis Fröbom förskräcktes nästan öfver gubbens ord. Huru! hvartill råder ni mig? Jag skulle skiljas från den sköna fria jorden, från den rena solklara himmelen, hvars friska luft läskar och vederqvicka' mig — för att nedstiga i en ryslig afgrund, och lik mullvaden gräfva och böka efter malm och metall, endast för en låg vinnings skull.

Sådana äro, ropade gubben, med vredgad röst, sådana äro nu en gång mcnni-.256

skorna, de förakta hvad de ej begripa. Låg vinning! — Liksom om allt det plågsamma qval på jordytan handeln medför, skulle antaga en ädlare gestalt än bergsmannens arbete, hvars vetenskap, hvars oförtrutna flit öppnar naturens hemligaste skattkammare. Du talar om en låg vinning Elis Fröbom! — Och detta yrke liar visserligen ett högre syftemål. Nälden blinda mullvaden, af blott instinkt, gräfver sig in i jorden, så är rlet väl möjligt, att menniskoögat blir klarsyntare i det bottenlösa djupet vid gruf-lampans ovissa sken, ja! att .det mer och mer styrkt, förmår att upptäcka i de sällsamma stenmassorna ett återsken af hvad som är förborgadt öfver molnen. Du känner ej bergverks-handteringen Elis Fröbom, låt mig berätta dig derom.

Vid dessa orden satte sig gubben på bänken bredvid Elis, och började att ganska utförligt beskrifva huru det tillgeck i grufvorna, och bemödade sig att med de lifligaste färgor framställa allt rätt tydligt för den okunniges ögon. Han talade äfven om Fahlu grufva, hvarest ban sade sig hafva arbetat från sin första ungdom. Ilan beskref dess stora nedgång, med sina svartbruna väggar, ban talade om metall-grufvans stora rikedom på de skönaste stenarter. Hans skildring blef.237

lifligare, lians blick mera eldig. Han tycktes i tankarna genomvandra en förtrollad trägårds slingrande gångar. Stenarna upplifvades, fossilierna rörde sig, de underbara pyrosma litherna, Alman din erna blixtrade vid gruf-lampor-nas sken, — bergkristallen strålade ock glimmade i omvexlande färgbrytningar.

Elis lyssnade uppmärksamt på gubbens sällsamma sätt att tala om de underjordiska underverken, det förekom honom som om ban stod midt ibland dem, och de bemägtigade sig hela hans sinne. Iian kände sitt bröst

beklämdt, det tycktes honom som om han redan nedstigit med gubben i djupet, och en mägtig trollkraft qvarhöll honom der, så att han icke mera skulle skåda det vänliga dagsljuset. Och likväl förekom det honom åter, som om gubben öppnat för honom en ny, hitintills okänd verld, hvilken han tillhörde, och hela denna verldens trollkraft, hade redan i hans späda barndom uppenbarat sig för honom i hemlighetsfulla aningar.

Jag har, sade gubben slutligen, jag har framställt för er, Elis Frö born, alla hemligheterna af ett yrke, till hvilket naturen egentligen egnat er. Rådgör nu.238

med er sjelf, och liandia sedan efter er

öfvertygelse.

Vid dessa-orden sprang gubben hastigt upp från bänken och geck bort, utan att taga afsked af Elis eller ens vända sig om. Snart var han försvunnen undan ynglingens blickar.

I värdshuset hade det emedlertid blifvit tyst. Det starka ölets och brän-vinets kraft hade segrat. Många afskepps-folket hade smugit sig bort med sina ilic-kor, andra lågo i vråarna och sparkade. Elis, som ej mera kunde taga qvarter i sin fordna boning, erhöll efter sin begäran, en liten kammare på gäst-gifvaregården. ,

Knappt hade ban, trött och utmattad söm han var, kastat sig på sängen, förr än drömmarna utsträckte sina vingar öfver lionom. Det förekom honorn som om ban simmade i ett skönt skepp med fulla segel på den spegelklara hafsytan, och öfver honom hvälfde sig en dunkel moln-betäckt himmel. Men när ban nu skådade ner i vågorna, upptäckte ban snart, att livad ban ansett lör hafsytan, var en liård, genomskinlig, glimmande massa, mot hvars skimmer bela skeppet, pä ett underbart sätt flöt tillsammans, så att9

lian stod på en grund af k.1 isfall, och hade öfver sig ett hvalf af svarta glimmande stenar. Det var nämligen stenar, hvad han i början ansett för en molnbetäckt himel. Drifven af en okänd makt, skred ban fram, men i detta ögonblick kom allt i rörelse omkring honom, och liksom krusade vågor, uppreste sig urmarken, sällsamma plantor och växter af blänkande metall, hvars blommor och blad slingrade sig fram ur djupet, och på ett behagligt sätt blandade sig med hvarandra. Marken var så genomskinlig, att Elis tydligt kunde se plantornas rötter, men då ban snart inträgde djupare ined sina blickar, upptäckte han ner på djupet — otaliga hulda jungfrulika gestalter, hvilka med bländande hvita armar, höllo hvarandra omslingrade, och ur deras hjertan uppsköto dessa blommor och plantor sina rötter, och när jungfrurna smålogo, sväfvade ett mildt välljud genom det vida hvalfvet, och gladare, frodigare upplyfte sig de underbara metall-blommorna. En obeskriflig - känsla af smärta och vällust intog ynglingen, en hel verld af kärlek, längtan , och innerlig trånad uppgick i hans inre: Ner! — ner till eder! ropade ban, och kastade sig med utbredda armar på kristallmarken. Men den vek undan honom, och sväfvade liksom i en glänsande ether: Nå, Elis Fröbom, hu-ru finner du dig i denna herrlighet? ropade en stark röst, Elis blef varse bredvid sig den gamle bergsmannen, men när ban nogare betraktade honom förvandlade ban sig till en jätte-gestalt , gjuten af glödande metall. Elis förskräcktes, men i detta ögonblick framljungade liksom en snabb blixt ur djupet, och ett vördnadsbjudande qvinno-ansigte visade sig. Elis kände huru den i hans bröst stigande förtjusningen, förvandlade sig till en qväfvande ångest. Gubben hade omfattat honom och ropade: Elis Fröbom, detta är drottningen ! ännu är det dig tillåtet att skåda dagsljuset. — Ovillkorligt vände han hufvudet, och blef varse huru nattens stjernor framlyste genom en springa uti hvalfvet. En ljuf röst ropade liksom i tröstlös smärta hans namn. Det var hans mors röst. Han trodde sig se hennes gestalt vid öppningen. Men det var en huld, ung qvinna, som sträckte sin hand långt ned i hvalfvet och ropade hans namn. För mig upp, sade lian till gull* beii, jäg tillhör likväl den öfra verlden och dess vänliga himmel. — Tag dig till Vara, svarade gubben dåft, tag clig till vara Frö bom! — Var drottningen trogen, till hvars tjenst du helgat dig. Men när ynglingen nu skådade upp på den stolta qvinnans stela ansigtsdrag, då kände ban

sitt34 I

silt eget jag upplösas i de lysande sten-, arterna. Han skrek till i namnlös ångest och uppvaknade ur denna ovanlig dröm, hvars förtjusning och fasa djupt genljöd i hsns inre.

Det kunde ej vara annorlunda} sade Elis till sig sjelf, sedan han mödosamt hämtat sig, jag måste drömma så

sällsamt. Den gamle bergsmannen har ju berättat mig så mycket om den underjordiska verldens herrligheter, att mitt hufvud är uppfyldt deraf, och i hela min lefnad har jag ej varit så till mods som nu. — Kanhända drömmer jag ännu. — Nej, nej — jag har blott feber; jag vill ut i friska luften, sjövindens friska flägt skall vederqvicka mig--.

Han tumlade opp , och ilade till Klippan, hvarest Iiön sn in gens jubel ånjfo var börjadt. Men snart märkte ban huru all munterhet lemnade honom känslolös, huru ban ej kunde fasthålla någon tanke i sin själ, liuru aningar och önskningar som ban ej förmådde gifva något namn, omvexlade i hans själ. — Han .tänkte med djupt vemod på sin aflidna mor, sedan förekom det honom åter, som om ban endast längtade efter att än en gång få råka den flickan, som dagen förut så Natt-Styckena. aö242

p» '

vänligt talat med honom. Snart begynte ban åter frukta, att om äfven denna Hicka, från någon gata trädde emot honom, skulle hon slutligen förvandla sig till den gamle bergsmannen sjelf, hvilken , han kuncle ej förklara hvarföre, ingaf honom så mycken farhåga. Men likväl förekom det honom, som om ban ville gerna lyssna till gubbens berättelse om bergverkets under.

Skakad hit och dit af alla dessa dystra tankar, skådade han ner i böljorna. Då förekom det honom, som om de för-silfrade vågorna stelnade i ett glänsande glimmer, i hvilket de sköna stora skeppen flöto sönder, och som de dystra molnen, hvilka började uppstiga på den klara himmelen sänkte sig ned, och hopande sig, förvandlades till ett sfcenartadt hvalf. — lians dröm framställde sig åter lifligt för honom; han skådade åter den mäktiga drottningens allvarliga anlete , och den qväfvande ångesten, den häftiga längtan intog honom å nyo.

Kamraterna väckte honom ur detta drömmande tillstånd, ban måste följa tåget. Men nu förekom det honom, som om en obekant röst oupphörligt hviskade i hans öra: Hvad vill du ännu här? —^43

bort! — bort! — I Fahlu bergverk är dia bembygd. — Der upplefver du alla de herrligheter som framställt sig för dig i drömmen, — bort, bort till Fahlun,

Trenne dagar vandrade Elis FrÖ-bom omkring på Götheborgs gator, o-upphörligt förföljd af sin dröms underbara bilder, städse manad af den obekanta rösten. Fjerde dagen stod ban vid stadsporten, hvarigenom vägen geck till Gefle. Då geck en stor, reslig man förbi honom. Elis trodde sig igenkänna den gamle bergsmannen, och ilade drifven af en o-emotståndlig magt efter honom, men utan att upphinna honom.

Han fortsatte nu oförtrutet sin vandring. Elis visste tydligt att han befann sig på vägen till Fahlun, och just detta iugnade honom särdeles, ty lian var öfvertygad att ödets röst talat till honom genom den gamle bergsmannen, och nu förde honom hans bestämmelse till mötes.

Verkligen såg han äfven mången gång, isynnerhet när han var oviss om vägen, huru gubben hastigt framträdde bakom en häck, en dyster bergsklyfta, eller ock ur en tät småskog, och geck framför honom,.244

utan alt vända sig om, men sedan äter hastigt försvann.

Ändtligen efter många dagars mödosam vandring, upptäckte Elis på afstånd tvenne stora sjöar, mellan hvilka en tjock ånga uppsteg. Då han mer och mer på vestliga sidan klättrat uppföre höjden urskiljde han i denna rök tvenne torn, och några svarta tak. Gubben stod framför honom, i jätte-storlek och pekade med utsträckt arm på ångan, och försvann åter ibland bergsklyftorna.

Det är Falun! ropade Elis, det är Fahlun! Målet för min resa! — Han hade rätt; ty folk som han mötte, bekräftade att staden Fahlun låg der, mellan sjöarna Rulin och Varpan, och att ban just då besteg berget Guffris, hvarest met al 1 -grufvans stora nedgång var belägen.

Elis Fröbom vandrade med gladt mod framåt, men när ban stod framför det ofantliga afgrundssvalget, så stadnade blodet i hans ådror, och ban ryste vid åsynen af den hemska ödsligheten.

Man vet att den stora nedgången till Fahlu koppar-grufva är tolf hundra fot245

läng, sex hundra fot bred, och hundra åttatio fot djup. De svartbruna sidoväggarne sänka sig i början alldeles lodrätt ner , men mot midten af djupet blifva de mera sluttande, genom den ofantliga mängd af grus och malm, som är uppstaplad e-mot dem. I dessa och de andra sidoväggarna urskiljer man här och der timringen af de gamla schacterna, hvilka bestod af tjocka, tätt intill hvarandra lagde och sammanfogade trädstammar, som vid vanliga trädbyggnader. Intet träd, intet grässtrå uppskjuter ur de kala söndersprängda bergsklyftorna, ocli de taggiga klipporna uppresa sig rundtomkring i underbara skepnader, stundom liknande jättestora förstenade djur, än åter mennisko-kolosser. I det afgrundslika djupet ligga i vild oordning om hvarannat, stenar, slagg, utbränd malm, och en beständig döfvande svafvelånga uppstiger ur djupet, liksom om en helfvetisk sjudning, hvars ånga förgiftade hela naturens grönskande prakt, föregeck der nere. Man skulle tro att Dante här nedstigit och skådat afgrunden med bela dess fasa, och alla dess tröstlösa qval. v

När nu Elis Fröbom skådade ner i det djupa svalget, då påminte han sig, livad den gamle styrmannen på hans skepp för lång tid sedan berättat honom. Den-.246

lie liade det en gång förekommit, då han låg i feber-drömmar, som om hafvets vågor runnit bort, och en omätlig afgrund öppnat sig för honom, så att han tydligt urskiljde de ohyggliga vidundren på hafvets botten, hvilka vältrade sig bland sällsynta snäckor och korall-växter , mellan underbara stenarter,' till dess de blefvo liggande utan lif, stela och med uppspärrade gap. Den gamle sjömannen trodde, att denna syn bebådade en snar död i vågorna, och verkligen störtade han kort derpå öfver däck i hafvet , och valutan räddning försvunnen. Derpå tänkte Elis; ty svalget förekom honom som den uttorkade hafsbottnen, och de svarta sten-arterna, den blåaktiga och röda kopparslaggen syntes honom som ohyggliga vidunder, hvilka utsträckte sina polyp-armar efter honom. — Händelsen gjorde att just rlå uppstego några gruf-arbetare ur djupet, hvilka i sin dunkla bergsmansdrägt med sina svarta förbrända ansigten, väl liknade rysliga odjur, hvilka mödosamt framkröpo ur jordens sköte och banade sig väg upp till fria luften.

En kall rysning öfvergeck Elis, och hvad som aldrig förr händt den dristige sjömannen, ban kände en svindel; det förekom, honom liksom osynliga händer.47

skulle hafva dragit honom ned uti svalget.

Med tillslutna ögon sprang han några steg tillbaka, och först när ban åter nedsteg från Guffris-ber get, och blickade opp till den klara molnfria himlen, försvann den ångest, som denna rysliga syn förorsakat honom. Han andades åter fritt, och ropade ur djupet af sin själ: O! store Gud! hvad är väl all hafvets fasa mot det rysliga som bor der mellan bergsklyftorna! — Må stormarna rasa, må de svarta molnen sänka sig ner till de brusande vågorna, snart segrar likväl åter den herrliga sköna solen, och vid åsynen af dess milda anlete tystnar det vilda upproret, men aldrig inträнger dess blick i detta svärta svalg, och ingen svalkande vårflägt vederqvecker der nere menniskans bröst, — JNej med eder vill jag ej förena mig, J svärta jordmaskar! aldrig skulle jag kunna vänja mig vid edert dystra lefnadssätt.

Elis tänkte tillbringa natten i Fahlun, och tidigt den andre morgonen företaga återresan till Götheborg,

Då han kom på marknadsplatsen, det så kallade Helsing-torget, fann ban en stor folkmängd församlad,.248

Ett långt tåg af välklädda bergsmän med gruf-lampor i händerna, och spelmän i spetsen stod framför ett ståtligt hus. En smal, reslig man i manna-ålderns kraft trädde ut, och skådade omkring sig med mildt småleende. På det fria väsendet, den öppna pannan, de mörkblå lifliga ö-gonen, igenkände man den äkta dalkarlen. Gruf-arbetarne slöto en krets omkring honom, ban skakade välment hvar och ens hand, och sade ett vänligt ord åt alla.

Elis erfor, på sin tillfrågan, att denne man var Pehr son Dahl sjö, masmästare-ålderman och ägare af ett skönt bergslags frälsehemman vid Stora Kopparberget,

Bergslags frälsehemman kallas i Sverige, länderier, hvilka förlänas åt koppar-och silfver-verk. Ägarne af dylika frälsehemman hafva andel i grufvorna, för hvars upparbetande de äro pligtige att draga försorg.

Man berättade vidare Elis, att bergstinget just den dagen var slutadt, och att gruf-araetarne af denna anledning

drogo omkring till bergmästarne, masmästarne och åldermännen, samt öfverallt blefvo gästfritt undfägnade.Mo

V Betraktade Elis de sköna , resliga männerna, med de öppna, vänliga ansigtena, så kunde han ej mera tänka på de svarta jord-maskarna , hvilka framkrupit ur grufvan, Och den rena glädjen som lifligt yttrade .sig uti hela kretsen då. Pehr son Dahl sjö trädde ut, var af en ganska olikartad natur med sjöfolkets vilda stojande munterhet vid hön sn i ligen.

Bergamännens sätt att glädja sig, geck den alvarsamme Elis till hjertat. Han kände sig ganska väl till mods, men likväl kunde han ined möda afhålla sig från att utgjuta tårar af rörelse, när någre af de yngre gruf-dräugarne uppstämde en gammal visa, som i ganska okonstlad, men till själ och sinne trängande inelodie, prisade berg-verkens välsignelser.

Då sången var slutad öppnade Pehr-son Da hl sjö sin husdörr, och alla bergs-männen inträdde efter hvarandra. Elis följde ovilkorligt och blef stående på tröskeln, så att han kunde öfverse hela den stora, rymliga salen, uti hvilken gruf-arbetarne nedsatte sig på bänkar. En stärkande måltid var framsatt på bordet. Ku öppnades en inre dörr midt e-iiiot der Elis stod, och en huld festligt258

utsmyckad jungfru trädde ut. Lång och» smal till växten , det mörka håret uppfäst i många flätor kring hjessan, det prydliga, nätta lifstycket hopfästadt med rika spännen, skred hon fram i alla den blomstrande ungdomens behag, Alla bergsmännen reste sig upp, och ett sakta gladt sorl hördes i kretsen: Ulla Dahlsjö! Ulla Dahlsjö! hvilken himlens välsignelse är icke detta fromma englabani för vår redlige ålderman! — Äfven på den äldre gruf-arbetaren strålade ögonen när Ulla Ljöd honom, som de öfrige, handen till vänlig hälsning. Sedan inbar hon sköna silfverbägare med förträffligt öl, sådant som det då för tiden endast bryggdes i Fahlun; och räckte det åt de redlige gästerna, under det den himmelska glansen af den mäst okonstlade oskuld strålade ur hennes hulda blickar.

Då Elis Fröbom blef varse jungfrun, förekom det honom som om en ljungeld inträngde i hans inre, och upptände all himmelsk salighet, all kärlekssmärta, all häftig längtan som hitintills slumrat der. — Det var Ulla Dahlsjö, som i den märkvärdiga drömmen räckt honom en räddande hand, han trodde sig nu gissa denna dröms, djupa betydelse, och prisade, glömmande den gamle bergs-25 I

\

mannen , det öde som fört honom till Fahlun.

Men likväl kände han sig , stående på dörrtröskeln en obemärkt främling, olycklig, tröstlös, öfvergifven, och önskade att han dödt innan han sett Ulla Dahlsjö emedan ban nu likväl måste förgås i kärlek och längtan. Han förmådde icke vända sina blickar från den hulda jungfrun, och-när hon nu sväfvade helt nära förbi honom, ropade ban med sakta bäfvande röst hennes namn. Ulla vände sig om och blef varse den stackars Elis, sora glödande röd i ansigtet stod der med nedslagna ögon — orörlig — och ur stånd att frambringa ett ord.

Ulla nalkades honom och sade med ett vänligt småleende: Ack! ni är väl en främling min vän! det ser jag pä er sjö-mansklädnad! — Nå! — hvarföre står ni der på dörrtröskeln. — Iiom in och gläd er med oss. — Med dessa orden tog hon honom vid handen, drog honom in i salen ocli räckte honom en fylld bägare: drick, sade hon, drick min vän, ett gladt gästfritt välkommen. Elis var till mods som om han drömt en förtjusande herrlig dröm, ur hvilken han snart måste uppvakna, för att då känna sig gränslöst o« lycklig. Mekaniskt tömde lian bagaren.2J2

I detta ögonblick geck Pehr son Dahlsjö till honom och frågade, i det han till gästfri hälsning skakade hans hand, hvarifrån han kom och hvad orsak som fört honom till Fahlun.

Elis kände den ädla dryckens värmande kraft i alla ådror. Då han blickade den redlige Pehr son i ögonen, blef ban glad och modig till sinnet. Han berättade huru han, son af en sjöman, från barndomen rest till sjös; huru han nyss hemkommit från Ostindien , funnit sin mor, som han underhållit med sin skeppshyra, död; och huru han nu kände sig ensam i verlden, och erfor en veiddig vedervilja för det vilda sjömanslifvet, då deremot hans inre böjelse dref honom till bergsmans-yrket , och huru ban således önskade att i Fahlun blifva antagen som

grufdräng. Detta sista yttrande, -så stridande mot hvad ban for få ögonblick sedan beslutit, undföll honom ovilkorligt, det förekom honom som om ban icke kunnat säga åldermannen något annat, jal som om ban för honom uttalat sin innerligaste önskan, hvilken ban endast hitintills sjelf icke rätt förstått.

Pehr son Dahlsjö betraktade ynglingen med alvarsamma blickar, likasom om ban ville genomskåda hans inre, och.253

sade: Jag vill icke tro, Elis Frö b om, att endast lättsinnighet ingifvit er afsmak för ert fordna yrke, oclx att ni icke först moget öfverlagt bergsmans-lifvets alla besvärligheter innan ni beslutit att välja det. Det är en gammal tro bland oss, att de mäktiga elementerna i hvilka bergsmannen verkar , skola tillintetgöra honom, om lian ej anstränger hela sin förmåga för att behålla herraväldet öfver dem, eller om han gifver andra tankar rum, som. kunna försvaga den kraft han odelad bör egna åt sitt underjordiska arbete i elden. Men har ni nogsamt pröfvat er inre kallelse, och funnit den grundad, så är ni kommen i ett lyckligt ögonblick. I min andel af grufvan fattas mig arbetare. Ni kan, om ni vill, genast qvarstanna hos mig, och i morgon nedstiga med uppsy-liingsmannen, som skall anvisa er edert arbete,

Elis's hjerta klappade af glädje vid Pehrson Dah 1 sjö's tal. Han tänkte icke mer på fasan af det förfärliga djef-vuls-svalget, i hvilket han skådat ner. Att han dagligen skulle se den hulda Ulla, att han skulle bo med henne under samma tak, det uppfyllde hans bröst med glädje och förtjusning, och lian öfverlemnade sig åt de ljufvaste förhoppningar..254

Pehr son Dahl sjö underrättade bergsmannarna* att en ung grufdräng tagit tjenst hos honom, och föreställde dem Elis Fröbom.

Alla betraktade med välbehag den raska ynglingen och menade, att med hans viga, kraftfulla kroppsbyggnad, var han alldeles klippt och skuren till bergsman, och det skulle säkert ej heller fattas honom flit och ett fromt sinne.

En ålderstegen bergsman nalkades Elis och skakade hjertligt hans hand, sägande: Att han var öfver-uppsynings-man i Pehr son Dahlsjö's gruf-andel, och att ban skulle vara ganska mån om , rätt sorgfälligt undervisa honom i hvad ban hade nödigt att veta. Elis måste sätta sig.hos honom, och gubben började genast vid en bägare öl, att vidlöftigt förklara en gruf-drängs första göromål.

Elis påminte sig åter den gamle bergsmannen i Götheborg, ocli sällsamt nog visste ban att upprepa nästan allt hvad denne sagt honom, Åh! ropade öfver-uppsyningsmannen, hvarifrån har ni alla dessa vackra kunskaper? — Nå då ban det aldrig slå felt, att icke ni innan kort blir den dugligaste grufdräng i hela Bergslagen..55

Den sköna Ulla, som geck af och an hlancl gästerna, och undfägnade dem, nickade ofta vänligt till Elis och uppmuntrade honom att vara rätt glad. Nu vore han, sade hon, icke mera främmande, utan tillhörde huset, och icke mera det bedrägliga hafvet. — Fahlun med dess rika bergslag var hans hembygd. — En bel himmel af sällhet och förtjusning öppnade sig för ynglingen vid Ullas ord. lian märkte att Ulla gerna dröjde hos honom, och äfven Pehr son Dahlsjö betraktade honom på sitt stilla allvarsamma sätt, med välbehag.

Hjertat klappade likväl häftigt pä. Elis då han åter stod vid det rykande afgrunds-svalget, och iklädd hergs-mans-drägten och de lunga jernbeslagna dalkarlsskorna på fötterna, for ned med uppsy-ningsmannen i den vida gruf-öppningen.

Snart hotade de heta ångorna, som lade sig på hans bröst, att qväfva honom; snart fladdrade gruf-lamporna vid det kalla luftdraget, som strömmade genom afgrunden. Det geck allt djupare och djupare ner, slutligen nedstego de på en, knappt en fot bred jernstege, och Elis märkte väl, att all den skicklighet, ban som sjöman förvärfvat sig i att klättra, här ej kunde hjelpa honom till något.o5ö

Ändtligen, stodo de i djupet1, och uppsy-ningsmannen anviste Elis det arbete ban här skulle förrätta.

Elis tänkte på den hulda Ulla, som. som en ljusets engel såg ban hennes gestalt sväfva öfver sig, och han glömde alla ofgrundens fasor, alla det mödosamma arbetets besvärligheter. Det stod nu en gång fast i hans själ, att först då, när ban under Pehr son Dahlsjö's ögon, med all sinnets kraft, med alf den ansträngning hvartill kroppen är i

stånd, egnat sig i bergsmanna yrket, då skulle kanske hans skönaste förhoppningar gå i fullbordan, och deraf kom det, att ban inom ganska kort tid var lika skicklig i arbetet, som den mäst öfvade bergsman.

Med hvarje dag fattade den redlige Pehrson Dahlsjö mer tycke för den flitige, fromme ynglingen, och sade honom ofta oförställdt, att ban i honom vunnit, ej endast en dugtig gruf-arbetare, utan äfven en älskad son. Äfven Ullas innerliga tillgifvenhet yppade sig mer och mer. Ofta, när Elis geck till arbetet och någon fara var å färde, bad, besvor bon honom med tårar i ögonen, att väl taga sig i akt för hvarje olyckshändelse. Och när han då kom tillbaka, lopp hon glad

emot3Ö7

emot honom, och hade alltid deb bästa öl till hands, eller ock någon väl tillagad rätt, för att vederqvecka honom.

Elis' hjerta bäfvade af glädje då Pehrson Dahlsjö en gång sade till honom, att det med hans flit och sparsamhet icke kunde slå bonom felt, då ban utom dess rnedbragt en vacker summa penningar , att ban i framtiden skulle komma i besittning af ett bergslags-hemman, ja! väl till och med af ett frälsehemman, och att då ingen egendomsherre i Fahlun skulle afvisa honom, om ban anhöll om dess dotters hand.

Han var nära att nu genast säga, huru obeskrifligt ban älskade Ulla, och att hans hopp om sällhet berodde på hennes ägande. Men en oöfvervinnerlig blyghet, och väl ännu mer det nedslående tviflet, om Ulla, som han stundom anade, verkligen älskade honom, tillslöt hans mun.

Det hände en gång, att Elis Fröbom arbetade i det nedersta djupet, insvept uti tjock svafvelånga, så att hans gruflampa endast spridde ett matt sken, och han knappt förmådde urskilja de i klippan uthuggna sidogångarna. Då hörde ban ifrån en ännu djupare schakt, ett dån Natt-Styckena 17.258

liksom om någon der arbetat med en borrbammare. Då dylikt arbete ej var möjligt så långt ner i djupet, och Elis visste, att utom honom var ingen af arbetarne den dagen nedstigen i grufvan, e-medan uppsyningsmannen sysselsatt allt folket i uppfordrigs-schakten, så förekom detta bultande och hamrande honom ganska hemskt. Han lät handklubban och jernstången hvila, och lyssnade på de i-håliga dånande slagen , hvilka tycktes närma sig allt mer och mer. På en gång blef ban varse, tätt bredvid sig, en svart skugga, och ban igenkände, just då ett skarpt luftdrag skingrade svafvel-ån-gorna, den gamle bergsmannen från Götheborg, som stod vid hans sida: Lycka till! ropade gubben, lycka till Elis Fröbom här nere i djupet! — Nå huru behagar detta lefnadssätt dig, kamrat? — Elis ville fråga på hvilket underbart sätt gubben inkommit i schaktet; men denne slog med sådan kraft med sin hammare på stenväggen att eldgnistorne hvinade omkring, ocli det som en aflägsen åska genljöd i djupet, och ropade med en förfärlig röst: Det liär är en förträfflig malm-gång, men du oduglige sömnige gesäll ser endast en ådra bred som ett halmstrå. — Här nere är du endast en blind mullvad, •som metall-rikets furste alltid skall vara obenägen j och uppå jordytan förmår duej heller företaga något, utan sträfvar förgäfves efter en ren metall-ådra. — Hej! P e h r s o n D a h 1 s i

ö's dotter O Ila, vilL du hafva till hustru, och derföre arbetar du här utan själ och tankar. — Tag dig i akt du falske gesäll, att metall-fursten sora du gäckar, icke griper dig och slungar dig ned i djupet, så att dina lemmar krossas mot de vassa klipporna. •— Och aldrig blir Ulla din hustru, det säger jag dig.

Vreden upplågade hos Elis vid gubbens skymfliga ord: Hvad gör du här, ropade ban, hvad gör du här i min herres Pehrson Dahlsjö schakt, i hvilket jag arbetar af alla mina krafter, och enligt med min pligt? Vik hädan, som du kommit, eller skola vi se, hvem af oss här nere, först krossar hufvudskålen på den andra. — Vid dessa orden ställde sig Elis Fröbom trotsigt framför gubben, och svängde jernklubban med hvilken lian arbetat, högt i luften. Den gamle gaf till ett hånlöje, och Elis såg med fasa,' huru ban, vig som en ekorre, hoppade uppföre pinnarna på den smala stegen, ocli försvann i den svarta bergsklyftan,

Elis kände sig liksom förlamad uti alla leder, arbetet ville ej mera gå honom ur händerna, och ban steg upp ur gruft2Ö0

van. Då den gamle öfver-uppsyningsmannen, som just då kom upp ur uppfordrings schakten, hlef honom varse,

ropade han: Hvad har händt dig Elis? du ser blek och förstörd ut som döden! — Svafvelångan, vid hvilken du ännu icke är van, är säkert skuld dertill? — Nå! drick, kära gosse, det skall göra dig godt. t— Elis tog en dugtig klunk bränvin ur flaskan, som öfver-uppsyningsmannen räckte honom, och berättade sedan hvad som tilldragit sig der nere i schaktet, äfvensom på livad sätt han gjort den gamle hemlighetsfulle bergsmannens bekantskap i Götheborg.

Öfver-uppsyningsmannen afhörde allt med lugn uppmärksamhet , men sedan skakade han betänkligt på hufvudet, och sade: Elis Fröbom! det har varit den gamle Torbern som du träffat, och jag märker nu, att det icke blott är en saga hvad man här berättar om honom. För mer än hundra år sedan lefde liär i Fahlun en bergsman vid namn Torbern. Han skall hafva varit en bland de första som rätt bragte Fahlu bergverk i flor, och på hans tid var afkastningen vida betydligare än nu. Ingen förstod sig då så väl på berg ve ak som Torbern, hvilken var ganska bevandrad i djupa vettenskaper , och förestod hela bergvUsendet i.261

Fahlun, Liksom han varit utrustad med högre själskrafter, öppnade sig för honom de rikaste malmgångar, och lägger man nu till, att han var en dyster, djupsinnig man, som utan hustru och barn, ja! utan egentlig bostad i Fahlun,, nästan aldrig framkom i dagsljuset, utan beständigt arbetade i jordens djup, så kunde det ej fela, att snart den sagan kom i omlopp om honom, att han stod i förbund med. de hemliga makter, sotn kerrska under jorden och der tillreda metallerna. Icke aktande Torberns stränga förmaningar som oupphörligt förespådde olycka, när ej sann kärlek till de underbara metallerna och stenarterna dref bergsmannen till arbetet, utvidgade man af vinningslysten åtrå, allt mer och mer grufvan, til's slutligen, midsommar-dagen år 1687, det fruktansvärda bergraset inträffade, som skapade vår oerhörda gruf-öppning, och dervid sålunda ödelade bela bergverket , att först efter mycken möda, och med stor konst, kunde några schakter åter bringas i stånd. Sedan detta ögonblick såg man icke mera något spår af Torbern, och man trodde; med visshet att han arbetat i grufvan och blifvit begrafven under gruset. — Kort derpå, när arbetet erhöll mera framgång, försäkrade malmbrytarne , att de sett den gamle2Ö2

Torbern nere i schakten, och att han gifvit den allahanda goda råd, samt visat dem de rikhaltigaste malmgångar. Andra hade sett gubben vandra omkring öppningen, snart vemodigt klagande, än åter häftigt knotande. Flere andra ynglingar kommo liksom du hit, och påstodo, att en gammal bergsman uppmanat dem till Lergsmanna - yrket , och visat dem hit. Detta skedde alltid när det var brist på arbetare, och såluuda sörjde clen gamle Torbern för grufvans vidmakthållande. — Är det nu verkligen den gamle Torbern med hvilken du råkat i strid uti schaktet, och har han talat om en rikhaltig malmgång, så är der visserligen på det stället en rik metallådra, som vi i morgon vilja eftersöka.

Du Elis Fröbom, skakad af mångfaldiga stridande föreställningar, inträdde i Pehr son Dahlsjö's hus, kom ej Ulla som vanligt, vänligt emot honom. Med nedslagna, och som det förekom Elis, med förgråtna ögon, satt Ulla bredvid en ståtlig, ung inan, sona höll hennes band mellan sina, och "bemödade sig att genom hvarjehanda vänliga oclx skämtsamma yttranden, ådraga sig hennes uppmärksamhet; men hon syntes likväl icke gifva stor akt på livad ban sade. — Pehrsson Dahlsjö drog Elis, som intagen af263'

dystra aningar, fästade de stirrande blickarna på dem, in i ett annat rum, ocb började: Elis Fröbom, nu skall du snart kunna ådagalägga din kärlek ocb trohet för mig, ty, har jag hitintills ansett dig som min son, så skall du hädanefter verkligen blifva det. Den mannen du nyss sett, är den rika köpmannen Erik Olaw-sen från Götheborg. Jag ger honom min dotter, hon flyttar med, honom till Götheborg, och cln blir då ensam qvar bos mig Elis, min ålderdoms enda stöd. — Nå Elis du förblifver slum? — Du bleknar, jag vill icke hoppas att mitt beslut misshagar dig, och att du nu, då min dotter måsle öfvergifva mig, äfven vill lemna mig? — men jag hör Iierr Olaw-sen nämna mitt namn— jag måste gå in till honom! — Med dessa orden geck Pehrson ur rummet.

Elis kände sitt inre genomstungit af tusende glödande knifvar, — ban hade inga ord, inga tårar för sin smärta. — I vild förtviflan störtade han ur huset, — bort — till den stora gruf-Öppningen. Erbjöd det oerhörda svalget redan vid dagsljuset en fasansfull anblick , så var den ännu förfärligare nu, då natten redan inbröt, och månan nyss uppstigit på horizonten. I de ödsliga bergsklyftorna tycktes otaliga skaror af gräsliga vidunder,.264

afgrundens afskum, vältra och slingra sig på den rykande marken, deras lågande ögon glimmade i mörkret, och deras jättelika klor syntes utsträcka sig mot de arma menniskorna.

Torbern! — Torbern! — skrek Elis med förfärlig röst, så att det gaf genljud uti cle ödsliga bergsklyftorna — Torbern, här är jag! — du hade rätt, jag var en oduglig gesäll, då jag öfverlemnade mig åt dåraktiga förhoppningar uppe på jordytan. — I djupet ligger min skatt, mitt lif, mitt allt! — Torbern! stig ner med mig, visa mig de rikhaltigaste malmgångar, der vill jag gräfva och borra, och träla, och icke mera skåda dagsljuset! Torbern! — Torbern! —i stig ner med mig!

Elis framtog sitt eldstål ur fickan, upptände sin gruf-lampa och steg ned i schaktet der lian arbetat, utan att blifva gubben varse. Men huru glad blef han icke till mods, då han uti det nedersta djupet tydligt och klart blef varse malmgången, så att han förmådde urskilja dess salband, linier och remmor.

Men då han allt skarpare och skarpare fästade sina- blickar på stenarternas besynnerliga ådror, Jörekom. det honom.265

liksom ett bländande sken upplyste hela schaktet, och dess väggar blefvo genomskinliga, som den renaste kristall. Den betydelsefulla drömmen, han haft uti Götheborg, sväfvade åter för honom. För hans blickar uppenbarade sig paradisiska fält med de herrligaste metall-träd och plantor, på hvilka hängde eldstrålande ädla stenar, i likhet med frukter , blommor och blad. Han såg jungfrurna, ban skådade åter den mäktiga drottningens vördnadsbjudande ansigte. Hon fattade honom, drog honom ner till sig, tryckte honom till sitt bröst; då genomträngde en glödande stråle hans inre, och ban behöll intet annat medvetande, än en känsla, liksom han sväfvat i ett blott genomskinligt, glimmande töcken,

Elis Fröbom! — Elis Fröbom! ropade en stark röst uppifrån, och återskenet af facklor föll ner i schaktet. Det var Pehr son Dahlsjö sjelf, som med upp-sjmingsmannen kom ned för att söka ynglingen, hvilken de lik en vansinnig sett ila till gruföppningen.

De funno honom stående, liksom förstelnad, ansigtet tryckt mot de kalla stenarna. Hvad, ropade Pehr son till honom, hvad gör du här vid nattetid, obetänksamme yngling? — Sansa dig och stig.266

upp ined oss, hvem vet hvad du der uppe kan få erfara för liugneligt.

T djup tystnad uppsteg Elis. Utan att säga ett ord följde han Pehr son Dahl sjö, som icke uraktlät att dugtigt banna honom, för det han vågat sig i en sådan fara.

Morgondagens första strålar upplyste redan horizonten då de inträdde i huset. Ulla störtade med ett högt skrik uti Elis' armar och gaf honom de ömmaste namn; men Pehr son Dahlsjö, sade till Elis: Du dåre! har jag icke länge vetat, att du älskade Ulla, och troligen mäst för hennes skuld arbetade så flitigt och ifrigt i grufvan. Och har jag icke längesedan bordt märka, att äfven Ulla älskade dig af innersta hjerta? Kunde jag väl önska mig en bättre måg, än en dugtig, flitig och from bergsman som du, min redlige Elis? — Men att ni tego, det förargade, det sårade mig.

Hafva vi väl, afbröt Ulla fadren, hafva vi väl sjelfve vetat att vi älskde hvarandra så obeskrifligt? — Må det vara huru det vill, fortfor Pehrson Dahlsjö, nog af, det förargade mig att Elis icke talade öppet och ärligt med mig om sin

\.267

kärlek, derföre, och emedan jag äfven ville pröfva ditt hjerta, uppfann jag igår ined Ilerr Erik Olawsens biträde, den list, som så när föranledt ditt förderf. Du narraktiga menniska; — Herr Erik Olawsen är ju längesedan gift, och d^g redlige Elis Fröbom, ger jag min dotter till hustru, ty jag upprepar det, jag kan ej önska mig någon bättre måg,

Elis utgjöt glädjetårar. All lefnads-sällhet hade så oförmodat blifvit hans del, och det förekom honom, nästan som. om ban ännu clårades.utaf en angenäm, dröm.

På Pehrson Dahls jö's bjudning församlade sig alla bergsmännen till en glad middagsmåltid.

Ulla hade utsirat sig med sina skönaste smycken, och Var mera intagande än någonsin, så att alla gästerna ropade om hvarandra: Ack! hvilken öfvermåttan herrlig, brud har icke vår redlige Elis Fr öbo m förvärfvat sig! — Nå! — Himlen välsigne båda i fromhet och dygd!

I Elis Fröboms bleka anletsdrag stodo ännu nattens fasor tecknade, och ofta stirrade han framför sig liksom främ-.68

mande för allt livad som omgaf honom. Hvad fattas dig min Elis? frågade Ulla; Elis tryckte henne till sitt bröst ocb sade: Ja! — ja! — du är verkligen min, och nu är allt godt.

Midt i all hans sällhet förekom det Elis ofta, som om en iskall hand sammantryckte hans bröst, och en dåf röst hviskade: Är det väl ännu ditt högsta gode, att du erhållit Ulla? du stackars dåre! — Har du icke skådat drottningens anlete?

Han kände sig nästan betagen af en obeskriflig ångest, den tanken plågade honom oupphörligt, att på en gång få se en af bergsmännen, för hans ögon förvandla sig till en jättelik gestalt, och han till sin förskräckelse skulle igenkänna Torbern, som vore kommen för att rysligt erinra honom om det underjordiska rike af stenar och metaller, åt hvilket han öfverlemnat sig.

Och åter visste ban alldeles icke hvarföre den spöklika gubben var fiendtligt sinnad emot honom, och hvad isynnerhet hans bergsmansyrke hade för gemenskap med hans kärlek.

Pehrson märkte väl Elis Frö-2&Q

boras förstörda väsende, samt tillskref det den överståndna ångsten, och den nattliga färden i grufvan. Icke så Ulla, som intagen af en hemlig aning, enträget bad den älskade upptäcka för sig det fasansfulla som händt honom, ocli alldeles vändt hans sinne från henne. — I Elis' bröst arbetade det häftigt, Han sträfvade förgäfves att berätta sin älskarinna den underbara synen han haft i grufvan. Det var, sora om en okänd makt med våld tillslöt hans mun, liksom drottningens fruktansvärda anlete skådat fram ur hans inre, och nämnde han hennes namn, så skulle vid åsynen af detta förfärliga Meduse-liufvud, allt omkring honom förvandlas till dystra, svarta bergsklyftor. All herrlighet som ned i djupet uppfyllt honom med hänryckning syntes honom nu som en afgrund af tröstlösa qval, bedrägligt utsmyckade till en förderflig frestelse,

Pehrson Dahlsjö befallte att E~ lis Frö bom några dagar skulle hålla sig hemma, för att alldeles återhemta sig från den sjukdom som blifvit följden af hans nattliga vandring.

Under denna tid förjagade Ullas kärlek, som nu ren och klar framströramade ur hennes menlösa hjerta, hvarje åtanke på det sällsamma äfventyret uti270

grufvan. Elis lefde på nytt upp, i siiIlla et och förtjusning, samt förtroende till sin lycka, hvilken ingen ond ande mera kunde förstöra.

När han åter steg ner i grufvan, förekom allt honom ganska annorlunda än förut. De herrligaste malmådror lågo öppna för hans ögon, han arbetade med fördubblad ifver, han glömde allt, och måste, uppstigen på jordytan, besinna sig på Pehrson Dahl sjö, ja!, på sin Ulla, ban kände sig liksom delad i två hälfter, det förekom honom, som hans egentliga, hans bättre jag, nedstigit till jordens medelpunkt och hvilade uti drottningens armar, under det han i Fahlun uppsökte sitt dystra nattläger. Talade Ulla med honom om sin kärlek, och huru lyckliga de skulle lefva med hvarandra, så började lian tala om grufvans "herrligheter, om de omätliga rika skatter som der lågo förborgade, och förvirrade sig dervid i så sällsamma obegripliga talesätt, att ångest och ängslan intog det stackars barnet, och bon alldeles icke kunde begripa huru E-lis's bela väsende på en gång blifvit så-förändradt. — Uppsyningsmännen, ja! Pehrson DahlsjÖ sjelf förkunnade Elis oupphörligt med innerlig glädje, att ban upptäckt de rikhaltigaste metallådror, de2j i

herrligaste malmgångar, och när de då icke funno annat än lulter sten, så skrattade han spefullt och sade, att han

visserligen ensam förstod de hemliga tecknen, den betydelsefulla skriften som Drottningens egen hand inristat i stenklyftorna, ocli det vore äfven egentligen nog att förstå dessa tecken, utan att befordra i dagsljuset hvad de förkunnade.

"Vemodigt betraktade den gamle upp-syningsmannen ynglingen, som med vild lågande blick, talade om det lysande paradiset, hvilket praktfullt strålade i jordens djupa sköte: Ack, Herre! hviskade gubben sakta till Pehr son Dahlsjö, ack! Herre! Den elake Torbern har fått makt med den stackars gossen.

Tro ej, svarade Pehr son Dahl sjö, tro ej på sådana bergsmans-sagor gubbe! — Kärleken har rubbat förståndet på den djupsinnige Nerkesboen, se der allt. Låt bara först bröloppet gå för sig, så skola nog fantasierna om malmgångarna, skatterna, och det underjordiska paradiset försvinna.

Den af Pehr son Da hl sjö utsatta brölopps-dagen inbröt ändtligen. Redan några dagar förut var Elis förbehållsam-mare, allvarsammare och mera sluten in-.272

om sig sjelf Sn någonsin, men han hade äfven aldrig så öfverlemnat sig åt kärleken till den hulda Ulla, som nu. Han kunde intet ögonblick skilja sig från henne, derföre nedsteg han ej heller i grufvan; han tycktes ej mera tänka på sina oroliga bergsmans-drömmar, ty intet ord om det herrliga, underjordiska riket kom öfver hans läppar, Ulla andades idel sällhet; all ångest, att kanske de underjordiska bergsklyftornas hotande makter, om hvilka hon ofta hört de gamle bergs-männerna tala, kunde locka hennes Elis i förderf, var försvunnen. Äfven Pehr-son Dahlsjö sade småleende till den gamle uppsyningsmannen: Ser ni nu, att Elis Fröbom endast blifvit svindlande i hufvudet af kärlek till min Ulla, —

Tidigt om morgonen på bröllopsdagen —t- det var midsommars-dagen — klappade Elis sakta på sin bruds kammardörr, Hon öppnade den, och trädde förskräckt tillbaka, då hon såg Elis redan klädd i bröloppsdrägt, dödsblek, med dystert gnistrande ögon. Jag vill, sade ban med sakta, osäker röst, jag vill endast säga dig min hjertans Ulla, att vi stå helt nära spetsen af den högsta lycka som är menniskorna beskärd här på jorden. Allt har blifvit uppenbarat för mig i dennana natt. Der nere i djupet ligger innesluten i talk och glindrande stenar den purpurröda, strålande granaten, i hvilken -vår lefnadstafla är inhuggen, den måste du mottaga af mig till brölöpps-skänk. Den är skönare än den herrligaste blodröda karbunkel, och när vi förenade i trogen kärlek betrakta dess strålande glans, så kunna vi tydligt skåda huru vårt inre sammanväxer med de underbara grenarna som uppväxa ur drottningens hjerta i jordens medelpunkt. Det är endast nödigt att jag framdrager denna kostbara sten i dagsljuset, och det vill jag äfven genast göra. Lef väl så länge min aldra käraste Ulla! — snart är jag åter här.

Ulla besvor den älskade med heta tårar, att afstå från detta dåraktiga företag, emedan en stor olycka anade henne; men Elis försäkrade att han aldrig utan denna sten skulle njuta ett lugnt ögonblick, och att på någon hotande fara var alldeles icke att tänka. — Han tryckte bruden ömt till sitt bröst, och aflägsnade sig.

Redan voro gästerna samlade for att ledsaga brudparet till Kopparbergskyrkan, hvarest vigseln efter slutad gudstjenst skulle förrättas. En bel skara Natt-Styckena. i 8274

af sirligt utsmyckade jungfrur, hvilka enligt landets sed som brud-pigor skulle gå framfor bruden, skrattade och skämtade omkring Ulla. Musikanterna »tämde sina instrumenter och försökte en glädtig brölopps-marsch. — Redan var det nära middagen, ocli Elis kom ej. Då instörtade hastigt några gruf-arbelare, t ek nåde med ångest och fasa i sina bleka ansigten, 1 och förkunnade att ett förskräckligt bergras instörtat hela den del af grufvan, hvarest Pehr sons lott var belägen.

Elis! — min Elis! du är borta! — borta! så skrek Ulla i vild förtviflan och nedföll som död. — Nu först erfor Pelir-son Dahlsjö af uppsyningsmaiinen, att Elis tidigt om morgonen nedstigit i grufvan, annars hade ingen den dagen arbetat der, emedan gruf-arbetarne och upp-syningsmännen voro bjudna på brölloppet. Pehrson Dahlsjö och alla bergsmännen ilade ut, men alla efterspaningar, som de mecl lifsfara anställde , voro fruktlösa. Man fann intet spår af Elis. Det var o-tvifvelaktigt att bergraset hegrafvit den olycklige bland stenarna, och sålunda kom jämmer och elände öfver den redlige Pèlirson Dahlsjö's hus, i det ögonblick då han trodde sig hafva beredt lugn

och frid åt sina gamla dagar.2^5

Den redlige roasmästare-åldèrmannen Pelirson Da-hlsjö var redan längesedan död; och hans dotter Ulla försvunnen, ingen i Fahlun visste mera något om dem , ty sedan Frö boms otycksaliga bvöllopps-dag voro nära femtio år förflutna, Då tilldrog sig, att gruf-arbetarne , li.är de. försökte ett tvärslag mellan begge schakterna, funno i' vitriol-vatten på ett djup af tre hundra alnar, en ung bergsmans lik, som s3a1t.es förstenadt då man bragte det upp i fria luften.

Man skulle hafva trott att ynglingen låg i en djup sömn, så friska, så väl bibehållna voro hans anletsdrag, så utan alla spår af förmultning, hans sirliga bergs-mansdrägt, ja! till ock med blommorna på hans bröst. Allt folket i grannskapet samlade sig omkring ynglingen, som man uppburit ur grufvan, men ingen igenkände likets anletsdrag, ingen af bergsmännen förmådde ens erinra sig det någon af deras kamrater'förolyckats i grufvan. Man stod i begrepp att föra liket till Fahlun, då en utlefvad gumma, hvars hår voro silfvergrå, stödd på tvenne kryckor, visade sig på afstånd: Der kommer midsommars-mor! ropade några af bergsmännen. Detta namn hade de gifvit gumman, hvilken de redan i flere år bemärkt, huru hon hvarje midsommars-dag vankade om-kring gruf-öppningen, skådade ned i djupet, vred händerna, klagade och suckade i de vemodigaste toner, och sedan åter aflägsnade sig.

Knapt blef gumman varse den liflösa ynglingen, förr än hon släppte begge sina kryckor, sträckte armarna mot himlen och utbröt i den mest sönderslitande klagan: O, Elis Fröbom! — O min Elis — min älskade brudgum! Vid dessa ord hukade hon sig ner bredvid liket, fattade de stelnade händerna och tryckte dem mot sitt af ålder kallnade bröst, i hvilket likväl, ännu ett af kärlek brinnande hjerta slog, liksom helig naphta-eld lågar under isskorpan.

Ack! sade hon sedan och såg sig om i kretsen, ack! ingen, ingen af eder känner mera den olycklige Ulla Dahlsjö! för femtio år sedan, denna ynglings lyckliga brud! — Då jag med sorg och jämmer flyttade till Ornäs, då tröstade den gamle Torbern mig och sade, att jag ännu här på jorden skulle återse min E-lis, som på sin brölloppsdag blifvit begrafven i stenklyftorna, och derföre har jag hvarje år kommit hit, och full af längtan och trogen kärlek skådat ned i djupet. — Och i dag är mig verkligen ett

sådant.277

sådant saligt återseende förunnat! — O! min Elis — min älskade brudgum! —

/ <

På nytt slog bon de torra armarna omkring ynglingen, det tyckes som bon aldrig mera ville skiljas från honom, och alla betraktade med djup rörelse detta skådespel.

Gummans suckar och snyftningar blefvo allt svagare och Svagare, samt upphörde slutligen alldeles.

Bergsmännen nalkades; de ville upplyfta den stackars Ulla, men hon hade uppgifvit sin anda på den stelnade brudgummens lik. Man bemärkte att den o-lyckliges kropp som man oriktigt ansett för petriücerad, började sönderfalla till stoft.

I Kopparbergs Kyrka, der, hvarest detta älskade par för femtio år sedan skulle sammanvigas, jordfästes nu ynglingens aska, i samma graf med liket af hans in i döden trogna brud.

Natt-Styckena

*9Exemplaret häftad t- kostar i R:d 24 sk. B:o